

CSENDŐRSÉGI LAPOK

SZERKESZTI PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 8 K, Fél-
Évre 4 K, Negyedévre 2 K aranyértékben

Megjelenik
havonta kétszer

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, I., Országház-utca 30.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy Isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Puska és sulyok.

Két polgári egyén egy sulyokkal meg egy bal-tával lefegyverzett és megsebesített két csendőrt. Az egyik csendőr elmenekült, a másikat pedig úgy kellett egy segítségül hívott járőrnek kellemetlen helyzetéből kiszabadítania és súlyos sérülésével kórházba szállítania. A támadókat elfogták: egyikük öngyilkos lett a börtönben, a másik vizsgálati fogságban várja az ítéletet. Három ártatlan család pedig keserű könnyekkel siratja kenyérkeresőjét.

A két csendőrnek szuronyos, töltött puska lógott a vállán és élesre fent kard az oldalán. Kétten voltak, hogy fegyvereik ereje is kettőzött legyen. Évekig tanulták a fegyverforgatást, a jogokat, amelyek fegyvereikhez fűződnek s a törvényt, amely különös védelmet biztosít számukra. Ki tudja, mennyi időt és fáradságot fordítottak előjáróik arra, hogy jó csendőrökké neveljék őket s hogy beléjük oltsák azt a határozottságot, amelynek gyökere egyedül a jogok és kötelességek biztos ismeretében és az erkölesi alapon nyugvó személyes bátorságban rejlik. Ki tudja, hány esztendőn keresztül készítették elő a két csendőrt arra az egyetlen pillanatra, amelyben tanubizonyosságot kellett volna tenniük arról, hogy helyüket nemcsak az iskolában, hanem az életben is megállják.

A két csendőr mégsem állotta ki a próbát, pedig az nem is volt olyan nehéz. Egy sulyok veszedelmesebb fegyvernek bizonyult, mint két félelmetes Manlicher, két szurony és két élesre fent kard együttvéve. És ebben nincs is semmi különös dolog. Mert minden attól függ, hogy kinek a kezében van a sulyok és kiében a puska.

A fegyverhasználat nem eszköze a közbiztonság fenntartásának; gyenge lábon állana a közbiztonság, ha minduntalan emberéletet kellene kioltani miatta. A mi fegyvereink csak az önvédelem célját szolgálják, a saját magunk vagy az általunk képviselt társadalom védekezését a bűn és a jogtalan erőszak ellen. Mi akkor is csak védekezünk, amikor támadunk. Ez a végeél adja meg a fegyverhasználati jognak az erkölesi alapot; nekünk pedig azt a jogot, hogy a fegyver használatát bizonyos esetekben kötelességnek, a fegyverhasználat

elmulasztását pedig kötelességmulasztásnak tekintjük. Mert semmiképpen sem lehet a csendőr belátására bízni, hogy a védelmére bízott személyeket vagy állami érdekeket, de sőt a maga személyét is, hajlandó-e akár fegyverhasználat útján is megvédelmezni vagy sem, különösen, ha a fegyverhasználat elmulasztásából nagyobb baj származhatik, mint aminőt a fegyverhasználat okozna.

El sem tudjuk képzelni, hogy lehet egy sulyokkal két felfegyverzett csendőrt ártalmatlanná tenni. Mindenesetre csak úgy, hogy a két csendőr elvesztette a lélekjelenlétét s hirtelenében nem tudván, hogy mit kell és szabad csinálnia, tétovázott; vagy pedig úgy, hogy a csendőrök — mondjuk csak ki egészen nyíltan — félték a fegyverhasználatától, vagy talán az azzal járó felelősségtől. Nem tudnók hirtelenében megmondani, hogy a két hiba közül melyik a nagyobbik.

Senki sem követeli a csendőrtől, hogy vérengző legyen. Ellenkezőleg: utasításaink és felsőbbségünk rendelkezései még a fegyver alkalmazásában is emberieséget és az emberi indulatokkal szemben megértést parancsolnak. Ott, ahol a fegyverhasználaton kívül más megoldás is kínálkozik, semmi esetre sem szabad a fegyvereknek szóhoz jutniok. Egy erélyes felszólítás, bátor fellépés, a következményekre való komoly figyelmeztetés sokszor pillanatok alatt végét veti a legkényesebb helyzeteknek is, mert az ellenszegülőt belátásra bírja, engedelmességre készíti s a csendőrt is felmenti a fegyverhasználat alól.

Igen, de a fegyverhasználat elkerülésére irányuló kísérleteknek és az emberieségnek is meg van a maguk határa, amelyen túl azokat már csak tétovázásnak vagy éppen gyávaságnak lehet nevezni. Abban a pillanatban, amikor az ellenszegülő a csendőr és az államhatalom tekintélyét, a csendőr védelmére bízott személyeket vagy érdekeket komolyan veszélyeztetni, a csendőrnek már csak egy kötelessége van: a fegyveres védelem. Ennek pedig olyannak kell lennie, hogy a csendőr fölényét a támadóval szemben minden körülmények között és még áldozatok árán is biztosítsa.

Ezért nem szabad a sulyoknak soha a puska fölibe kerülnie s ezért terheli a hiba is kivétel nélkül mindig a csendőrt, ha bárhol és bárkivel szemben alul marad. Az államhatalom puskát, kardot, szuronyt, fegyverhasználati jogot és törvényes ortalmat ad a csendőrnek, ennél többet igazán nem adhat. Azt, amire még mindezekon kívül szükség van: a bátorságot már a csendőrnek magának kell hozzáadnia. Mert ha ez hiányzik, akkor fegyver, törvény és jog mind hiábavalók, akkor két csendőr ellen elég egy sulyok is.

Az új „Gyalogsági Gyakorlati Szabályzat“-ról.

Irta: HORVÁTH GYÓZÓ vkszt. őrnagy.

(7. közmérem.)

V. Támpontok a harc kiképzésre.

Fősúly a géppuskászakaszok egymás között és a puskászakaszokkal való szoros együttműködésének gyakorlásán fekszik.

A már kifejtett elvek alapján a korszerű követelményeknek megfelelő nagyobb géppuskászadokkal való gyakorlatozás fontosságára mutat rá a szabályzat.

„e) melléklet. Géppuskásalakulatok különleges felszereléssel.“

Karhatalmi alkalmazásnál gyakran juthatnak a géppuskásalakulatok abba a helyzetbe, hogy vasúton vagy egyéb szállítóeszközzel történő gyors elszállításuk miatt mállhásállataikat a helyőrségi állomáson vissza kell hagyniok. A géppuskáknak huzamosabb ideig kézben való szállítása a kezelőlegénységet oly fokozott mértékben veszi igénybe, hogy a működésbe lépésük pillanatában oly szükséges mozgékonyaságuk teljesen meg van bénítva. A könnyű géppuskásalakulatoknál bevált hordsaroglyákat (puska- és lözsaroglya), állvány- és pajzsaroglyával kiegészítve, a géppuskászervek szállítására beállítja a szabályzat. Ily módon a géppuskásalakulatok a mállhásállataiktól többé-kevésbé függetleníthetők.

Hordsaroglyával a géppuskásegységek éppen

úgy alakulnak és gyakorlatoznak, mint mállhásállatok nélkül történő kivonulásoknál. A melléklet azokat a fogásokat szabályozza, amelyek a géppuskászerveknek a hordsaroglyából és a hordsaroglyával együtt való levételéhez szükségesek.

A csapat szállítások a háború folyamán oly fokozott jelentőségre tettek szert, hogy a H. Sz. ban külön fejezet foglalozik velük. A csapat szállítást a legtöbb esetben olyan hadműveleti vagy harcászati ténykedés teszi szükségessé, amelynél fontos szerepet játszik az is, hogy kevés szállítóeszközzel jelentékeny harcerőt képviselő csapatokat toljunk az alkalmazás helyére. Különösen harcászati feladatok megoldásánál elsősorban géppuskásalakulatok gyors eltolása jön tekintetbe. A géppuskásalakulatoknál tehát a különböző szállítóeszközök gazdaságos kihasználásának begyakorlása fontos szerepet játszik.

Érdekes következtetéseket lehet levonni a felszerelés legesekélyebb változtatásának a szabályzatok határozványait módosító kihatásáról, ha pl. a géppuskástaligák rendszeresítésére gondolunk. A csapat szállításoknál általában, de különösen a gépkocsiszállításnál a vezetés mindig előrelátóan kellett gondoskodjék arról, hogy a szállított alakulatoknak mozgási képességét a „gyaloglépcső“ beérkeztéig is valami módon biztosítsa. A puskáosztályoknál ez nem volt olyan fontos, mint a géppuskáknál. Azáltal, hogy úgyszólván minden géppuskásrajnak egy-egy taligát adhatunk, a géppuskásalakulatok mozgékonyaságának kérdése meg van oldva. (A mindössze 35 kg. súlyú taligát úgy

A gibraltári szorosban.

Irta: dezséri BACHÓ LÁSZLÓ ny. tüzérszázados.

A spanyol part hosszában, nyugati irányban hajózva, a Sierra Nevada hóval borított ormaít lassan-lassan elnyeli a távolság és szelíd, zöldelő halmokká simulnak szét a fehérsapkás, vadregényes bércek.

Míg ezekben a szelíd dombokban gyönyörködünk, hirtelen egy lomha tömeg emelkedik ki a vízből a nyugati láthatáron. Nagy távolságból nézve, úgy tűnik fel, mintha valami nagy, fekete viharfelhő volna.

De egy félóra múlva a körvonalak határozottabbak lesznek és a sötét felhő egy a tengerből felbukkant vízi óriáshoz hasonlít, mely hajónknak útját akarja állani. Közeledünk a képzelt tengeri szörnyeteghez s látjuk, hogy nem mozdulhat el a helyéről, mert hozzá van láncolva a szárazföldre. A tengerbe kinyújtózkodó óriás állig fel van fegyverkezve, hatalmas testét vértet borítja, ezernyi szeme van és ezek mindegyikéből óriási ágyuk fenyegető tekintete villog ki. Úgy néz ki ez a keskeny földnyelven a kontinenshez láncolt óriás, mint egy őrszem, aki itt áll poszton Európa délnyugati szögleténél évezredek, a mithosz legendás idői óta, mióta Herkules, mint a monda regéli, acélos karjának egy feszítésével szétszakasztotta Európát Afrikától.

A meredek szakadékokkal, barlangokkal csipkézett gibraltári sziklafok ez az állig felfegyverkezett óriás. A sziklafokot látva, mely valóban úgy néz ki, mintha valahonnan erőszakkal tépték volna le, egész természetnek és érthetőnek találja az ember a mithológia csodaszép meséjét a világrészeket széttepő Herkulesről, ki mikor a Hesperidák aranyalmáit kereste, barangolásai közben az eget vállain tartó Atlaszhoz jutott el és tőle az almákat kérte. Mialatt Atlasz az aranyalmákért ment, a nehéz terhet Herkules vállaira rakta. ... Hogy miért haragudott meg Herkules, azt maga a legenda sem tudja megmondani, csak arról beszél, hogy dühében hatalmas karjaival úgy megrázta a két világrészt összekötő földnyelvet, hogy Afrikát szétválasz-

totta Európától. Így keletkezett a mai gibraltári szoros. Azóta az eget Herkules két oszlopa tartja, az egyik oszlop, a Punta de Európa előtt éppen most fordul be a hajó. Herkules másik oszlopa odaát van Afrikában, a két világtengerre vigyázó Cap Spartal világítótornya mellett, amely szintén oly hajmeresztően meredek sziklaesúcon áll, mint amilyen Gibraltár legdélibb foka. Odaát a sötét világrészben van Herkules sírja is egy barlangban. Valóban egy Herkuleshez méltó temető: sírhalma az Atlasz-hegység, kriptája előtt két óceán zúgó hullámai törnek meg félelmes morajjal, félisteneknek való altató dalt zengve neki...

Gyönyörű világos idő van, az átlátszó levegőben a több mint harminc kilométer széles szoros európai és afrikai partját pompásan lehet látni. Baloldalon a távolban a szem inkább sejti, mint látja a szoros afrikai őrszemét, Gibraltár gyengébb és fiatalabb testvérét. Ceuta várát. Különös, hogy ez a két testvér hogyan gyűlöli egymást: a spanyolországi oldalon az angolok, az afrikai oldalon pedig a spanyolok néhez ágyui néznek farkasszemét egymással, a gibraltári szoros gigászi, fenséges panorámájában megkapóan illusztrálva a két nagy nemzet régi, közmondásos és olthatatlan gyűlöletét.

Az angolok által bitort Gibraltár egy igazán tetőtől-talpig páncélütegekkel, kazamatákkal megrakott sziklafok. Bevehetetlen sasfészek itt Dél-Európa legdélibb csúcsán: az egész világgal, de különösen a háta megétt elterülő, szégyenében a fogát csikongató Hispániával nevetve gúnyolódik a várfok felett lengő Union Jack, a kereszties angol lobogó.

Utazásaim közben többször láttam ezt a hatalmas juramészsziklákat, melynek geológiai összetétele ugyanaz, mint az Atlaszhegységé. Itt siet a tudomány a legendák segítségére, melyek a valamikor valószínűleg bekövetkezett természeti katasztrófák ragyogó fantáziával bűvös regék tarka palástjába öltöztetik. Szébbek is ezek, mint a sokszor sötétben tapogatózó tudósok, sziklakopogató geológusok száraz magyarázatai, kik szín-

gépkocsin, mint kocsin való szállításnál a géppuskásrajok magukkal vihetik.)

„A vezetés mindenesetre számoljon azzal, hogy a gépkocsin szállított csapatok egyelőre — lovaik és járműveik visszahagyása folytán — csak korlátozott mozgásra képesek.“

A H. Sz. I. 451. pontjának utolsó bekezdése tehát a géppuskasalakulatokra már nem teljes egészében érvényes.

Az e) melléklet részletesen felsorolja, hogy az arevonalmögötti tiszt parancsnoksága alatt a gyaloglépcsőben melyik közegek maradnak vissza és hogy az előre szállított rész milyen szerelvényt vigyen magával. A szállítóeszközök legcélszerűbb kihasználására támpontokat ad a szabályzat.

A légvédelemnek menetelés közben való folytatásos ellátása málhásállatokon történő szállításnál meg nem oldható probléma. Erre különben a 3. füzet 481. pontja példában is rámutat. Napi menetteljesítmény nagyságú útszakasznak az állandó légvédelme sohasem lesz szükséges, mert még a legsivárabb területen is találunk közbe-közbe valamelyes terepfedezetet; de még több kilométeres kiterjedésű terepszakaszokon is a csapattal együtt szökellésszerűen állástváltoztatva továbbgördülő légvédelmet csak akkor tudjuk a géppuskasalakulatokkal ellátni, ha ezeket gyorsabb mozgásra képesítjük. A kocsin történő csapat szállítás mellett külön tárgyalja a melléklet a csapatlégvédelem ellátására hivatott géppuskákötélékeknek kocsikra való málházását, illetve a kocsizó géppuskasalakulatok málházási fogásait.

tén, ha nem is a mitológiához hasonló romantikus módon, azt bizonyítják, hogy ez a két világrész valamikor csakugyan egymáshoz tartozott.

A fenséges látvány nem új előttem, de mindig olyan megdöbbentően hatott rám, mint mikor először láttam. Megdöbbentő az embert ez a zordon, három angol mérföld hosszú és 1400 láb magas hegydarab, annyira nem idevaló a zöld, barátságos spanyol halmok közé. Ha a mitológia azt mondaná, hogy valahonnan a ködös skót partokról vagy a sötét norvég fjordok közül hozták ide azért, hogy vigyázzon a zöld halmokra, a esintalan, könnyelmű Spanyolországra, azt is elhinné az ember. De vigyáz is rá nagyon; az északi angolszások zászlaja s a várfokon sétáló szőke angol gránátos nehézkes alakja felé egy egész ország, húszmillió spanyol szorítja ökölbe kezét tehetetlen dühében.

Az 1704 óta angol birtokban levő sziklafok az ókorban Kalpe nevet viselt. A tengerbe nyúló csücske a legalacsonyabb, a Spanyolország felé néző része a legmagasabb, ahol, valamint a keleti oldalon is, szédítően meredek. Legmagasabb pontján áll a jelzőállomás, ahonnan Anglia parancsol a világ összes, arrahaladó hajóinak. Már messziről kell minden hajónak zászlójelzéssel, éjjel pedig jelzőlámpákkal bejelenteni a hajó nevét, nemzetiségét, útirányát és egyéb adatait s csak mikor a jelzőállomás hasonló módon kegyesen megengedi, lehet a hajónak elhaladni Anglia földközítengeri előőrse, Gibraltar mellett.

A sziklafok maga földrajzilag a marokkói Sierra Bulleneshez tartozik. Herkules, mikor karja egy feszítésével két oceánt kötött össze, nem jól repszettette szét a tengereket elválasztó sziklagátat, mert a Kalpe-fok, mely határozottan az afrikai part hegyeihez tartoznék, véletlenségből Európában ragadt.

Az ókor népei közül először a feníciaiak merészkedtek ki a szoroson keresztül az Okeanoszra és utazásaikban eljutottak egész Britanniáig. Ők alapították az első telepet a gibraltári öbölben, Carteia városát, mely később az ibériai félsziget első római gyarmata

A 3. füzet a géppuskásfelszerelésnek módosított málházását és újonnan rendszeresített szállítóeszközeit vette alapul. Ezeknek a változtatásoknak a végrehajtása — főleg anyagi okokból — még bizonyos ideig elhúzódik. Nehogy a 3. füzet ily módon egyes pontjaiban érthetetlen legyen, külön lapon ábrák mutatják be a málházási változtatásokat. Ezek a következők:

A puskavívő málhásállat hátsaroglyája háromrészes. Két töltényszakaszon kívül a töltényrakaszalakú víztartályt is a puskavívő málhásállat viszi. A víztartály a hűtőburoknak egyszeri megtöltéséhez elegendő vízmennyiségen kívül a kéziszivattyút és az oldalakba sülyesztett, kívülről vaslemezzel védett üregben a körélgömböt és a célzótüskét foglalja magában. A mellső nyeregkápára illesztett fészekben a repülőtoldat van megerősítve. Az állványsaroglyán a tartalékesők helyébe egy-egy ásó és csákány van felerősítve. A puskaroglyán a géppuska fészke úgy lett átalakítva, hogy a géppuska rászerezelt irányzósinnel is felmálházható. A puskaroglya alsó részére a válltámasz van felerősítve.

A taligát 10 töltényrakasszal és a teljes géppuskafelszereléssel málházva mutatja be egy-egy kép. Hasonlóképpen mutatja be ez a lap a pajzsheveder alkalmazásának módját is. A képen szembeötlő, hogy még ezzel a segítséggel is olyan nehéz a pajzsot tartani, hogy a pajzsvívő a nagy súly alatt szemmeláthatóan meggörbül.

Az F—20. h) utasítás újraszerkesztése ezt az ábramellékletet feleslegessé fogja tenni.

lett. A vandálok, a félszigeten végigrohanva, Carteia nevét is kitorúrták a történelemből s a sziklafok 711-ben új nevet kapott. Ekkor kötött ki itten hadseregével Tarik mór vezér, kinek nevét — Gebel-al-Tarik (Tarik sziklája), Gibraltar — egész a mai napig viseli. A nagy mór hódító építette a hegytetőn a legelső várat, amely egészen 1462-ig a mórok birtokában maradt. Romjaiból ma is látható még valami.

Szeszélyes, véletlen játéka a történelemnek, hogy a spanyol admirális, Mendoza, épen Gibraltarban pakolta hajóra és innen szállította vissza Marokkóba az utolsó andalúziái mórokat, tehát ugyanazon helyről, hol nyolcszáz évvel előbb először tüzték ki a félholdat hódító őseik.

Jellemző a spanyol nemtörődömségre, hogy Giblartárból, mely elvitázhatalanul a Földközi tenger kulcsa, nem csináltak komoly erődöt azonnal a mórok kiűzése után. Csak mikor az algériai kalózok Khairreddin Barbarossa alatt a várost kirabolták, határozta el magát V. Károly spanyol király arra, hogy az egész gibraltári félszigetet hatalmasan megerősíti.

Juan Bautista Balvi spanyol mérnök, aki a várat tervezte, bizonyára nem gondolt arra, hogy a várat nem hazájának, hanem a mindenüvé betolakodó angoloknak építi, akik a spanyol örökösödési háború zavarait felhasználva, magyarul, a zavarosban halászva, minden jogaim és ok nélkül beletelepedtek a várba s azt mondták az egész világnak, meg a meglepetésükből felocsudni is alig tudó spanyoloknak: kérem, mi már itthon vagyunk!

Anglia hasonló eljárása nem ritka dolog a világ-történelemben. A hatalmas koncepciójú angol világbirodalom nélkülözhetetlen és bevehetetlenül átalakított főerősségeit így szedték el egymásután a mit sem sejtő nemzetektől, mint Giblartárt a spanyoloktól. Így ültek bele Maltába, Adenbe és a földkerekség számtalan más fontos helyébe, honnan többé nem tudta ki-mozdítani őket senki sem. A szegény spanyolok, a franciákkal összefogva, kiknek a gibraltári angol uralom szintén nem épen közömbös, többször ki akarták tenni a hivatalan vendégeket, de mindig sikertelenül. A brittek a sziklafokot bevehetetlen erődítványokkal

A 3. füzet összefoglalása: Közel húsz esztendeje, hogy a géppuska a felszerelésünkben megjelent. Közben egy ötéves háborúban is bő alkalmunk volt ennek a fegyvernek az előnyeit és a gyarlóságait megismerni; alkalmazásáról is elég tapasztalatot gyűjthettünk. Mindezeket figyelembe véve és értékesítve, a 3. füzet bőséges támpontokat ad a géppuskasalakulatoknak a harcban való kiképezésére. De egyúttal módot nyújt arra is, hogy azok, akiknek a géppuska még általában ismeretlen fogalom volt, tudásuknak ezt a hiányosságát pótolhassák. Remélhető, hogy most már rövid időn belül — különösen a gyalogságnál — minden tiszt és altiszt a géppuskaszolgálatnak minden részletében teljesen jártas lesz és végre lehullnak azok a válaszfalak, amelyek a puskás- és géppuskasalakulatok között sok helyen még az utóbbi időben is fennállottak.

A géppuskák minden feladatukat tűzzel oldják meg, a géppuskás lövegtudomány fejlesztése tehát továbbra is fontos kívánság marad a géppuskás-irányzó részére. Ez a lövetés körébe tartozik. De még fontosabb kérdés, a géppuskátűznek harcászati helyes alkalmazása. Erre eddig nem volt támpontunk és ennek az elsajátítása volt eddig nagy nehézségekkel és sok magántanulmányozással egybekötve. Ezt pótolja elsősorban a 3. füzet.

4. füzet.

VIII. fejezet. A zászlóalj.

Olvasóim közül azt hiszem már mindenkinek birtokában van a Gy. Gy. Sz. 4. füzet, melyet

rakták meg, melyekről lepattant, mint a falra hányt borsó, minden francia és spanyol ágyugolyó. Az utolsó spanyol ostrom négy évig tartott (1779—83.). Elliot angol generális a hozzáférhetetlen kőhegyen bizonyára nevetve nézte a hosszúlelkű spanyol erőlködést, amely mindig a spanyol házigazda elvérzésével végződött.

Azóta nem is kísérelték meg a hivatlan vendég kituszkolását és a versaillesi béke óta az angolok háborítlanul birtokolják Spanyolország legfontosabb stratégiai pontját, a Földközi Tenger kapuját, melyen angol engedelem nélkül „lélek az ajtón se be, se ki!“ Annyi bizonyos, hogy a hegyfok hatalmasan meg van erősítve. Akármely oldalról is nézzük, mindenütt ütegeket, kazamatákat látunk. Hát még az a sok üteg, amelyet nem lehet látni! A legtöbb el van bújtatva és csak egy esetleges ostromnál adna életjelt magáról.

Beszélik, hogy a spanyolországi oldal felől az egész hegyet megfúrták és aláaknázták a spanyolok, hogy adandó alkalommal elbánniassanak vele, a levegőbe röpíthessék. Bizonyos, hogy ezek a félelmetes aknák csupán az izzó fantáziájú spanyol meséiben léteznek, akik Gibraltárt mindennap százszor a levegőbe röpítenék, ha lehetne. Különbösen is a jó spanyolokról oly igazán gigászi munkát, mint amilyen Gibraltár aláaknázása volna, nem is lehet feltételezni, ismerve könnyen lelkesülő természetüket és hamar lankadó energiájukat. A Gibraltárt Hispániával összekötő földnyelven túl fekvő spanyol városkában, La Lineában levő legközelebbi spanyol garnizon katonái bizonyára irigységgel és gyűlölettel nézik a hetyke várat, de a hegyet tövében átfúrni bizony nem a mai spanyoloknak való feladat, akiknek, szegényeknek, ha kitartásuk akadna is, pénzük nem volna hozzá.

A szélesvállú, vörösképi angol kadét, aki a katonai parancsnokságtól kapott engedély felmutatása után kalauzolt, elnevette magát, mikor az említett spanyol aknákról beszéltem neki s öntelten mondotta, hogy annyi dinamit az egész Spanyolországban nincsen, amennyivel Gibraltárt fel lehetne robbantani.

Azután végigkalauzolt az ócska partiütegek között, miután a vár modern részait a helyőrség tüzérekatonái

kézbe véve — ha az 1. cikkemre visszaemlékeztek — első pillanatban is azt állapították meg, hogy a Gy. Gy. Sz. felépítéséről tévesen informáltam őt. A 4. füzet ugyanis nemcsak „a zászlóalj“ és „az ezredet“, hanem a „függelék“ is magába foglalja. (Igy jár az, aki meg nem jelent szabályzatot ismertet.) Az eredeti terv az volt, hogy a „Függelék“, mint 5. füzet fog napvilágot látni. Mikor azonban a 4. és 5. füzet elkészült, kitűnt, hogy terjedelmük elég csekély, így tehát egy füzetbe történő összefoglalásuk dacára sem lesz vaskos kötet a 4. füzet. Költség kihatása is volt ennek az egybefoglalásnak, mert így sokkal olcsóbb lett a 4. füzet, mintha két kötetben állították volna elő.

37. (38.) §. A zászlóalj szervezete.

Azért tettem oda zárójelben a 38-as számot, mert ez a §. a Gy. Gy. Sz.-on belül tényleg a 38-ik. Elnézés folytán viseli két §. ugyanazt a számot. (A másik: A géppuskászázad.) Ilyen kisebb hiba több is van a szabályzatban. Ezek eredete arra vezethető vissza, hogy a szabályzatoknak aránylag igen rövid idő alatt, úgyszólván határidőre kellett megjelenniök.

„A zászlóalj a középső vezetés harcászati intézkedési egysége“, tehát többé már nem a „legkisebb harcászati egysége“. Ez tényleg így is van, mert mint már kifejtettem, nálunk általában a szakasz, kivételesen a golyószórós vagy géppuskásraj, a legkisebb harcászati egység.

A zászlóalj tagozása nem változott. A zászló-

kívül más halandónak látnia nem szabad. Amit az idegennek megmutatnak, az mind csak nevetséges, ócska lim-lom, régi elöltöltő ágyúk, melyek talán még a spanyolokkal felelgettek Gibraltár ostroma alkalmával, vagy pedig kiselejtezett újabb ágyúk, amelyeket üdvölvések leadására használnak.

Gibraltár ereje nem is a város közvetlen közelében levő erődítményekben, hanem a hegy oldalában és tetején a sziklába elbújtatott ütegekben és a britt atlanti hajóraj gibraltári divíziójában van. Ezek a hajókolosszusok itt horgonyoznak a hadikikötőben, minden percben készen arra, hogy a szorost a forgalomtól elzárják és az erődítményekkel karöltve az áthatolást meghiúsítsák.

Büszke lehet minden angol az acélos páncélszörnyetegekre, melyek mindennél ékesszólóbban képviselik itt a Punte de Europa (Európa csücske) előtt Nagybritannia félelmetes hatalmát.

Kedvesen, szelíden húzódik meg a hegy lábánál Gibraltár városa, mint galamb az eresz alatt.

A csinos, spanyol stílusban épült városkának körülbelül 24 ezer lakosa van. A városba az „Old Mole Gate“-n, a külső kapun át jutunk, de csak nappal, mert a kapu, valamint a spanyol oldalon levő másik kapu is, estétől reggelig zárva van. Éjszakának idején Gibraltárba senki be nem teheti a lábát.

A város három részből áll. Az északi város, a „North Town“, a tulajdonképeni Gibraltár, régi falaktól körülvett zeg-zugos, sötét kis fészek, mely terraszformán emelkedik körülbelül nyolevan méter magasságba a tenger felett. Pamorámája a kikötőből nézve sokkal szebb, mint utcáinak képe.

Nem is sok a látnivaló benne. Két valamirevaló utcája van, ahol életet látni, a többi olyan csendes, mintha nem is laknék benne senki. Legérdekesebb épületei a székesegyház, melyet Katolikus Ferdinánd csináltatott egy régi arab mecsetből, azután a kormányzó palotája, a ferencrendi kolostor és a mórstíliu anglikán templom.

alj a zászlóaljtorzsból, 3 puskás- és 1 géppuskás-századból és a zászlóaljvonatból alakul.

A zászlóaljtorzs az I. melléklet szerint a zászlóaljparancsnokhelyettesből, zászlóaljsegédtisztből, zászlóaljorvosból, zászlóaljkürtösből, patkolómesterből, egészségügyi altisztból, két összekötő altisztból, gazvédőaltisztból, 3 jelentőfutóból, két kerékpáros küldöncből, sebesültvivőkből, lóápolókból és tisztiküldöncökből áll. A zászlóaljtorzset csak nagyobb gyakorlatoknál vagy karhatalmi alkalmazásnál állítják össze a fenti létszámmal.

A századok megjelölése úgy történik, mint eddig.

A zászlóaljat árkászokkal, távbeszélőalakulatokkal, kísérelővegekkel és kis aknavetőkkel is megerősíthetjük.

38. (39.) §. A zászlóalj zártrendje.

A zászlóaljparancsnok csak állóhelyben rendelkezik vezényszóval, amikor a zászlóalj egyszerre hajtja végre az elrendelt mozdulatot vagy fogást. Egyébkor figyelmeztetőt ad, melynek végrehajtását a századparancsnokok rendelik el.

A zászlóalj alakzatai zártrendben: az oszlop-vonal (századok oszlopvonalban egymás mellett); a vonal (századok vonalban egymás mellett); az oszlop (századok oszlopvonalban egymás mögött); menetalakzat (a századok félrajoszlopban egymás mögött). A géppuskásszázad mint negyedik század szerepel, hacsak a zászlóaljparancsnok másképpen nem rendelkezett volna.

A régi idők parádés zászlóalj gyakorlatozá-

Különben az egész Gibraltár álmos spanyol városka, szűk, de feltűnően tiszta utcákkal. A „South Port Gate”, a déli kapu vezet a „Trafalgar Cemetery”-nek nevezett sírkerteske mellett, hol a trafalgári csata halottai pihennek, a város díszkertjéhez, az Alamedához. Ebben a szép kertben összpontosul a különben valószerűleg igen egyhangú gibraltári élet.

A város harmadik, legdélibb része, Rosia, majdnem csak kizárólag kaszárnyákból, kórházakból, raktárakból és csapszékekből áll. Itt van már az angol haditengerészet hajójavító telepe is.

Gibraltárban alig lehet mást, mint katonát és tengerészt az utcákon látni. Az egész város olyan, mint egy óriási kaszárnya. A sok kapunál ott áll mindenütt az angol őrszem, hatalmas, szép szál legények, kiknek egyéb dolguk sincsen itt, mint tisztelegni. A tisztek, mint mesélték, nagyon únják magukat. Olyanforma életet élnek, mint a volt monarchia távoli garnizonjaiban, Mostárban, Cattaróban a mi tiszteink. Torkig vannak a tenniszezéssel, lovaglással és a kis harmadrendű színházzal és boldogok, ha hébehóba átrándulhatnak Tangerbe, Algecirásba, Lineába, vagy a bika- viadalokhoz Cádizba egy kissé mulatni, ahol nem olyan szörnyen unalmas, egyhangú az élet.

Gibraltár lakói az 5—6000 főnyi angol helyőrségen és az angol polgári tisztviselőkön kívül csaknem kizárólag spanyolok. Az idegen elemet jobbra marokkóiak és zsidó kereskedők képviselik. Az angolok a spanyolokkal különben igen barátságos viszonyban vannak s nem egy angol tiszt kötötte be feketeszemű spanyol senorita fejét. Okosan is van ez így, mert hát Anglia messze van, a spanyol leányok pedig szépek ám! Érdekes típusokat mutat fel az angol-spanyol házasságokból származó újabb nemzedék: sárga-barna spanyol arcokból ábrándosan kitekintő méla, kék angol szemek, meg a hamiskás, szőkehajú, de szénfekete, villogó andalúz szemű, angolosan szende, de egyszerűsmind spanyol élénkséggel mozgó és beszélő leányok. Amint megfigyelhettem, a vérkeveredés mindkét fajnak csak előnyére válik.

(Folytatjuk.)

sának levágja az útját a szabályzat, amikor külön kiemeli, hogy a menetalakzat kivételével a zászlóalj alakzataiban a mozgás csak segédeszköz; külön nem gyakorolandó. Lépéstartást is csak a századokon belül szabad követelni.

Útközetmeneteknél a századoknak a menetoszlopba való sorolásánál a várható alkalmazásukat figyelembe kell venni.

Lényeges egyszerűsítést jelent az is, hogy a szabályzat határozottan kimondja, hogy a gyülekezőalakzatokból csak menetalakzatot és a menetalakzatokból csak valamelyik gyülekezőalakzatot lehet felvenni. A gyülekezőalakzatok egymás között való változtatása tilos. Az ily módon elrendelhető összes alakzatváltoztatások vezényszavai csak egy oldal terjedelműek.

39. (40.) §. A zászlóalj harcrendje.

A zászlóaljparancsnok harcrendben rendszeren szóbeli intézkedésekkel és parancsokkal vezeti a zászlóaljat. A géppuskásszázad addig, míg részével lesállást nem foglal, negyedik századként szerepel.

Megközelítésnél a zászlóalj szétbontakozik. Alakzatai nagyjában ugyanazok, mint a századok alakzatai tagozódásnál. A zászlóaljnál az alakzatok megváltoztatásánál a harc helyzet és a megoldandó feladat különösen fontos, mert annak bevezetését képezi és a későbbi átesoportosítás a nagy kiterjedés miatt már nehézségekkel jár. A zászlóalj kiterjedését az is befolyásolja, hogy első lépcsőben nyomul-e előre vagy hátsóbb lépcsőkben. Első lépcsőben inkább a szélességbe terjeszkedik (fokozottabb harcészültség elérésére), hátsóbb lépcsőkben inkább a mélységbe (nagyobb mélységi tagozás).

Az alakzatokat, mint már említettem is, úgy kell megválasztani, hogy támadáshoz fejlődve alakzatváltoztatásokat elkerüljenek.

Támadóalakzatban a zászlóalj „küzdő” századokra és zászlóaljtartalékra oszlik. A kiterjedésre is támpontokat ad a szabályzat. Míg szétbontakozásnál első lépcsőben előnyomuló zászlóalj kiterjedése 1000 m., hátsóbb lépcsőben 800 m.-nél általában nem nagyobb, addig támadáshoz fejlődött zászlóalj kötelékben 400—800 m.; ha a kiterjedését nem szabták meg, nyílt terepen 600 m. szélességbe terjeszkedik ki.

Kötelékben küzdő zászlóalj rendszeren egy századot különít ki, mint tartalékot. A tartalék helye a zászlóalj helyzete szerint a közép mögött vagy a szárnyakon kívül van.

Míg a puskásszázadoknál a tagozódást elrendelő parancs nagyjában csak alaki részletekre terjedt ki, a zászlóaljparancsnoknak a szétbontakozást elrendelő parancsa már harcászati feladatokat vagy célokat is tűzhet ki. Ez érthető is, mert a század jobban kézben van és könnyebben vezethető, mint a zászlóalj.

A zászlóaljnak harc alakzatban való mozgásánál az a főtörekvés, hogy az alosztályok minél tovább folyékony mozgásban maradhassanak. Az összefüggés megőrzésére és a rend helyreállítására különösen változatos terepen, rövid megállásokat kell közbeiktatni. Az ellenség tűzhatása sokszor arra kényszeríthet, hogy a zászlóalj terepszakaszonként és előregyülekezéssel hajtja végre a moz-

gást. Az előrehaladás gyorsaságát lényegesen lecsökkentik a tűzoltalom nyújtására leszállást foglaló és szökellésszerűen utána nyomuló nehézfegyverek, melyek a mozgás ütemét megszakítják.

40. (41.) §. A zászlóalj harcéljárása.

A zászlóalj harcselekményeket már önállóan megoldhat, különösen ha nehézfegyverekkel és tüzérséggel megerősítik.

A zászlóaljparancsnok harcban közvetlen vagy közvetített szóbeli parancsokkal, kivételesen írásbeli parancsokkal vezet. Fontos parancsokat — esetleg csak kivonatossan — írásban is ad.

Ha az ezred már szétbontakozott is, a zászlóalj még minél hosszabb ideig menetoszlopban marad. A zászlóalj szétbontakozásának előkészítésére azonban már ekkor nagyobb térközöket iktathat a századok közé és a géppuskásszakaszokat is már előrevonhatja. A körzetbiztosításról, a felderítés kiegészítéséről és a légvédelemről mindenesetre gondoskodni kell.

A zászlóaljparancsnok a szétbontakozást elrendeli, ha a terep és a harcelyzet ezt megköveteli. Az előnyomulási sávban fekvő fontos pontok birtokbavételéről már most gondoskodik. A harcselekmények kiadása ebben a mozzanatban történik. Bár mozgás közben az alparancsnokoknak nagy önállóságot biztosít a szabályzat, a zászlóaljparancsnok ellenőrzi őket, hogy az elrendelt alapgondolatokhoz igazodnak-e.

Találkozóharcban kiemeli a szabályzat az idejében megszervezett tűzoltalom fontosságát és a puskásszázadok tervszerűen történő bevezetésének a szükségességére mutat rá. Majd az alkalmazásuk módja, illetve helyzetük szerint önállóan küzdő zászlóalj, elővédzászlóalj, szárnyon vagy kétoldalt kötelékben támadó zászlóalj feladataira és vezetésére ad támpontokat a szabályzat. A mélységi tagozás mértékére, az összefüggésnek és a kölcsönös támogatásnak fontosságára és megszervezésére külön rámutat. A támadó intézkedés tartalmára és csoportosítására sémát ad. Megállapítja, hogy a tűzoltalom megszervezése általában milyen elvek szerint történik. Részletesen kitér a géppuskásszázaddal való intézkedésre, különösen arra, hogy meddig maradjanak a géppuskásrészek egységes vezetés alatt és mikor kell azokat a küzdő puskáskötelékekre felosztani. A géppuskákhoz hasonlóan ismerteti a szabályzat az aknavetőket és a kísérő lövegek felhasználását is. Mint alapvetően kiemeli, hogy a nehézfegyverek egységes alkalmazása rendszeren csak addig célszerű, míg a küzdők a kis és legkisebb lőtávolságokra el nem jutottak. A zászlóalj tartalék helyére, mozgására, felhasználására szintén támpontokat ad a szabályzat.

Míg a megközelítésnél a zászlóaljparancsnok megfontoltan adott első intézkedése a puskáskötelékek és a nehézfegyverek együttműködésének és összhangjának a megteremtésére rendszeren elegendő, addig a betörésnek az előkészítése a pillanatnyi harcelyzethez igazodó, ismételten történő szabályozást kíván meg. Különösen próbára teszi a zászlóaljparancsnok vezetői képességét a küzdők vonalából meginduló roham támogatása. Éppen ezért bővebben foglalkozik a szabályzat ezzel a haremozzanattal. A legkülönfélébb eshetőségről sem feledkezvén meg, nemcsak a betörés előkészí-

tését, de a roham támogatását, az ellenség védelmi rendszerén, azaz a mélységi övön való átküzdés és a siker kihasználásának és az elért eredmények biztosításának megalapozását is letárgyalja.

Miután a zászlóalj feladatára és harcban való magatartására befolyással van a zászlóaljnak a többi kötelékekhez viszonyított helyzete is, ezért a hátsóbb lépcsőben előnyomuló, tartalékviszonyba került és szárnyon előnyomuló zászlóalj feladataival és magatartásával külön-külön foglalkozik a szabályzat.

Védelemben a zászlóaljparancsnok tevékenységét oly módon ismerteti a szabályzat, hogy az egyúttal a védőintézkedés sémájának is felhasználható. Hangsúlyozza a szabályzat, hogy a zászlóaljparancsnok a kapott feladat alapján megalkotott védelmi tervének megfelelően először a nehéz- és könnyű fegyvereinek a tűzrendszerét kell megállapítsa. Ez már azért is fontos, mert a főellenállási öv berendezése, de különösen a főellenállási vonalnak a vezetése elsősorban a kiépítendő tűzrendszeren alapul.

A terepalakulatok és különösen az ellenséges megközelítési viszonyok alapján már előre megállapíthatja az ellenség támadásának várható irányát. Ennek alapján pedig már előre elkészülhet az ellenlökések és ellentámadások valószínű végrehajtására. Ha ezeket az eshetőségeket alparancsnokaival megbeszélte és az alkörletek és tartalékok, nemkülönben a nehézfegyverek magatartását az egyes esetekre szabályozta, akkor minden előkészületet megtett arra, hogy az ellenség támadásával sikeresen szembe szálljon.

Állásharcban a zászlóalj — az ezredsávoknak és a szárnyankénti alkalmazásnak megfelelően — küzdő-, készségi- vagy tartalékzászlóalj lehet. A szabályzat ezeket a viszonyokat külön-külön tárgyalja.

Kierőszakolt visszavonulásnál a zászlóaljparancsnok nehéz fegyvereinek tüzevel nyújt lehetőséget arra, hogy a küzdő kötelékek az ellenségtől elváljanak. A lépcsőzetes visszavonulás a folyton nagyobb távolságra választott felvételi állásokba történik, míg végre az ellenségtől való távolság a menetalakzatba való gyülekeztetést megengedi.

A szabályzat kisebb vízvonalakon és nagyobb folyóvizeken való áthatolásra ad még szabályokat.

Az anyagi gondoskodások fejezete alatt különösen a zászlóalj ütközetvonalának harcban való magatartásával foglalkozik bővebben a szabályzat.

41. (42.) §. Támpontok a harc kiképzésre.

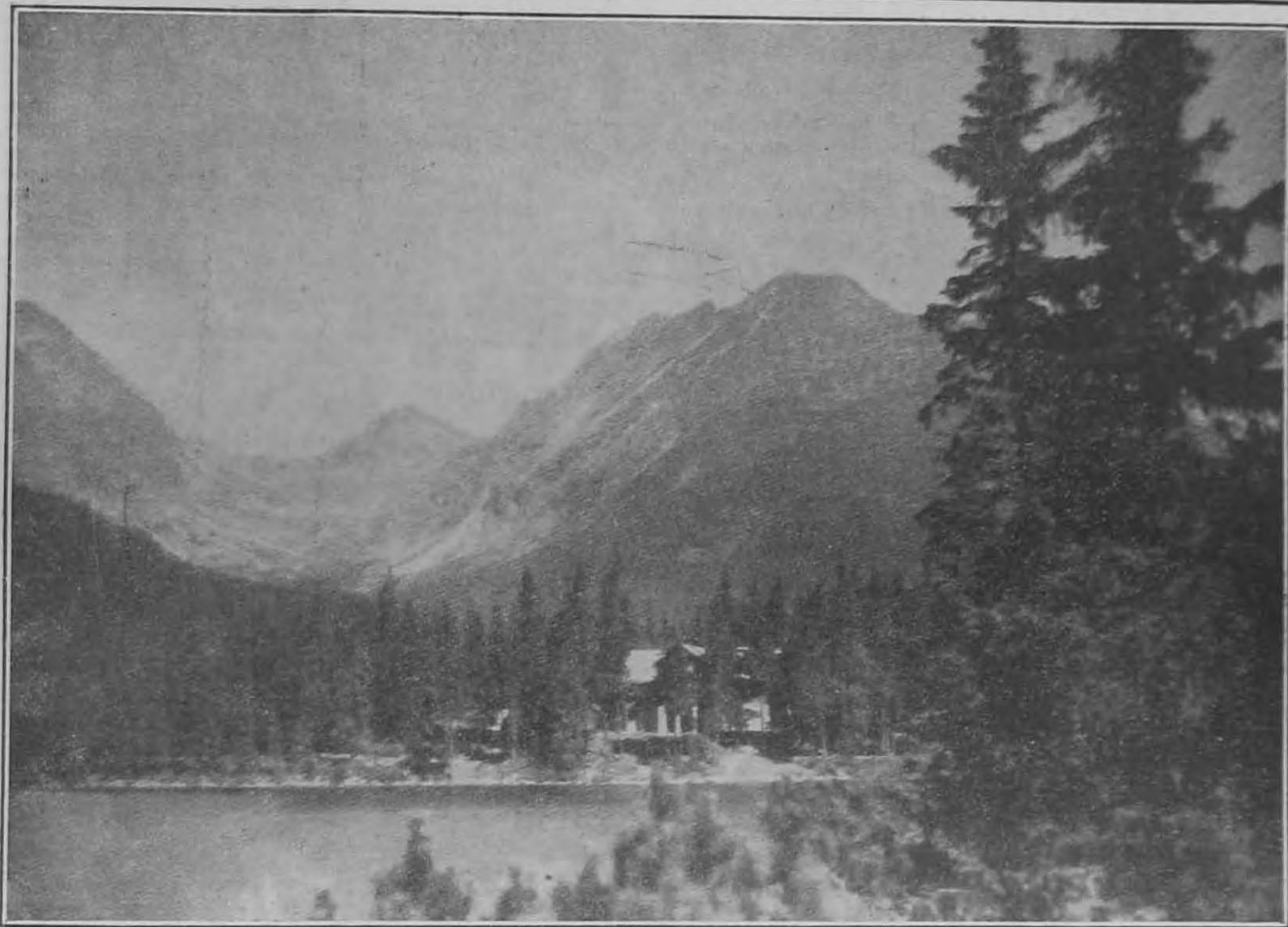
Az alosztályok harc kiképzésénél a puskáskötelékeknek a könnyű- és nehézfegyverekkel való együttműködésének és gyakorlatozásának szükségességére és fontosságára mutatott rá a szabályzat. Itt, a tüzérséggel együtt végrehajtandó gyakorlatokat emeli ki. Felsorolja továbbá azokat a haremozzanatokat, melyeket főleg zászlóalj kötelékben kell gyakorolni.

IX. Fejezet. Az ezred.

42. (43.) §. Az ezred szervezete.

Az ezred a gyalogság csapatteste. Önálló feladatok megoldására a legalkalmasabb kötelék.

Amit vissza kell szereznünk. Csorbató.

Az ezred ezredtörzsré, rendszeren 3 zászlóaljra, ezredközvetlen alakulatokra és ezredvonatra tagozódik. Ezredközvetlen alakulatok lehetnek: az árkászszázadon, távbeszélőszázadon, kis aknavető-alakulatokon és a zenén kívül az ezredközvetlen géppuskásszázad, nehézgéppuskásalakulatok és kísérő üteg.

Az ezredtörzshe tartoznak az ezredparancsnok összes közegei, akik nincsenek valamelyik kötelekbe beosztva.

Az ezred harcban rendszeren mint harcsoport jut alkalmazáshoz. Támogatására külön tüzérségi támogató csoportot alakítanak, melyet kivételesen alá is rendelnek.

43. (44.) §. Az ezred zártrendje.

Az ezredparancsnok zártrendben az ezredet hasonlóképpen vezeti, mint a zászlóaljparancsnok a zászlóaljat.

Egyforma végrehajtás azonban az ezredparancsnok vezényszavára már nincsen.

Az ezred zártrendű alakzatai:

Gyülekezésre békében pl. a laktanya udvarán az első felállításra a belső szolgálattal számára, megfigyelésekre stb. az „összpontosított felállítás”, melyben a zászlóalj oszlopban vagy oszlopvonalban egy vagy több lépcsőben csoportosulnak. (A régi harcvonalnevezést elvetette a szabályzat, mert ebben az alakzatban nem harcol az ezred.) Az ezred rendszeren menet alakzatban gyülekezik:

zene, árkászszázad, távbeszélőszázad, zászlóalj, ezredközvetlen nehéz fegyverek sorrendben.

Az ezredtörzs helyét csak megfigyelésre való felállásnál határozza meg a szabályzat, menet alakzatnál az ezredparancsnok intézkedése szerint, annak közelében áll fel.

Térközök a zászlóalj között tíz lépés, távközök a H. Sz. II. 5. melléklete szerint.

Mozdulatok és alakzatváltozások a zászlóaljnál említett elvek szerint.

Az ezred harcban, ha repülőtámadásokkal vagy tüzérségi tüzellel kell számolni, a terepnyújtotta rejtőzési lehetőségeket kihasználva gyülekezik.

44. (45.) §. Az ezred harcrendje.

Minél nagyobb egy kötelék, annál kevésbé lehet a harcának alakai begyakorlására szabályokat adni. Ezért az ezred harca is alakai tekintetben nincsen szabályokhoz kötve.

45. (46.) §. Az ezred harcéljárása.

Az ezred főleg mint harcsoport van tárgyalva.

Mint hogy a H. Sz. e tekintetben már megadja az általános elveket, az ezredparancsnok számára összegyűjtött határozványok egészen röviddek, inkább csak a H. Sz. kivonatának tekinthetők.

(Vége következik.)

A vendégszerető Hollandia az ott időző gyermekek iskoláztatásáról sem feledkezik meg. Magyar leánykák egy hollandi iskolában.

Duna Hontban a hegyfokot), majd mikor az elenyészett, teljes erővel nekilátott célja elérésének s áttört az eléje tornyosuló nehézségeket, mint a Duna a Vaskapu szikláit.

A történések központjában tehát az *ember* áll. A történelmet az ember csinálja. A történelem nem egyéb, mint az Isten képére és hasonlatosságára alkotott ember láthatatlan lelkének örök emléke és szabad akaratának láncolatatos bizonyítéka.

Amidőn az ember különböző célokat tűz ki maga elé és azokat megvalósítani igyekszik, hogy végső célját, a boldogságot elérje: különböző érdekekbe (szükségérzetekbe) ütközik, melyeket kielégítenie vagy legyőznie kell. Az emberi természetből és az ember fentemlített céljából önként következik, hogy bizonyos érdekeket *okvetlenül* ki kell elégíteni. Elsősorban természetesen azokat, melyek a létfontartással kapcsolatosak; ilyenek: élelem, lakás, ruházat, kényelem, stb. Azután azok kielégítésére kerül a sor, melyek lelki szükségszerűségekként jelentkeznek; ilyenek: hit, becsület, hazaszeretet, önértzet, felebaráti szeretet, hiúság, stb. Az előbbieket a materiális, az utóbbiak az immateriális érdekek.

Természetesen pontos sorrendet a felsorolásban nem lehetett tartani, mert úgy az anyagi, mint az eszmei érdekek intenzitása (sürgőssége, erőssége) fajoként és egyénekenként változó. Az afrikai zulunak a ruházkodás például sokkal kevesebb gondot okoz, mint az eszkimónak a lakás dolgában mindkettő sokkal szerényebb igényű, mint az európai. Azonban a szükségérzetek — mint említettük — nemcsak fajoként különböznek, hanem egyénekenként is. Sőt ugyanazon ország lakosai is különböző sorrendben és mértékben elégítik ki szükségleteiket.

Vannak, akik a legsürgősebb materiális érdekek kielégítése után már egy immateriális érdeket elégítenek ki, mert ez bennük nagyobb intenzitással jelentkezik, mint a sorban következő materiális érdek. Vannak számosan, akik — bár a kormány hivatalos álláspontja az volt, hogy a megszállt területeken lakók maradjanak továbbra is a helyükön — magyar önértzetükkel

és hazafias lelkiismeretükkel nem tudták összeegyeztetni, hogy az utódállamoknak letegyék az esküt. Ott hagyták állásukat, házukat, földjüket, szeretteik sírhantját és eljöttek a szonka hazába. Megélhetésük legelőkelőbb feltételeit csak némiképpen is biztosítva látván — a kényelemről lemondva és a fényűzésre nem is gondolva — a becsületért és hazaszeretetet követelményeinek tettek eleget, mert ez a lelki egyensúlyukat, a lelkiismeretük nyugalalmát — mint a végcélul tűzött boldogság alapját — eredményesebben biztosítja, mintha, bár kényelemben, sőt talán jólét közepette, de idegen járom alatt élnének. Viszont vannak, kiknél a kényelem, fényűzés, vagy akár csak nyereszkesedési vágy sokkal erősebb, mint a becsületért, vagy hazaszeretet. A tejhamisító svábasszonytól kezdve, a kényeseregyszékes kereskedőn keresztül, az állam erkölcsi és anyagi tőkéjével lelkiismeretlenül tőzsdéző kalandorig és a szovjetaranyakkal megfizetett hazaárulókig: a kis és nagy gonosztevők változatos sora tanúsítja e szomorú igazságot.

Ezzel szemben — hála Istennek — szép számmal ismerünk olyanokat, akik materiális érdekeik teljes elhanyagolása mellett minden energiájukkal hitük és hazaszeretetiük parancsolta kötelességnek, — mely kötelesség lelki berendezettségük következtében, mint ellenállhatatlan intenzitású érdek jelentkezik — tesznek eleget: szabadsághősök, mártírok. A hitükért gályarabságot szenvedő református prédikátorok, a katolikus egyház vértanúinak nagy és dicsőséges serege, Hunyadi János, Zrínyi Miklós, Szondi György, II. Rákóczi Ferenc . . . az egész hőskövekben és mártírokban oly gazdag magyar történelem és napjaink vergődő, elszigetelt hősei, kik közül sokat csak azért nem ismerünk fel, mert nem tudunk az önzetlenség oly erkölcsi és történelmi magaslatára helyezkedni, mint ők: — fennem bizonyítják, hogy Isten és Haza nem üres ábránd, légi eszmény, hanem az istenfélelemben és hazaszeretettben fogant nemzeti eszme hatalmas, diadalmias erő.

Ezek, a többiek közül messze kimagasló emberegyének a maguk egyéni boldogságát alárendelték feláldozták az összesség boldogságának, a nemzet érdekének.

Azért ennek, mert a *nemzeti ideál* közelebb áll hozzánk; szüleik, testvéreik, rokonai, ezek atyafiak, magyarád beszélő, érző és gondolkodó ismerőseik... egyszerűen, saját fajtájuk életsorsát sokkal természetesebben és szívesebben össze tudják egyeztetni a maguk egyéni boldogságával, mint az *egyetemes emberi ideált*.

Az egyént ilymódon szembeállítva az összességgel, önként felvetődik a kérdés, vajjon a materiális vagy az immateriális érdekek a fontosabbak, a sürgősebbek?

Ebben a kérdésben áll ma egymással szemben a nacionalizmus és liberalizmus.

A liberalizmus akkor, amikor az értelmes, szabadakaratú, önrendelkező *embert* az *abszolutizmussal*, az önkényvel szemben a parlamentarizmus (népképviselő) által diadalra juttatta, amikor a társadalmi fejlődés tökéletesebb biztosítékául a népképviselő útján érvényesülő *nemzeti eszmét* állította: merész kezdeményezésének célját elérte, hivatását betöltötte.

Kétségtelen, hogy az ember nem másért, hanem önmagáért van. Hisz' azt valljuk, hogy az Uristen csak azért teremtette a földet, a hegyeket, völgyeket, tengereket, folyóvizet, állatokat, hogy méltó és kényelmes helye legyen az embernek, mint a teremtés koronájának. De éppen az ember 'eme öncélúságából következik, hogy ember létét, boldogulását, fennmaradását, gyarapodását biztosítani kell. Ecélből azonban szükség van iskolákra, kórházakra, öntözött utcákra, tiszta, füsttelen levegőre, hamisítatlan tejre, a magántulajdon szentségére, a hitel olcsóságára, személy- és vagyonbiztonságra és mindenekfelett és elsősorban nagy és fegyelmezett hadseregre. Megbízható kezében levő puskák erején nyugvó erős és erélyes központi hatalom a legtökéletesebb biztosíték az állampolgárok nyugalmanak és jólétének. Végzetes tévedés vagy tudatos gonoszság ennél fogva azt állítani, hogy a szabadság annál jobb, annál tökéletesebb, mennél nagyobb, mennél korlátalanabb. A teljes szabadság egyenlő a teljes bizonytalansággal. Példa rá ugyan csak a francia forradalom, mely ledöntötte az ezeréves királyságot és kikiáltotta a szabadságot. Természetesen köztársaság, sőt népfenség formájában. Ennek aztán az volt az eredménye, hogy a kenyér megdrágult, a kereskedők nem merték portékáikat áruba bocsátani, az iparosok, tőkepénzesek visszavonultak a vállalkozástól, a munkanélküliség terjedt, a drágaság és nyomor hihetetlen méreteket öltött. És ha valaki mindezek után kifejezést mert adni nemtetszésének, menten a vérpadra küldték. Volt idő, hogy az, aki reggel fölkel, nem tudta, hogy este életben lesz-e még. Aki tegnap hóhér volt, az ma áldozattá lett. Ez volt a rémuralom... Azután Napoleon került az események homlokterébe és kérlelhetetlen abszolutizmussal helyrehozta mindazt, amit a szabadság elpusztított.

Az állampolgárnak tehát természetesnek kell találnia, hogy egyéni szuverénitásával egyesül az összesség érdekében lemondjon; e millió és millió részszuverénitása után egyesül a nemzeti állam hatalmában, tekintélyében, mely egyrészt az egyes állampolgárok jogos érdekeit egymással szemben megvédi, másfelől gondosan őrökdi azon, hogy az állampolgárok összességét, a nemzetet — se önmagában, se tagjaiban — kívül ne érje sérelem.

Mintán az emberek ma még nem jutottak el arra az erkölcsi magaslatra, amelyen embertársaik jogait minden kényszereszköz nélkül tiszteletben tartanák; és mintán az emberek nagyobb csoportjai, az államok nem érvényesítik a gyakorlatban azt a sokszor hangoztatott elvet, hogy minden nemzet saját akarata szerint irányíthatja a sorsát; és végül, mert nem látják be, hogy egy nemzetnek azon a területen, melyet meghódított s évszázadok hosszú során át vérevel, verejtékével öntözött, joga van békességben élni, az emberek léte és a társadalmak fejlődése csakis állami szervezetben lehet biztosítva. Oly országban pedig, amelyben több különböző nemzet fia élnék, az államalkotó nemzet fennmaradását és fölényét kizárólag a nemzeti állam biztosítja.

Mi hiába szerelnők le — pillanatnyilag, fájdalom, kicsiny — hadseregünket és hiába akarnók mindenfajta embertársunkat testvérként a keblünkre ölelni: a háborúskodás nem szünnék meg, csak mi vesznék el, mert szomszédaink, a csehek, oláhok, szerbek és

ezek távolabbi szövetségesei fontosabbnak tartják a saját fajtájuk fenntartását, mint az egyetemes testvéri összeülekezést.

Az egyéniség elvének, az emberi jogoknak minden oly magyarázata és érvényesítése tehát, mely a nemzeti érdeken, a nemzeti közösségen túlmegy: helytelen, bűnös és ezért eléggé el nem ítélhető.

A mai liberalizmus, mely csak nevet bitorolja a hajdani mozgalomnak, az ember öncélúságának és ez öncélúságon alapuló emberjogoknak oly nagy okozatot törekszik adni, mely a magyar nemzeti közösség eszméjével, bár nem mindig nyíltan, de annál tudatosabban szembehelyezkedve, a nemzeti érdeken túlmennő és a nemzeti látókörön kívül eső általános, egyetemes emberi kapcsolatokra utal.

E liberalizmus kizárólagos célja az ember anyagi jólétének az előmozdítása. Miután azonban e cél érdekében oly tervszerűséggel dolgozik, mely az övétől különböző eszmeközösségekbe tartozókat a célul kitűzött jólétekből kizárja s különösen, mert célja érdekében használt egyik leghatásosabb eszköze a nemzeti erő gyengítése: minden magyar embernek kötelessége elene a legerélyesebben állást foglalni. Ennek legegyszerűbb módja az, hogy liberális újságot nem olvasunk s ha valamely bajtársunknak vagy ismerősünknek a kezében ilyent meglátunk, felvilágosítjuk őt tévedéséről.

A liberalizmus megtévesztően emberbaráti látszatú célját annak hangoztatásával is igyekszik népszerűvé tenni, hogy a földön lakó összes emberek testvérek, egy nagy család tagjai, akiknek egyetlen közös céljuk van: a mennél zavartalanabb boldogság. Az egytestvér emberiséget — hirdeti tovább a liberalizmus — csak a nemzetek, államok választják el egymástól és akadályozzák meg célja elérésében. Miután minden ember Isten teremtménye — tanítja kenetteljesen a liberalizmus — minden embertársunkat szeretnünk kell, még ellenségünket is, mivel ő is csak azért az, mert megtévesztették.

Hogy ez a népmese az egyetemes emberszeretetről mennyire naív és átlátszó, azt értelmes és nem rosszhiszemű embernek nem kell soká magyarázni.

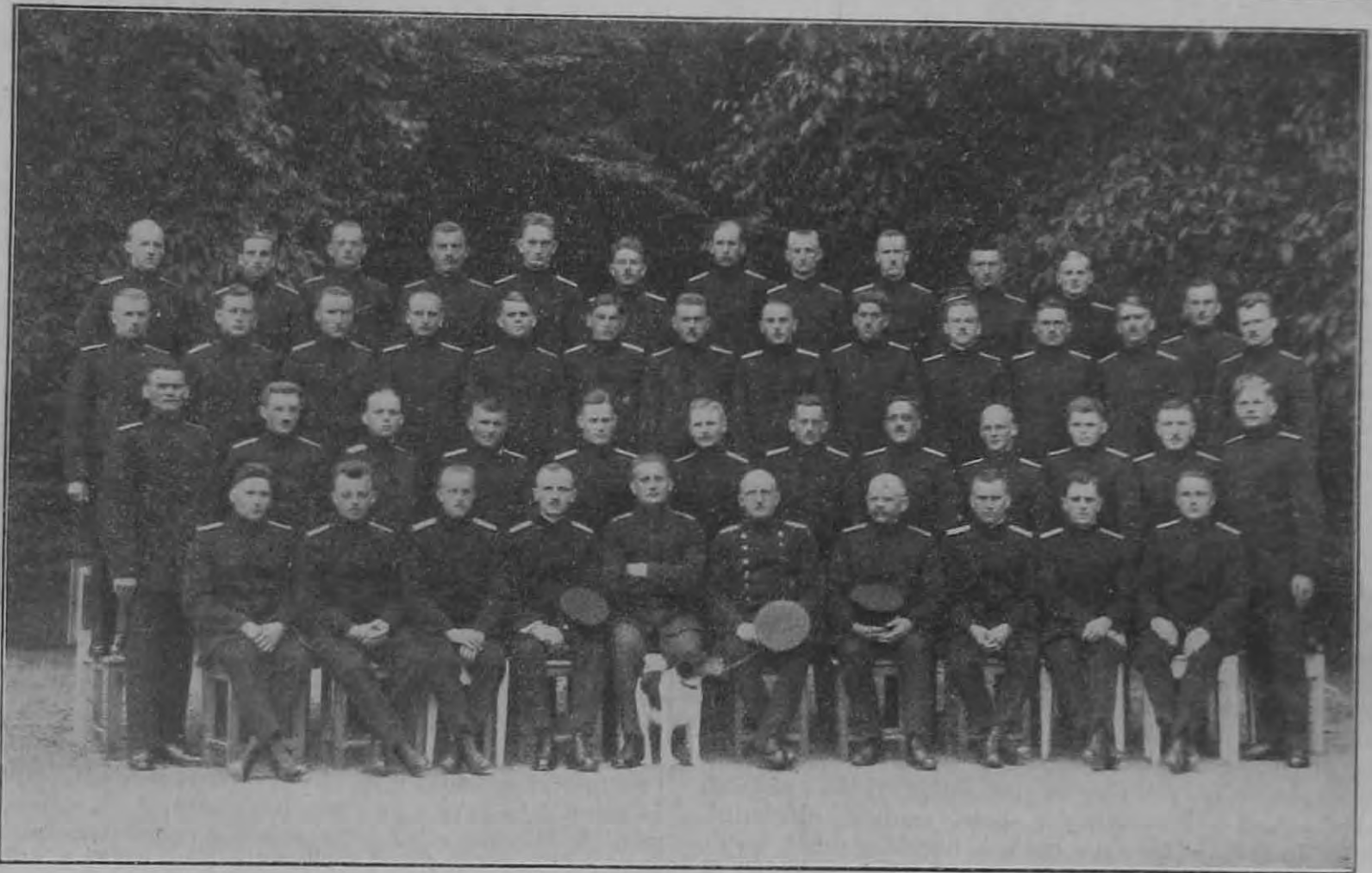
Ha azt olvassuk, hogy valamelyik erdélyi testvérünket az oláhok megkínózták, ökölbe szorul a kezünk és ajkainkon a bosszú szitka kél; viszont ha arról értesülünk, hogy egy franciát vagy egy szumirt vagy egy szamojédet valahol megöltek: a hír közömbösen hagy bennünket vagy legfeljebb valami enyhe szánalmat érzünk... Ha egy magyar embernek szépszáj, derék fia meghal, vajjon megvigasztalja-e őt az a tudat, hogy a Spitzbergákon egy félvad lappnak ugyanakkor viszont született egy fia? Bizonyára nem. Az a meg-gondolás azonban, hogy fia hazája védelmében, hősi küzdelem után, a becsület mezején esett el: minden bizonnyal enyhíteni fogja apai szívének fájdalmát.

Az egyetemes emberszeretet elve tehát — mint láttuk — ellenkezik hazafiúi önértzetünkkel, ellene mond emberi természetünknek és lártalmára van nemzeti érdekünknek. Pacifizmust hirdetni és világtestvériséget sürgetni részünkről éppoly esztelen volna, mint amennyire oktalanság a halálbüntetés eltörléséről beszélni, mielőtt bizonyosságot szereztünk volna afelől, hogy a gonosztevők a jövőben nem fognak rabolni, gyilkolni, kémkedni.

Ami pedig azt illeti, hogy ellenségünket is szeretnünk kell: lélektani képtelenség. Aki édes anyánkat bántalmazza, azon kérlelhetetlenül megtoroljuk a sértést. Hogyne gyűlölnék tehát azt, aki mindnyájunk édesanyja, a hazánk ellen támad! Szeretet és gyűlölet

Egész nemzet élete, mint egyes emberé. Ezt és azt az életen keresztül ömlő emlékezet teszi egésszé, folyvást tartóvá, napról-napra gazdagabbá. Töröld ki a lélekből annak ragyogó színeit; és íme, a lélek halva van. Minden nemzet, mely elmúlt kora emlékezetét semmivé teszi, vagy semmivé lenni hagyja, saját nemzeti életét gyilkolja meg; s akármilyen kezdődjék ezentúl: az a régi többé nem lesz.

Kölcsey.

Bajor próbaesendőr-iskola.

rokonérzések. Amíg az ember édesapját, édesanyját, testvéreit, házastársát szereti, mindaddig gyűlölni is fogja azokat, akik szerettei romlására esküdtek. A gyűlölet a szeretetben fogant. Aki szeret, az gyűlöl is. Igazán gyűlölni csak az képes, aki szívből, önfeláldozóan szeret.

A nacionalizmus a világháborúban vívta döntő küzdelmét a liberálisizmussal. A nagy világégés azért volt különösen alkalmas annak eldöntésére, hogy a két felfogás közül melyik áll közelebb az emberi lélekhöz, mert a háború alatt az immateriális és materiális érdekek közötti ellentét kiéleződött, sőt legtöbbször egyiket csak a másik rovására lehetett kielégíteni. Nyugalmas élet és hazafiúi kötelesség, jólét és hősi halál csaknem mindig egymással szemben állottak. És ha — csak hevenyészve is — körültekintünk a háborúban résztvevő országokon, megállapíthatjuk, hogy a világháború az egész vonalon, úgy a győztes, mint a nem győztes országokban a nacionalizmus diadalával végződött.

Franciaországban — hol a sedani vereség, majd az azt követő versaillesi béke a lelkekbe plántálta a „revanche” eszméjét, mely aztán a második versaillesi békében teljes kielégülést nyert — a „gloire” soha nem ismert fényben tündökölt. Lengyelország közel évszázados feldaraboltság, oroszosítás, poroszosítás után visszanyerte politikai rugékonyságát: a világégésben újraéledt a lengyel nacionalizmus és hatalmas államot teremtett. Németausztriában mindinkább többségre jutnak a keresztényszocialisták, ami — ott — hatalmas közeledés a nemzeti gondolat teljes kibontakozásához. A német nacionalizmus, mely eddig a műhelyekben, gyárakban, tüzoltó- és tornászlelekekben csak csendesen munkálkodott, impozánsan megnyilvánul Hindenburg tábornagy elnökké választásában.

Körülöttünk lázasan készülődik a nacionalizmus a nagy lezámolásra, csak mi legyünk pacifisták? A csehek és oláhok elsajátítják dicső nagyjainkat, hogy legyen kit követendő például állítaniok maguk elé... és mi tagadjuk meg a mi vértanúinkat?

A szenírás azt tanítja: aki karddal vétkezik, kard által hal meg. És a szentírásban mély emberi igazságok vannak.

Néhány szó a csendőri jelentés szerkesztéséről

Irta: Dr. MISKOLCZY ÁGOST,
budapesti kir. ügyész.

Előrebocsátom, hogy a Csendőrségi Lapokban 1925 február 15-én Dr. Eördögh Árpád, kir. főügyész-helyettes úr tollából a csendőri jelentésről megjelent cikk tartalmát mindenben helyeslem. Soraimnak célja csak az, hogy a saját tapasztalataim alapján is rámutassak néhány olyan szempontra, amelyekkel való foglalkozás kiegészítheti a kir. főügyész-helyettes úrnak, a maga nemében egyébként teljes egészet tevő értékes fejtegetéseit.

Többször, — bár meg kell jegyeznem, hogy kivételesen — hangzott el az a kifogás a csendőri jelentések ellen, hogy szubjektivek. Annyit jelent ez, hogy a jelentést író csendőr néha a saját egyéni érzését és véleményét is megérzékelte az eset leírásában s hogy a bűneset egyik-másik szereplőjével kapcsolatosan személyi élességet, avagy észrevehető rokonszenvet árult el. Mindez emberileg megérthető. A csendőr is húsból és vérből való ember, aki felháborodhatik egy feltűnően aljas gaztetten, jogosan felbosszankodhatik egy nyilvánvalóan hazudozó gyanúsítottan vagy kertelő tanún, avagy meghatódhatik egy hajbajutott ember őszinte bűnbánatán. Am a csendőrnek tudnia kell, hogy az ő hivatása a bűneselekmény tényállásának hajthatatlan eréllyel való felderítése és a bűneset bizonyítékainak céltudatos felkutatása és biztosítása. Sokszor kell kiméretlenül és könyörtelenül fellépnie, ha azonban a viszonyok és körülmé-

nyek úgy hozzák magukkal, kíméletességet és tapintatot is szem előtt kell tartania. De óvakodnia kell attól, hogy magának „a tárgyilagosa bíró” vagy „a megértő lélek” szerepében tetszelegjen, mert ez nem hivatása és feladata a csendőrnek. A büneset elbírálása a bíróság dolga. Ha már most a jelentést szerkesztő csendőr tolla alá olyan kifejezések szaladnak, amelyek az ő egyéni állásfoglalását árulják el, hangulatkeltő, sértő vagy a tárgyi tényállással össze nem egyeztethető jelzők vagy megállapítások alakjában, ez azok előtt, akik a csendőri jelentést hivatalos eljárásuk tárgyává teszik, feltűnik s a jelentés megbízhatóságának sokat árt. Különösen arra kell gondolni, hogy a jelentésnek ilyen hibáját a gyanúsított védelme érdekében kiszínezhetik s az egész csendőri eljárás ellen az elfogultság vádját emelik és a csendőri jelentésbe célzatosságot magyaráznak bele.

Ezért a jelentést a *legszigorúbb tárgyilagosság hangján* kell szerkeszteni. Ne feledje a csendőr, hogy a tények beszélnek. Semmiféle hangulatos vagy lesújtó jelzőnek nem lehet oly hatása, mint a puszta tények szakszerű csoportosításának. Bármilyen aljas legyen egy gyilkosság, sokkal nagyobb felháborodást vált ki az olvasóból a gyilkosság részleteinek hű s a valóságot híven fedő leírása, mintha a tett aljasságát színező kifejezéseket használunk. Nem szabad elfeledni, hogy hivatalos iratban csak a legridegebb tárgyilagosságnak van helye s annak komolyságán és ünnepélyességén az egyéni (szubjektív) megnyilatkozás feltétlenül ront.

Meg kell itt jegyezni a m. kir. csendőrség dicséretére, hogy majdnem egy évtizedes vidéki gyakorlatom alatt a szubjektivitásnak csak elvétve láttam példáját, ellenben a rideg és imponáló tárgyilagossággal szerkesztett csendőri jelentések valóságos iskolai példái sokszor fordultak meg kezemen.

A csendőri jelentésben *igazi nyomozó szellemnek* kell megnyilvánulnia. Annyit jelent ez, hogy a csendőri jelentés biztos érzékkel adja meg a bűncselekmény elkövetésének és bizonyíthatóságának kereteit. Ebben a vonatkozásban történik a legtöbb hiba. A csendőrnek fel kell tennie azt a kérdést önmagában, hogy az általa megszerkesztett jelentés hű képét adja-e az elkövetett bűncselekménynek és biztos utat mutat-e hatóságoknak és bíróságnak a bűncselekmény bizonyítékait illetőleg. Példákkal fogom megvilágítani ezt a kérdést.

Sohasem szabad azt hinnie a csendőrnek, hogy a beismerés, bármily jelentéktelen bünesetről legyen is szó, önmagában teljessé teszi a nyomozás sikerét. Nem azt akarom én itt fejtegetni, hogy a tárgyi bizonyítékok is szükségesek a bűncselekmények bizonyíthatóságához, ezt minden csendőr jól tudja. Arra akarom felhívni a figyelmet, hogy vannak furfangos beismerések is, amelyek azzal a hátsó gondolattal hangzanak el, hogy a csendőr abban fogja hagyni a nyomozást s a beismerésnek későbbi visszavonásakor egy más, a gyanúsítottat mentő tényállás vitatása könnyebb lesz. A csendőrnek tehát ily esetre gondolnia kell, alá kell támasztania a beismerést, ha tárgyi bizonyíték, bűnjel nincs, oly adatokkal, amelyek kétségtelenné teszik, hogy a beismerés a valóságot tartalmazza. Fontos

ilyenkor a beismerő vallomás részletes felvétele s annak megállapítása, hogy a beismerő vallomást mily más adatok támogatják.

A következő megtörtént eseteket hozom fel tanulságul.

Egy eseléd felvette gazdájától havi bérét és nyitott szekrényében ruhája közt eldugta. Még ugyanezen a napon felfedezte, hogy pénzét ellopták. Az értesített csendőrijárőr megállapította, hogy a házban e napon egy házaló fordult meg, aki egyébként a helyszíni viszonyokat ismerte s láthatta azt is, hogy a eseléd felvette bérét s azt is, hova tette. Több nap múlva volt a házaló előállítható, amikor is beismerte a lopás elkövetését s azt is, hogy a lopott pénzen magának új ruhát vett, minthogy nem találtak már nála egy fillért sem. Tárgyalásra került a dolog. A bíró előtt a tolvaj már állhatatosan tagadta a lopást s azt mondta, hogy a csendőrök minden kérdésére igent mondott, mert nagyon félt tőlük. A sértett eselédleány tanuként kihallgattatván, azt adta elő, hogy a vádlottat nem gyanúsítja a lopás elkövetésével, mert ugyanakkor megfordult a lakásban egy facér eselédleány is, akinek hollétét, sem nevét nem tudta megmondani. Míg a tárgyaláson a leány ismételt faggatásra megvallotta, hogy a vádlott megfizette neki az elloptott összeget, amit a vádlott is elismert ugyan, mégis hangoztatta ártatlanságát. A bíróság elrendelte a járőr tagjainak kihallgatását, akik aztán elmondták, azt, amit a tényvázlatból helytelenül kihagytak. Elmondták, hogy nemcsak a káros leány, de a házbeliek kihallgatása után megállapították, hogy a kérdéses időben a lakásban más idegen, mint a házaló nem fordult meg. Elmondták, hogy a házaló eleinte tagadni próbált, de midőn a rajta levő új ruha eredetét kérdezték, zavaros válaszokat adott, majd a bűncselekményt teljes részletességgel beismerte. Elmondták, hogy a káros leány is a leghatározottabban a házalót gyanúsította a nyomozás megindulakor, oly részletek előadásával, amelyet elhallgatott a bíróság előtt. A bíróság ezután elítélte a tolvajt, de kétségtelenül már az első tárgyaláson tisztán látta volna a helyzetet, ha a csendőri jelentés számít a várható eshetőségekre és a jelentést pontosabban szerkeszti.

Egy iskolaszolga összejárta az iskola részére szemet fuvarozó kocsisokkal, jöllehet ő volt megbízva a kocsisok lerakódásának ellenőrzésével, megállapodik velük abban, hogy a szén egy mennyiségét a kocsin hagyják s annak pénzbeli értékén osztoznak. A csendőri jelentés leírva az esetet megállapította, hogy a szemet a kocsisok hol adták el s mennyit fizettek ki a szolgának, majd a jelentés végén jelezte, hogy „a gyanúsítottak a bűncselekmény elkövetését egybehangozóan beismerték”. Az iskolaszolga családos ember lévén, az iskolában szép lakása volt, hamarosan belátta, hogy állását tette kockára megtévelyedésével s rávette büntársait, hogy őt terhelő vallomásaikat vonják vissza. Ez meg is történt a főtárgyaláson azzal a megokolással, hogy a szolgát csak az ő felelősségük csökkentése miatt keverték bele a dologba, de egyébként az ártatlan. Minthogy az osztozkodásra tanu nem volt, a szemet a kocsisok maguk értékesítették, a bíróság a szolgát bizonyítékok híján felmentette, elfogadva a beismerés

visszavonásának indokául a szolgának azt az állítását, hogy az alaptalan gyanúsítás lelkileg összerőtte s nem is tudta, mit beszélt. Hogy a szolga mily módon vette rá büntársait a kedvező vallomástételre, az természetesen titok maradt. Itt a csendőri jelentésnek tartalmaznia kellett volna annak a megállapítását, hogy a gyanúsítottak külön-külön kihallgattatván, tökéletesen egybehangzó tényállást adtak elő. Részletezni kellett volna azt is, kinek az eszméje volt a megállapodás, mely tárgyalások alapján jött létre. Mily módon fedezte magát a szolga a bűncselekmény végrehajtásakor az ellen az eshetőség ellen, hogy valaki őt ellenőrzendő megjelenik a helyszínen s a bűntevő társaságot leleplezi. Ez oly részleteket tárt volna a bíróság elé, amelyet nem lehet kitalálni, de amelyet nem is lehet csak úgy egyszerűen visszavonni.

Egy iparosmestertől nagyobb összegű készpénzt lopott el egy vendége, akinek három napra szállást adott házában. A csendőri nyomozás kiderítette a tolvajt, a pénz nagy részét is elkobozták tőle, amit rövid jelentésbe foglaltak. Bíróság elé kerülve az ügy, a sértett, aki közben busás kártérítést kapott, azt vitatta, hogy vendége az ő alkalmazottja volt, amit elfelejtett megmondani a járőrnek, most azonban ezt bejelenti s nem kívánja vádlott megbüntetését. Az eljárást megszüntették ennek folytán a tolvaj ellen, mert a csendőri jelentés semmiféle oly megállapítást nem tartalmazott, amiből a bejelentés alaptalansága kétségtelenül kiderült volna.

Különösen figyelemre méltóak itt a magzatelhajtási esetek. Itt a gyanúsítottak rendszerint beismerő vallomást tesznek, majd később ezt megfelelő kioktatásra odamódosítják, hogy az illető nő nem volt terhben. Minthogy annak kétségtelen megállapítására a bíróság nagy súlyt helyez, ezer gyanus körülmény ellenére gyakran hoz felmentő ítéletet, mert az eset óta eltelt hosszú idő miatt a terhesség ténye orvosilag pontosan sohasem rögzíthető meg. Itt tehát a nyomozó csendőrnek az a feladata, ha az elvetélt magzat már fel nem lelhető, hogy az elvetélésen keresztül ment nő orvosi megvizsgálása végett intézkedjék, a maga részéről pedig pontosan derítse ki, miből állapította meg a terhes nő a maga terhességét, miért ment el a magzatelhajtást vállalóhoz, mely műveletet hajtottak ott végre, mi lett ennek az eredménye mely jelenségek kíséretében, milyen volt a külseje annak a magzatnak, mely az elvetéléskor a nő méhéből távozott? A nyomozás első óráiban ezek a részletek még pontosan megrögzíthetők, amelyek később becses alapjai lehetnek a törvényszéki szakértő véleményének. Később azonban, mikor a mentegetődző és hazudozó vádlottak a tényállást kiforgatják, ha részleteiben kimerítő jelentés rendelkezésre nem áll, a bűnvádi eljárás igen gyakran sikertelen marad.

Az öntudatlan részegséggel védekező gyanúsítottaknál is lényeges, ha a csendőri jelentés részletesen kiterjeszkedik az állítólagos részeg állapot részletes leírására, amelyről megállapítható legyen az, hogy a gyanúsított cselekedetében az öntudatosság jelei felismerhetők, a felemlített jelenségek szerint sem testi, sem szellemi összeomlásról nem lehet szó.

Kiemelem itt, hogy a csendőri jelentés lehető rövidegére és tömörségére vonatkozó követelményt ezek a fejtegetések épen nem érintik. Itt csak arról van szó, mikor kívánatos az, hogy a jelentés apró és a nem szakértő előtt jelentéktelennek látszó részletekkel is bibelődjék. Évekkel ezelőtt megfordult kezemen egy nagyon terjedelmes csendőri jelentés, amely három vármegyében garázdálkodó lókötekből és házásokból álló tolvajszövetség viselt dolgait tartalmazta. A jelentés bámulatos érzékkel megrögzítette, miként nyomozta ki a mintegy száz tolvajlasi esetet, leírva, miként vezette el a járőrt a lopások színhelyére a tettes, mint írta le ő maga a lopás elkövetésének módját, mint vezette el a járőrt az egyes orgazdákhoz, mely párbeszéd fejlődött ki a köztük megejtett szembesítésnél, stb. Ez a jelentés annyira pontos, annyira meggyőző és rendszeres volt, a nyomozó szellem igazi megnyilvánulásával, hogy mindvégig a bűnvádi eljárás alapja és középontja maradt, a vádlottak később kiesztelt furfangos védekező fogásai már eleve sikertelenségre voltak ítélve.

Igen sok esetben, különösen az állam- és társadalomellenes bűncselekmények esetében, nagy fontosságú az ítélkező bíróságra nézve a vádlott egyéniségének bővebb ismerete. Minthogy ebben a vonatkozásban a bűncselekmény elkövetésének körülményein kívül más adat a bíróság rendelkezésére alig áll, megokolt és gyakorlati jelentőségű dolog, ha a csendőr jelentésében felemlít a gyanúsítottra vonatkozó köztudomású tényeket, valamint a saját pontos és megtámadhatatlan észlelteit a gyanúsított egyéniségének jellemzése végett. Itt természetesen rendkívül nyomatékos figyelmet kell fordítani arra, amit fentebb mondtunk, hogy t. i. a szubjektivitás látszatát is kerülni kell s a felhozott adatok ne legyenek üres szóbeszéd termékei.

Megjegyzem még végül, hogy nem igen tudnék lelkesedni olyan újításért, amely a csendőrt jegyzőkönyvek szerkesztésére és aláírására kötelezné. A Bp. nyomozó hatóságokká tette meg a községi előljáróságokat, ezek jegyzőkönyvek írásával dolgoznak, de a működésükhöz fűzött remény épen nem teljesült. A jegyzőkönyveket szerkesztő csendőrség működése nehézkes lenne s alighanem nélkülözne a nyomozás első szakában annyira fontos gyorsaságot és mozgékonyt. Ellenben a fejlődés útját abban látom, hogy a csendőr munkája minden ízében pontos, megbízható és tárgyilagos legyen és *köztudattá váljék az, hogy a csendőri jelentés minden szava szentírás.* Ezt elérnie a minden tekintetben kitünő hírnevű magyar csendőrségnek nagyon könnyű, hiszen ma sincsen senki, aki csendőrségünket nem tartaná hivatása teljes magaslatán álló intézménynek.

Az igazság hatalma oly nagy, hogy valami részecskéje nélkül még azok sem élhetnek, kik gonosztettekből és vétésekből táplálkoznak. Mert ki rablótársától eloroz vagy elvesz valamit, annak számára még cimborái között sem marad hely. A rablókapitányt pedig társai vagy megölnék, vagy ott hagynák, ha nem osztaná fel egyaránt a zsákmányt.

Cicero.

Az ember bűnözése különös figyelemmel társadalmi viszonyainkra.*

Írta: Dr. PRESZLY LORÁND őrnagy.

(Befejező közlemény)

Az az örökös harc, melyet minden egyes ember a maga körében állandóan folytat, a lét- és fajfenntartás s az érvényesülés jegyében él. Megismervén ugyanis az ember a világot, megtanult élni. Az élni akarás nem más, mint az önfentartás alapja: a mindennapi kenyér, egy olyan szükséglet, amely nélkül nem lehet meg az ember. A fajfenntartás az örök természet célja, a világ sarkalatos törvénye. Az érvényesülés alapja pedig a bennünk rejlő ösztönök összessége. Nem egyéb, mint ezeknek az ösztönöknek külső megjelenése.

E három főtényezőért folytatott harcban születik meg az ember s az emberiség minden erénye, de minden bűne is. Mert a harcot nem mindenki vívja egyenlő erővel és egyforma eszközökkel. Ezért a küzdőket két csoportra, az erősek és a gyengék csoportjára oszthatjuk. Az erősek helyzete kétségtelenül az előnyösebb. Nekik nem kell olyan akadályokkal megküzdeniök, mint a gyengéknek, vagy legalább is könnyebben küzdenek meg azokkal. Erejük tudatában és birtokában könnyedén szállnak szemben az antialtruisztikus és antiszociális tényezőkkel, tehát könnyen érvényesülnek is. Épen ezért nekik fontos szerep is osztatott ki a hatalom világában. Szerzik a jogot, formálják a törvényt, védelmezik a gyengéket, hogy ezek is élhessenek, hogy ezek is boldogulhassanak.

Erősnek tekintjük azt, aki nemcsak szervezeten vagy vagyonilag, hanem aki erkölcsi és szellemi tekintetben is tisztább, szebb, feltünőbb és nemesebb tulajdonokkal rendelkezik, minek következtében vezető szerepre hivatott. Az erőseket magas intelligencia, szilárd egyéniség, éles megfigyelőképeség, mély életfilozófia, erős akarat, állandó súlybanlét stb. jellemzik.

A gyengék szintén akarnak, mert hisz nekik is kell élniök. Ha megvan a testi erejük, veszik azt segítségül; ha szellemi tehetségeik túlnyomóak, élnek azokkal. Általában előítéletekkel szaturáltak, álhatatlanság, alacsonyabb műveltség, meg-megújuló akaratérőkihagyás, ingerekkel szembeni erős reakció a főtulajdonságaik.

A természet az erőset a gyengével szemben előnyben részesíti, vagy, mert erős, ezáltal is kiváltságos helyzetbe juttatta. Kérdés lehet, vajjon miért botlik meg az erős, ha inkább módjában áll magát visszataratania a bűnözéstől? Egyszerű a felelet. Elkábítja kiváltságos helyzete. Telhetetlen és elbizakodott s ezek hatása és befolyása alatt nem képes a benne is szunnyadó rossz csírákkal szemben immunis lenni. Ha azonban csak egyszer is elbukik, már nem nevezik többé erősnek, nem pedig azért, mert emberi gyengesége, emberi gyarlósága lett úrrá felette.

A gyengékre inkább állíthatjuk, hogy hajlamosabbak a bűnök elkövetésére. Náluk néha egyenesen életkérdés, hogy bűnben és bűn által éljenek és tartsák fenn magukat. Nem tudnak erőt venni ahhoz, hogy a bűn posványából kiemelkedjenek, embertársaik pedig nem elég könyörületesek ahhoz, hogy segítsék őket oly irányban, hogy megélhetésükért illő módon tisztességgel küzdeni tudjanak. Gyengeségük alapját a lelki és erkölcsi szegénységükben találhatjuk fel. A testi visszamaradottság és elsatnyulás ennek csak lényeges elősegítője. A legsúlyosabb beszámítás alá eső bűnök a gyengék által követtetnek el, mert ezek az emberi szervezet, az emberben rejlő nemes tehetségek és tulajdonságok hiánya s a mostoha természeti körülmények hatása alatt az ellenállásra inkább képtelenek. Innen ered azon elmélet, mely szerint bűn nem más, mint gyengeség. Ebből azonban nem szabad arra a feltevésre jutni, hogy az erőseknek nincsenek bűneik. Bűne mindenkinek van. Erősnek, gyengének egyaránt. Az előbbieket bűneit inkább féktelen hajlamaik szülik, a gyengék bűneit pedig legtöbbször testi, erkölcsi, vagy szellemi fogyatékosságaik. Így látjuk az életben, hogy a gyenge haragot tart, az erős bosszút áll. A bűnözés világában pedig tapasztaljuk, hogy ahol a gyenge késel, a gyáva gyuj-

togat, vagy egyéb kárt tesz, ott az erős nyíltan szembe száll... Az erősebb tolvaj rabot, a gyenge csak lop, uzsoráskodik, orgazdaságra adja fejét stb.

Mi lehet tehát a bűn, amelyről annyit hallunk és olvasunk, amelyet sokszor annyira igyekszünk elkerülni s amelybe mégis lépten-nyomon belebotlunk. Szembe szállunk vele és elbukunk általa. És nincs halandó e földön, aki mentnek érezhetné magát a bűntől. A bűn megzavarja az erkölcsi és lelki egyensúlyt, megbontja a belső életünk harmóniáját s „kedvezőtlen helyzetet teremt a társadalmi ember számára a létfenntartás nagy küzdelmében“. A kriminálstatistika pedig — fájdalom — azt bizonyítja, hogy a bűnözés minél nagyobb és nagyobb tért hódít s hogy az emberiség napról-napra tehetetlenebb arra, hogy az étellel vívott nehéz harcában értékesebb tehetségeit tudja diadalra juttatni.

A különböző felfogások és elméletek közös vonásai szerint általában bűnnek az emberek olyan cselekedeteit nevezzük, melyek erkölcsi tekintetben kifogás alá esők. Hajlamosítva reá minden ember van. Ez a hajlam egy általános és közös vonás. Dr. Csizmadia Alajos írja: „A hajlam, mint lelki kvalitás, minden esetben szerzett és nem öröklött tulajdonság. A szokás révén tehát ugyanazon cselekmény többszöri megisméltése folytán keletkezik, de jobbra csak azon esetben, ha a cselekmény ismétlését az organizmus diszpozíciója megelőzi vagy követi.“ A hajlam befolyásoltatik ugyan a kor, a nem, a vallás, a műveltség, a foglalkozás stb. által, de rajtuk és bennük él. Meg tudjuk uralmát törni, sőt el is tudjuk teljesen nyomni, ha önfegyelmekkel vagyunk és kellő akaraterevel rendelkezünk. Ha nem, akkor a hajlam győzelme biztos és a bűnözés elkerülhetetlen. Ami ezt a hajlamot illeti, válfajai különbözők. Egyes bűnök elkövetésére pl. már a gyermek is hajlamosított. És a hajlam fejlődik, fokozódik, a korrall és az idővel.

Tovább kutatva a bűn gyökerei után, egy másik elmélet az önfegyelmzés hiányában véli azt megtalálni. És ezen önfegyelmzésnek úgyszólván egyedüli eszközeül a vallást teszi, ami az embert a bűnözés elleni küzdelemben serkenti, támogatja és erősíti. Ez az elmélet abból indul ki, hogy a bűnözésre mindig meg van az inger, az sohasem vész ki s állandóan erős próbára teszi az akaratereőt. Innen van, hogy hangoztatják fontosságát annak, hogy az emberek ne engedjék maguk felett elhatalmasodni a hajlamot és ne engedjék, hogy a külső és a belső ingerek erőt tudjanak venni rajta. Mert amint pl. egy testületet csak a fegyelm tarthat fenn, éppen úgy az embert is csupán az teheti naggyá, ha önmagát a rossz ellen kellően megvédeni és fegyelmzni tudja. A bűnözés elleni küzdelemben önfegyelmzésre az embereknek feltétlenül szükségük van, önkakaratra pedig azért, hogy az önfegyelmzésben állandóak is tudjanak maradni.

Egy harmadik elmélet — melyet a természettudományi iskola képvisel — a bűnt természeti jelenségnek tartja s ezen „felfogáshoz mérten a kriminalitás természetes forrását az emberi szervezetben, a szervezet működésében, a társadalmi tényezők összhatásában keresi s a kriminalitás elleni küzdelmet — pedig — az említett tényezők ellen akarja felvenni“.

Egy további irányzat a bűnt élettani jelenségnek tartja s a bűnözés eredetét az emberi szervezet működésében, öröklött vagy szerzett sajátosságaiban keresi. Ez a felfogás is helytálló, mert hiszen, ha a szervezetet betegség támadja meg, vagy valamely betegség öröklött — s mint ilyen örli, gyengíti a szervezetet — a betegségből eredő fájdalmas közérzet, érzékenység feltétlenül disponál a bűnözésre. Különösen áll ez a fertőző betegségeknél. A vérhaj — tudvalevőleg — zavarja az idegrendszer központi szervének, az agynak rendes működését, állandó és folytonos izgalomban tartja magát a beteget is, aki — természetszerűleg — élénkebben reagál a külvilág ingereire, de másrészt a betegség bizonyos idegtúlfeszültséget idéz elő, mely állapotban az akarat ereje csökken s a kellő önuralom is hiányzik. Ezt igazolja az, hogy a tuberkulózis és az idegrendszer különböző betegségei igen gyakoriak a büntetteseknél és különösen az oly családokból származóknál, melyekben ezen betegségek otthonosak. Szakorvosok állítják, hogy az idegek túlfeszültsége néha olyan fájdalmasan gyötrő kényszerrel kényszeríti az idegenenergiákat mű-

ködére, hogy a büntettes a bűn elkövetése után valóság-
gal megkönnyebbül.

Ahrens német bölcész a bűnözés forrását az embe-
rek tudatlanságában keresi. Ebben kereste már Sokra-
tes is.

De van a bűnforrás elméletének egészen eredeti és
különös formája s ez a régiak azon magyarázata, hogy
amikor a bűnselekmények elkövetéséről volt szó, azt
mondották a bűnözőre, hogy a gonoszság szállta meg,
sőt az ilyen ördögmegszállta szerencsétlenekkel szem-
ben a keréketörés — nem épen emberséges — eszközt
is alkalmazásba vették. És az ítéleteket sem igen indo-
kolták és még kevésbé kutatták a bűnözést előidéző
vagy az azt kísérő körülményeket.

Érdekes és figyelemreméltó elmélet az is, amely a
bűn forrását a mostoha életviszonyokban s egyéb ked-
vezőtlen körülményekben keresi. Ezek tényleg hatalmas
elősegítői a bűnözésnek. Városokban a munkás, vidé-
ken a legalsóbb néposztálynál észlelhető ez a legszembé-
szökőbb. A nyomorúságos lakásviszonyok, a szükség-
szerű vadházasságok, a vallási és erkölcsi élet hanyat-
lása, a családi élet züllöttsége csakugyan hatalmas elő-
segítői és melegágyai a bűnözésnek. A nevelés és az
iskolázottság hiánya vagy felületes volta is bőséges for-
rásait képezik, bár abszolút tétel gyanánt azt sem lehet
felállítani, hogy pl. az iskolázottság bárkit is visszatart
a bűnözés útjáról, mert épen ellenkezőleg sokszor egye-
nesen diszponál a törvények áthágására vagy kijátszá-
sára. Az iskolázottság gyakran nagyon is kétélű fegy-
ver, mely szörnyű pusztításokat okozhat a bűnözés
útján. „Az intelligensebb bűnöző a gyengébbek tanítója,
nevelője; a tudatlant, a gyengét eszközüül használja fel
s a bűnözésnek olyan raffinált útját és módját eszeli ki,
mely a legfurfangosabb detektív tudományát is csúffá
teszi. (Dr. Csizmadia műve: 594. lapoldal.)

Annyit bátran elfogadhatunk ebből az elméletből
hogy a mostoha és a kedvezőtlen körülmények valóban
alkalmasak az emberben szunnyadó bűnösirákat életre
kelteni és kifejleszteni.

A fontosabb elméletek között említhetem még azo-
kat, melyek az erkölcsi érzék tompultságában vagy hiá-
nyában keresik a rejtély kulcsát, vagy amely betegség-
nek tartja a bűnözést. S ha az utóbbira gondolunk,
mintha a materialisztikus világnézet megállapítása
jutna eszünkbe, amely — tudvalevőleg — a bűnselek-
ményeket az emberi degeneráció természetes hajtásai
gyanánt tekintí, sőt kutatásaiban eljut azon megállapí-
tásig, hogy a börtönök és tébolydák lakói sokban hason-
lítanak egymáshoz.

Különböző tényezők elő is segíthetik a küzdő ember
bűnbeesését. Két ilyen számottevőbb tényező gyanánt
kell tekintenünk a vallástalanságot és a nyomort.

A vallás erőforrást jelent a bűnök ellen és sok eset-
ben tart vissza a bűnözéstől. A vallástalanság ellenben
karöltve jár az erkölestelenséggel, elősegíti a rossz haj-
lamok kifejlődését, képtelenné tesz az életküzelmekre,
általában hátrányosan hat az ember értelmi, érzelmi és
erkölcsi világára, végeredményében pedig a vallástal-
anság s az erkölestelenség szétrombolja a családot és
társadalmat. Kriminológusok megfigyelései szerint a
visszaeső bűnösök 60%-ának lelke sivár, ott nem is talál-
hatunk mást, mint az Istentől elfordult lélek szomorú
vergődését a bűnben.

Ami pedig a nyomort illeti, a nyomor nemcsak ha-
talmos, de veszedelmes elősegítője is a bűnnek. A nyo-
morgó testileg nélkülöz, a testi elerőtlenedés pedig meg-
bomlasztja a lelki egyensúlyt. Ha azokat a fojtó lég-
párával telt, nyirkos, sötét földüregeket s azok kiéhe-
zett, sárga, beesett arcú és szemü lakóit képzeljük ma-
gunk elé, megértjük és fel tudjuk fogni kétségbeesítő
voltát a nyomornak. Ahol ez uralkodik, ott nincs értéke
sem erénynek, sem törvénynek, sem vallásnak. Az ilyen
légkörtől testileg-lelkileg romlott egyének kerülnek az
élet forgatagába. Míg a jóllakott egyén és tömeg
békés hajlandóságú, addig az éhség s a nyomor
a legutolsó szunnyadó energiákat is felkorbácsolja s
féltelenségek elkövetésébe úzi s a romlás örvényébe
sodorja áldozatát. Csak sötétebb a kép, ha a nyomorhoz
a tudatlanság is járul. A tudatlan, a ruhátlan, a ma-
gárahagyott, az éhező, az együgyű szegény, védtelenül
van kiszolgáltatva a gonoszérvésű emberek lelketlen
üzemeinek.

A bűnök forrásait fentiekben vázlatosan ismertet-
tem. Fogadjuk el általános igazság gyanánt, hogy a
bűnök elkövetésére szervezettel és szellemileg hajlamo-
sítva minden ember van s hogy ez a hajlam — mint
lelki tulajdon — minden emberrel együtt születik. És ha
elfogadjuk tétel gyanánt ezt, valamint azt is, hogy a
hajlam ellensúlyozható, sőt akarunk és önuralmunk
által el is nyomható, továbbá, hogy a meggyengült aka-
rat legtöbb esetben ellenállási képességünk hiányában
fészkel, akkor ezt fixpont gyanánt elfogadhatjuk a bűn
eredetül is.

És ezek után vesünk néhány futópillantást száza-
dunk korképére, hogy a kriminalitás pusztításainak
nyomait azon felismerhessük.

Sajátságos világot élünk. Az ember országa kín és
rémület. Az emberiségben vad ösztönök kavarnak.

Bajor csendőr főrmester, őrsparancsnok.

Életnek, erkölcsnek nincs értéke. Megunt dolgok, olya-
nok, mint a rongy, melyet könnyen dobunk el magunk-
tól. Kihült az ember szíve és megdermedt a lelke. Gond,
fájdalom, nélkülözés, szenvedés, testben és lélekben
koravén, enervált emberek mindenfelé. Szívük és eszük
felett a legdurvább materializmus uralkodik. Érdemet
gyűjteni ma nem szokás. Ehhez értelem, következetes-
ség, kitartás és főleg munka kellene, melyekhez azonban
nincs lelkierő. Kapkodás jellemzi a tetteket s idegesség-
nek nevezzük az erkölcsi elerőtlenedést. Nincs a XX.
század emberében idealizmus és nem hisz az eszmények-
ben. A materializmus századában a nyers és durva
anyagiasság a jellemző. Határtalan önzés és elszigetelt
testiség. Az anyag imádata lett urrá az emberiség felett
és pusztítja életenergiáját. Durva kezekkel nyúl a ma
embere mindenhez, még embertársai belső dolgaihoz is
és kacag mások szerencsétlenségén és romlása felett.
Könnyeket fakaszt ott, ahol gyöngéd kezekkel le kellene
azokat törölnie. Akinek hasznát veszi, azt agyonimádja;
akitől nem tart, azt megveti. Sötét bűnök egész rajáról
hallunk és olvasunk mindennap. Apa kél fel gyermeke

ellen s gyermek a szülő ellen. Anya segítségével hervad el az ártatlanság virága. Testvér testvér ellen küzd. Hazug a könny, tettfelett a fájdalom, hamis a szív érzése és hazug a gondolat. Már a vallás sem kell. Hinni nevéstéges valami. Nem meghajtani a fejet Isten előtt, de térdenesüszni és esüszva koldulni a hatalomért. Erkölcsi életünk iránytalan és csak lebegünk az űrben. mert elfordultunk az Istentől, az eszménytől, a jótól, a széptől, az igaztól.

Ma már világosan láthatjuk, hogy a szemünk előtt lezajló emberi tragédiák az ember rohamos demoralizációjának és az ezzel okozati összefüggésben álló temérdek szenvedésének kútforrása az emberi értelemnek, az emberi lélek rovására történt túlértékeléséből és túlműveléséből ered. Az agyonmádozt és csődöt mondott s be kell látnunk az ember értékebecslését illetően iszonyatos tévedésünket. Be kell látnunk, hogy az ember alaptermészete nem csupa jóság, sem csupa erkölcs, sem csupa társadalmiasság. Korunk beteg eszméi, különösen a szociális problémák durva kezekkel és durva lelkekkel való megoldani akarása visszadöbentő képét mutatja az emberi indulatok elaljasodásának s az embernek emberi nivoltából történt kivetkőződésének. Bizony, az ember a maga gyarló észtehetségével és állatias ösztönével nem angyali teremtés! A világboldogító szociális eszmék is, melyeket egy Rousseau vagy egy Marx vetett ki magából, a társadalmoboldogításnak olyan példáit mutatják, mint a művelt osztályok száz- és száz-ezreinek halomra gyilkolása s milliók- és millióknak a nyomor fertőibe s a kikerülhetetlen éhhalálba taszítása, pl. a szerencsétlen Oroszországban. A Nansen-féle akció megállapításai szerint az Oroszországban legyilkoltak száma megközelíti a 3 milliót, a nyomorgók száma pedig a 37 milliót. Maga az oroszországi hivatalos statisztika is — pirulással vagy a nélkül — az éhínség kezdetétől ötmillió ember haláláról számol be. Nemde a sokat akaró emberi ész döbbenetes tragédiája ez?

Megállapíthatjuk, hogy egy nagy világrengés, egy nagy küzdelem közepette élünk. Osztályok, fajok, nemzetek, érdekek viaskodnak egymással s — fájdalom — e harcokban nem a nemesebb, hanem a nemtelen nyeri meg a csatát; nem a fejlődés, hanem a destruktív győz; nem a becsület, hanem a becsstelenség, nem a szeretet, hanem a gyűlölet, nem az erény, hanem a bűn. És ebben a vak sötétségben garmadaszámra hullanak az emberek a bűn karjaiba, szédülnek a bűn fenéknélküli örvényébe s rohannak feltartóztatlanul fékevesztetten és visszahozhatlanul önvesztükbe. Ezek az áldozatok azután végképen el is vesztek, legalább a mai társadalom számára. Mert a mi társadalmunk nem azzal törődik, hogy tagjai az élet vigasztalást sötét útjain még egyszer el ne essenek, újból el ne tévedjenek; nem azzal törődik, hogy miként óvhatná meg új bűnök elkövetésétől; miként tudná megváltani, megszabadítani a bűn ölelő karjaiból s visszaadni őket az életnek és a munkának, hanem, hogy miként torlathassa meg rajtuk az elkövetett botlásokat. Társadalmunk nem ismer sem igazi jóságot sem részvétet, sem testvériséget. Előzékeny, figyelmes a szerencsés és a gazdagokkal szemben, ellenben egyodalú, közömbös és részvétlen a szerencsétlenekkel és a szegényekkel végül tehetetlen a bűnözéssel szemben. Jutalmazza a sikert, ellenben nem méltányolja a szerencsétlenséget; gyűlöli, kizárja, üldözi és elnyomja a bűnt, ahelyett, hogy áldozataival szemben megértő, nagylelkű, könyörületes és részvétteljes lenne.

Csodálatos, maga az állam is — rideg szívével — egyik passzív tényezője a bűnözés terjedésének. Morálja egyenesen visszataszító és igazságtalan. A bűnös megjavításáról pl. úgy gondoskodik, hogy büntet. Nála generális elv, hogy „minden cselekmény, ami eltérni látszik a társadalmi rend által megszabott szabályoktól, még ha önmagában jogos is, még ha az ember erkölcsi felfogásával összhangzásban is áll, büntetendő.” (Magnaud: Le bon juge.) Azután, hogy egy másik példát említsek, a büntetett előéletű polgára elől teljesen elzárja a boldogulás és megélhetés útját. Közhivatali állás elnyerhetését pl. büntetlen előélethez köti. Hiszen minden józan gondolkodó tisztában van azzal, hogy megrögzött gonosztevőkkel nem lehet magán- és közhivatalokat megtölteni, de amennyire áll ez a merev szabály, úgy áll az a tény is, hogy az

egyszer és nem végzetesen elbotlott bűnös embert — annak multját, botlása indítékait és az azt kísérő mellékörülményeket nem vizsgálva — a kényelmes és az u. n. modern emberszeretet álláspontjára helyezkedve — egyszer és mindenkorra kizárni, kiűzni a társadalmi életből, végzetes hiba, mesterséges növelése a legveszedelmesebb bűnözők, professzionátus és specifikus bűntettesek táborának. Bíróságaink nagy része is a legtöbb esetben — már nem tudom, miként fejezzem ki magamat — megszokottságból vagy hivatali elfásultságból a törvény holt betűit alkalmazva, gépiesen szabja ki a büntetéseket, talán nem is gondolva arra, hogy ezzel a morális közönnyel inkább előmozdítja, mint korlátozza a bűnözés elhatalmasodását. A könyörtelen büntetés még senkit sem állított meg a lejtőn, senkit sem tartott vissza a bűnözéstől. Börtöneink is inkább elfásítanak, mint javítanak. A szunnyadó lelkiismeretet új életre legalább is ritkán keltik. Kérem, miért nem teszik lehetővé, hogy ezek az elbukott emberek új, friss erőt gyűjthessenek, hogy révbejuthassanak, hogy horgonyt vehessenek?

Hiszen tudjuk, hogy sok bűn elkövetésének nem is a károkozás vagy a gonosz szándék az indítóoka, hanem a kényszerítő szükség, a nyomor, az éhség, a hidegség.

Aquinói Szent Tamás maga is a legmesszebbmenő humanitás elvét hangoztatja a bűnözőkkel szemben a Summa theologiae (II. 2. rész queart LXVI. 7. e.)-ben midőn pl. elismeri, hogy „a súlyos és nyomasztó, halasztást nem tűró szükség esetén szabad, hogy az ember idegen javakhoz nyúljon, amelyek másrészt ki nem elégíthető szükséglete szempontjából — reá nézve nélkülözhetetlenek.” Ezt a doctrinát különben egyházi törvényhozásunk is magáévá tette.

Ime a gyönyörű keresztény felfogás az állam s a társadalom merev és életfagyasztó felfogásával szemben.

Valóban szomorú tény, hogy a bűnözéssel szemben az állam és a társadalom szárnyszegetten és tétován áll s még korántsem eszmél arra a tudatra, hogy milyen kötelességek háramlanak e téren reá. Pedig kire másra, mint a társadalom és az államra várhat az a fontos feladat, hogy a bűnözés megelőzése leküzdése és megtörése érdekében maradandót alkossanak, életet és lelkeket mentsenek meg az erkölcsi elpusztulástól.

A bűnözőt általában úgy kell tekintenünk, mint az élet szánsalomraméltó áldozatát, kivel szemben szeretettel és könyörülettel kell viseltetnünk, kiindulva abból a tényből, hogy amint egy testileg beteg ember a szeretet és az önfeláldozás levegőjében könnyebben gyógyul s amint a test beteggel szemben a szeretetlenség, a figyelmetlenség, a durvaság végzetes hiba, úgy az erkölcsi élet betegét, a bűnös embert sem szabad kiközösítenünk az ösztársadalomból, mert ez inkább ront az ő lelkén, meghasonlást, megalázást, elfásulást, haragot, gyűlöletet, bosszúállást ébreszt fel benne, míg a szelídség, a megértés, a jóság, a megbocsájtani tudás hatalmunkba adja, meghódítja a lelkét s fokozza ellenálló képességét a további bűnözésével szemben.

A bűnözőkkel, különösen pedig az arra kórosan terheltekkel szemben egyedül a gondos felügyelet, a lelki ápolás és a helyes valláserkölcsi nevelés vezethetnek annak eléréséhez, hogy csökkentsük a bűnözést, biztosíthassuk az erkölcsi élet megizmosodását és ezzel az értelmiséget az érzékiség felett, az igazi szeretetet az önzés és az antipathiás érzelmek felett uralomra segítjük. Csak akkor, ha az emberiség jobbik, nemesebbik felét állatias felével szemben diadalra segítjük, csak akkor beszélhetünk igazi kultúráról, igazi civilizációról. „Az emberiség értelmi győzelmében remélhetjük, hogy azt a gyűlöletet és részvétlenséget, mely ezidőszertint — sajnos — az egész társadalmat megmetyeljezi, a feltétlen emberszeretet és tisztelet, a kímélet s a részvét elve fogja felváltani.” (Dr. Csizmadia műve. 238. l.)

Kultúra és civilizáció! Csak egy pillanatra álljunk meg itt.

Gondolkozó ember számára nem lehet érdektelen feltenni a kérdést, vajjon milyen hatással vannak ezek az emberek bűnözésére?

Nem érdektelen, mert tanulságos azzal foglalkozni,

Velencében, a Szt. Márk-téren várják a galambok reggelijüket.

vajjon az általános emberi művelődés által érzésben, felfogásban és gondolkodásban nyert-e a társadalom, mikor ennek kézzelfogható eredményét abból akarja megállapítani, hogy a bűncselekmények apadtak, avagy emelkedtek-e?

A társadalomtudomány szakszerűen foglalkozik e kérdéssel, megállapítása egészen röviden abban esúcsosodik ki, hogy „a civilizáció által bizonyos bűncselekmények látszólagos apadása csak a társadalom nivelláló munkájának a folyománya”. Hasonlata, mellyel a tételt élénk állítja, plasztikus. „A hegláncoknál jelenség, hogy az ormok omladóban vannak ugyan, de amely mértékben omlanak a csúcsok, oly arányban magaslik fel körülöttük ismét a talaj, úgy, hogy amit a hegységek magasságukban veszítenek, visszanyerik kiterjedésük növekedésében.”

Mit jelent ez? Azt, hogy az úgynevezett főbenjáró bűncselekmények száma civilizált országokban apad ugyan, de ugyanakkor emelkednek a kisebb jelentőségű és beszámítási bűncselekmények. A túlságos nagy fényűzés, a ma már a nevetségességig fokozódott úrhatnám-ság, az érzékiség erőrekapása, a családi élet züllése, mind fattyúhajtásai a civilizációnak, mert ez váltja ki eleve és fejleszti. Talán ne is feszegezzük tovább e kérdést. Fájdalom, a kultúra s különösen a hamis civilizációban sem kereshetjük és nem is találhatjuk fel különösen vigaszunkat és reményünket a bűnözés elleni küzdelmeinkhez. A művelődés, a tudományok, a technika, az ipar, a kereskedelem terén bámulatraméltó haladást és fejlődést tud az emberiség felmutatni, egyedül a lélek az, amelyet nem akar vagy nem tud széppé és nemessé formálni, javítani és erősíteni. És ebben nincs segítségére sem a nagyszerű művészete, sem az egetverő tudománya, sőt inkább talán távoldartják attól, hogy önlelkiéletének megismerésén és megépítésén fáradozzon, annak rendeltetését átértetni, az életfeladatát és életcélját felismerni, az élet belső tartalmát megtalálni, értékelni és megbecsülni tudja.

Akkor, amidőn küzdünk a kultúráért, amelyet nem szabad elveszni hagynunk, különösen a köz- és gazdasági viszonyainkban — a nemzeti katasztrófák után —

bekövetkezett visszafejlődése idején; akkor, amidőn a civilizáció útján nemzeti létünk és fölényünk biztosítása érdekében minden erőnkkel előre kell törnünk, nem szabad megfélekednünk arról sem, hogy korunk áldatlan viszonyai között a bűnözés mocsarába még jobban elmerült embertársainkat ne hagyjuk elveszni, hanem eszméiben, érzelmeiben, erkölcsiében megtisztítsuk, önbizalmat öntve beléje az életküzdelmekre életképesse tegyük, akaraterejében megerősítsük, elsősorban pedig megszilárdítsuk őt hitében.

A vallást kell a bűnözés elleni küzdelmeinkben mindenek elé állítani. A vallást, az emberi életnek ezt a magasatos, csodás jelenségét, mely nemcsak a nyilvános életben, hanem a magánéletben is gondolataink és tetteinkkel mindenütt egyesülve jelentkezik. Nem ötödik kerék az életben, hanem az ember eszes természetének önkéntes megnyilatkozása és nélkülözhetlen szüksége. (Dr. Cseh Ferenc: Az ember szellemi élete, 517. l.) A vallás az emberiséggel vette kezdetét s a valláson alapszik az emberiség minden erénye. Az emberiség története is azt igazolja, hogy a vallás mindenben közös szükséglete volt és semmi sem nemesítette meg természetét annyira, mint épen a vallás, és pedig a morális „én” tudatának kifejlesztése, továbbá azáltal, hogy mindig reávezette legtisztább földi rendeltetésének tudatára, szeliddé, istenfélővé, jóakarattá, erényessé, béketűrővé, önzetlenné, megelégedetté, könyörületes szívűvé stb. teszi.

Korunk cinikus és romlott irányzatai már több évtized óta nagyban erőlködnek azon, hogy a hit helyére a tudást ültessék. Pedig ami katasztrófa az utóbbi években reánk szakadt, annak eredendő oka épen ebben keresendő. Mély meggyőződés, hogy e végeseszü ember a maga tudatlanságában, gyámoltalanságában, mint szilárd alapra, egyedül a vallásra építhet.

Az ember lelkiének nagy szüksége van a vallásra s a lélek csak akkor képes igazi iránytűje lenni az ember életének, akkor képes azt széppé varázsolni, megjavítani és megnemesíteni, ha a tudatos vallásosság és az ezen felépült öntudatos erkölcsösség öltető levegője és melege hatja át. Ez azután a legerősebb és leghatalmasabb fegyver is a kezében a bűnözés ellen.

És ezt a hatalmas és erős fegyvert nem szabad sem az egyesnek, sem a társadalomnak, sem az államnak kezéből kiadnia épen azon esetekben, amidőn a járvány-szerűleg rohamosan terjedő bűnözés megelőzéséről és megkötéséről van szó.

Kor- és életviszonyaink pedig azt követelik tőlünk, hogy siessünk részünket kivenni abból a küzdelemből és munkából, mely az erős akaratú és művelt emberekre úgy, mint magára az egész társadalomra is vár a gyengébb akaraterejű, a csekélyebb értelmiségű és a lazább erkölcsű embertársaink megmentése érdekében. E téren az egyes ember is magasztos és gyönyörű feladatot teljesíthet. A kriminalitás ellen küzdeni kell s a küzdelmet ébren folytatni minden rendelkezésre álló módon és eszközökkel. Ki kell emelni az embereket a vaktság és tudatlanság ködéből, elnyomni bennük a bestiát és kiépíteni lelkükben a nemesen érző és a nemesen eszelekvő emberi ideált. Ki kell használni az összesség javára a lélek értékes tulajdonait s a verejtékező és örökké szenvedő embert beállítani a minél kedvezőbb gazdasági és kulturális viszonyok közé. S ahol ehhez az egyéni erő, az egyéni belátás és az egyéni megértés elégtelen, ott egészséges társulásokkal segíteni a bajon. Küzdeni kell a rideg önzés tengelyére épített gazdasági rendszer ellen, különösen a bűnözés szempontjából a társadalomnak felette rossz szolgálatokat tevő materializmus ellen és helyette beleplántálni az emberek lelkébe a nemes altruizmus szellemét, az Isten, az ember s a munka szeretetét, már ezz egymagában véve is erős gátat állítva a proletáriátus és a pauperizmus elé. Fel kell ébreszteni az emberben a morális „én” tudatát, növelni a testi és a lelki ellenállóképességét. Meg kell nyitni és meg kell mutatni az értelmi s az erkölcsi haladás és tökéletesedés kapuját és útját, reávezetni — hogy így fejezzem ki magamat — a gyakorlati idealizmus művelésére és értékelésére. Adjanak hitet és vallásos nevelést az ifjú nemzedéknek, tegyék lehetetlenné a testet-lelket rontó olvasmányok terjesztését és a már fiatalok között mozdítsák elő a teljes valutájú egyéniségek képződését. Ha pedig elbotlik, ha a bűn útjára téved valaki közülünk, ne zárjuk azt ki a társadalomból, ne tegyük megbélyegzetté, hanem tegyük ismét emberré, gyógyítsuk meg és fogadjuk vissza „a közületi élet gazdag örökségébe, hogy emberhez illően élhessen.”

Fogyatékos erőmhez képest — az előadottakban — igyekeztem megfelelni tanulmányom kezdetén tett ígéretemnek. Mindezek, amiket előadni szerencsém volt, jól tudom, nem új dolgok. Új igazságokat sem volt szándékom felfedezni. Kizárólag a régieket elevenítettem fel, pusztán azért, mert azt tapasztalom, hogy szociális politikánk — a bűnözés elleni küzdelmet illetően — már évek hosszú sora óta stagnál. Szinte bűnös közönnyel, karbatett kezekkel, tétlenül nézzük, mint pusztul erkölcsi-eiben magyar népünk s hogy e téren is miként balkanizálódunk. Pedig a mi fajtánkról, ennek az értékes, de az egész világ gyűlölsége, jórészt saját bűne és közönye s a testéből sarjadzott gonosz kalandorok örülete miatt önmagával is meghasonlott, tradícióihoz is hűtlen lett, balsorsának nekiróhad, sorsüldözött, gond és bánat terhe alatt roskadozó, széttépett testű, elhidegedett lelkű, könnyező szemű, kipusztításra kárhozott magyarországnak és magyar fajtánknak a megmentéséről van szó. Balsorsunk kell, hogy arra ihlessen, amire most mindannyiunknak gondolnunk kellene, hogy ki-ki a maga kis körében, a maga erejével, a maga eszközeivel tegye meg mindazt, amire józan, magyar lelkiismerete és jobb meggyőződése készíti. Ne feledjük, hogy mindannyiunknak a nemzetünkért kell élnünk és mindannyiunkból él nemzetünk!

Nincs ahhoz fogható veszedelem, mint mikor valakit egy hazugságon rajtakapnak. Nagy hősök, kik minden mártíriumot ki tudnak állani, nagy gonosztevők, kik semmi kínzástól meg nem puhultak, — egyetlen rajtakapott hazugság miatt úgy el tudják veszteni egész lelki reménységüket, hogy nem bírnak tovább tagadni, végig vallanak mindent.

Jókai.

Razzia

Budapest bűnöző negyedeiben.*

Írta: ERNST ENGELBRECHT
bűnügyi rendőrbiztos, Berlin.

A szerencsétlen véget ért világháború következményeit Budapest, a magyar királyság fővárosa is éppen úgy megszenvedte, mint Berlin. A lelketlen trianoni béke a magyar nemzetet ősi birodalmának kétharmadától fosztotta meg s azok a vidékek, amelyek a falánk „győzőknek” zsákmányai lettek, éppen nem a legszegényebbek és legterméketlenebbek. Ráadásul jött azután a kommunisták uralmának félelmetes időszaka, amely — bár csak néhány hónapig tartott — a magyar néptől, főleg Budapest polgárságától súlyos áldozatokat követelt. Most azonban — úgy látom — Magyarország megtalálta az erejét ahhoz, hogy minden felforgató törekvéssel erélyesen felvegye a harcot s ezzel további leromlásának gátat vessen.

Általánosan ismert tény, hogy ott, ahol sok a munkanélküli, ahol szegénység és nyomor ütött tanyát, ott a bűnözés különösen elharapózik. Éppen ezért azt lehetné az ember, hogy Budapesten a bűnözés különös mértékben lábrakapott s hogy a város közbiztonsági viszonyai különösen zavarosak. Így — mondhatom — alaposan elesodálkoztam, látva, hogy Budapest bűnözési viszonyai csaknem normálisak. Az természetes, hogy ezen a téren bizonyos fokú hanyatlás mutatkozik; hiszen a nyomor nem egy — addig tisztességes — budapestit vitt rá arra, hogy létfenntartását görbe úton biztosítsa, ezért aztán a lopások száma megszorodott. Németországban is így volt ez a valutaromlás nehéz napjaiban. A prostitúció s annak kellemetlen kísérő körülményei is erősen lábra kaptak s még ma, a rendőrség szigorú üldözése ellenére is az egész városban megtalálhatók.

Mint a legtöbb nagy városban, Budapesten is legszívesebben a pályaudvarok környékén tanyáznak a büntetettek. A pályaudvarral szomszédos városrészekben talál búvóhelyet a tolvajok apraja-nagyja és az a esőselek, amely a pályaudvarokon leskelődik zsákmány után és zseb- vagy csomagtolvajlás a kenyerére. A Keleti pályaudvar közelében elterülő Tisza Kálmán-tér a budapesti büntetettek főfészke. Az utóbbi években jóformán életveszélyes vállalkozás volt ezen a téren éjszaka átmenni, mert a budapesti rajtaütéses rablótámadások nagy részét itt hajtották végre. Itt és a tér mellékutcáiban sok bűzös lebujt találunk, amelyekben minden időszakban, de főleg éjszaka, a büntetettek összetalálkoznak. Ezekben a lebujsokban általában ugyanazt a látnivalót találjuk, mint a német nagy városokban, a tolvajok és egyéb gyűlevész nép társaságában sok utcai leányt találunk lovagjaikkal s olyan munkátlan-ságban élő ifjakkal, akik a büntetettek társadalmának újoncai. Csak nagyritkán téved be egy pohár borra vagy sörre egy-egy kocsis, munkás, vagy vasutas.

Van azonban valami ezekben a lebujsokban, ami nekünk németeknek különleges dolog s ez a zene, a jó cigányzene. A legsötétebb, legpiszkosabb és legrosszabb hírű lebujsok is megvan a maga egy szál cigánya, aki mesterien kezeli a szerszámát. Régi barátságban álló büntetettek találhatnak itt egymásra, hogy valami újabb rablókalandot beszéljenek meg, vagy pedig a legutóbbi ilyen kirándulásuk sikerét megünnepeljék. Mert bőkezű és könnyelmű a magyar büntetett is és nem ritka eset, hogy a legkedvesebb nőtájáért oda dobja pénzzel tele pénztárcáját a cigánynak. Mert bár megrögzött rabló vagy betörő, de mégis csak magyar. A zenét minden magyar különösen meg tudja becsülni.

A terítők nélküli asztalok körül tüzes szemű, barna ifjak és leányok beszélgetnek vagy dalolnak. Izlik nekik a bor, a cigány pedig tudja a dolgát. Csodálatos játékába beleönti a hazaszeretetét, szerelmét, gyűlöletét, vágyait, szomorúságát, egyszóval minden érzését és aszerint, hogy milyen hűrokat érintett, sötét, elkese-

* A szerző, aki Berlin bűnügyi rendőrségének egyik vezető tisztviselője és számos külföldi szaklap mellett lapunknak is munkatársa, Budapesten járt. A cikkben — amely több német napi- és szaklapban jelent meg — személyes tapasztalatait közli s azt már csak azért is érdekesnek tartjuk közölni.

redett, elmerengő, mélézó, avagy szerelmesen kacagó arcot vág a nótájához ő is és hallgatósága is. A cigány olyan varázsló, aki játékaival mindenkit magával ragad és minden szívbe beférkőzik. A legelvadultabb régi bűntettest is elérékenyedve sóhajtozó hangulatba hozza néhány pillanatra. És a cigány hegedűje megtölti a korezmáros kasszáját; különben a bor is jó és olesó, sokszor olesőbb, mint a sör. A cigány rázendít egy csárdásra, a leányok és ifjak vére nekipezsdül és táncra perdülnek. Kedélyesek és jókedvűek maradnak a vendégek akkor is, mikor betoppan a rendőrtisztviselő és igazolásra szólítja őket.

A rendőrtisztviselő egy tréfás szava hamarosan lecsillapítja egy öreg, kiérdemesült betörő haragos méltatlankodását. A tréfa a többi vendégeket is hamarosan a rendőrtisztviselő pártjára hangolja. Ketten-hár-

man reávetik magukat egy hangoskodó rendzavaróra és bizony a pofonokkal sem takarékoskodnak a nagy rendcsinálásban. Így megy ez általában ezekben a lebujokban s a késő éjszakáig hallani a nyitott ablakon át a cigány hegedűjátékát.

A Keleti pályaudvarról az Erzsébet-hídon át Budára vezető hosszú, széles Rákóczi-úton is több olyan helyiség van, amelyekben a büntetett világ minden árnyalatából való emberek gyakran megfordulnak. Ettől az utcától északra, az Almássy-tér környékén tömeglakásokat találni, amelyekben a szegények legszegényebbjei húzódnak meg éjszakára. Magas kapun át egy hosszú udvarra jutunk be, amelynek egyik sarkában bezáratlan ajtót találunk. Együttvéve 20 köbméter ürfogatot kitevő, egymásba nyíló 2 szobában 8 ágy áll s minden egyes ágyban két vagy három em-

Husvéri képek Jeruzsálemből. — 1. Keresztelés a Jordán-folyóban, ahogyan annak idején Szent János apostol is megkeresztelte Jézust. — 2. Ez a kápolna azon a helyen áll, ahol Krisztus Urunkat kinszenvedése előtt megostorozták Jeruzsálemben. — 3. Az a történelmi nevezetességű hely Jeruzsálemben, ahol Krisztus Urunkat fűlszegenték a kereszttára. („Atlantia“.)

ber fekszik; férfiak és nők vegyesen. Az ágynemű piszkosszürke s valami iszonyatosan nyomasztó, bűzös levegő teszi szinte lehetetlenné a lélekzést. Az ágyak előtt és minden talpalattnyi üres helyen szintén emberek fekszenek takarókon, vagy csak a csupasz kőpadlón, amely tele van utálatosan piszkos lyukakkal és repedésekkel. Tetű, patkány, egér, bolha és egyéb féreg nyüzsgök ezekben a nyomortanyákban. Berlinben is gyakran láttam már emberhez nem méltó lakásokat, ezek azonban a budapesti nyomortanyákhoz képest luxusszállóknak mondhatók. Ezek a borzalmas nyomortanyák és az utcákon látható lerongyolódott alakok beszédesen rávilágítanak a nagy szegénységre és nyomorra.

Az utcákon, különösen a Nemzeti Színház környékén szerelmeire vadászó utcai leányok járnak-kelnek s lesik áldozatukat.

A zsebtolvajlás a magyar büntetettek különleges és sajátos mestersége, éppúgy különös szenvedélye a magyar népnek a kártyajáték. Mindenfelé, különösen a kávéházakban, amelyekben, Bécshez hasonlóan, a budapesti ember életének nagy része lefolyik, egészen feltűnő a sok kártyázó társaság.

A budapesti rendőrség elkecsereedett harcát folytat a bűnözés ellen és különösen az utóbbi években kiváló eredményeket is ért el. Hála a — különben igen jó benyomást keltő — rendőrség munkájának, sikerült a bűnözés növekvésének gátat vetni és Budapestnek, ennek a szép és nagyszerűen igazgatott városnak a régi hírnevét visszaszerezni.

SZOLGÁLATI-EB ÜGYEK

I. A m. kir. csendőr kutyatelep.

1. A telep.

Mult közleményünkben a telep célját vázoltuk. Áttérünk annak leírására, hogy ezen cél eléréséhez hogyan szerveztetett meg a telep.

A telep mint kincstári intézmény és alosztály állítottatott fel s mint ilyen a csendőrség szervezetébe tartozik.

Mint csendőrségi alosztálynak az ügymenete, szakügyek kivételével, a többi alosztályéval azonos. Élén a százados telepparancsnok áll. Rendszeresített létszáma ezen kívül egy alantós tiszt, egy számvivőaltiszt, egy szolgálatvezető, öt kiképző altiszt vagy tiszt, hat ápoló és egy polgári alkalmazott. Állatállománya szolgálati ebekből és lovakból áll. A telep jelenlegi kiépültsége szerint 28 szolgálati eb helyezhető el, míg lovakban négy háttas és két hámos van előírva. Tekintettel a telep elkülönített fekvésére, két országos jármű és egy személykocsi áll rendelkezésre.

A telep a csendőr híradótanfolyam kikülönített alosztálya, s annak útján a csendőrség felügyelőjének van alárendelve.

A telepparancsnok teendői elsősorban a tenyésztés, pótlás és kiképzés irányítása képezik. A telep nemcsak kincstári ebekkel, hanem a lehetőség szerint a polgári társadalomhoz tartozó szolgálati ebkedvelők ebeivel is foglalkozik s azok tenyésztését is irányítani igyekszik. Az eredmény ez utóbbi téren persze nem valami nagy, mert kevesen vannak, akik a telep létezéséről egyáltalában tudnak, eltekintve attól, hogy a telepparancsnokság tanácsainak és intézkedéseinek önként kell, hogy alávéssék magukat. A telep mindenkinek bármilyen szolgálati ebügyben a legkészségesebben áll rendelkezésre felvilágosításokkal és tanácsokkal. Ezekon kívül a telep gazdaságát közigazgatási kezelése is a telepparancsnok köteleméhez tartozik.

A beosztott tiszt a kiképzést és a nyilvántartást vezeti, melyhez a törzskönyv, az anyakönyv és a szolgálati ebek részére előírt különféle okmányok tartoznak. Ezenkívül a telep anyagát és berendezését tartja nyilván egy anyagnaplóban, illetve leltárban.

A számvivő altiszt a gazdasági ügyeket kezeli, melyek a beosztottak illetékeit és ezek, valamint az állatállomány élelmezését karolják fel. Ő vezeti az iktatót és az irattárt is.

A szolgálatvezető a szolgálati utasításokban foglalt köteleit végzi, a kiképzésnél mint oktató szerepel, az anyagraktárt kezeli és a telep épületeinek és berendezéseinek karbantartásáról is gondoskodik.

A kiképző altisztek, illetve tisztetek közül három mint felügyelőaltiszt a kennelekhez van beosztva, még pedig minden kennelhez egy-egy. Ezek közül a felügyelőaltiszti teendőkön kívül egy a közétkezés konyháját és a konyha leltárát vezeti, egy ugyanezen teendőket végzi a kutyakonyhán, a harmadik pedig a szolgálati-eb-nyilvántartásban segítkezik a beosztott tisztnek, s szükség esetén a számvivő altisztet helyettesíti.

A negyedik altiszt kiképzői beosztása mellett istálló felügyelő altiszt a lovaknál, az ötödik pedig a telep apróállatállományát, a baromfit, nyulakat és a kecskéket gondozza.

A 6 ápoló és a polgári alkalmazott közül egy a kutyaszakács, kettő szolgálati-ebápoló, kettő loápoló és egy az apróállatállományt kezeli.

Az egészségügyi szolgálatot Isaszeg községi orvosa látja el, míg az állategészségügyi szolgálat elvégzésére Budapestről hetenként egyszer egy katonai állatorvos száll ki.

Az ügyeleti szolgálatot egy telepügyeletes altiszt, egy kennelőr és egy istállóőr látják el.

A telepügyeletes altiszti szolgálatban a számvivőaltiszt kivételével az altisztek és tisztetek vesznek részt. Kennelőri szolgálatba a két ebápoló és a kutyaszakács, istállóőri szolgálatba a két loápoló és az apróállatállomány ápolója vezényeltetnek.

A telepügyeletes altiszt teendői a Szolgálati Szabályzatban a napos és laktanyaügyeletes altiszt számára előírtakkal azonos, ami mellett természetesen a belső rendre is ügyel, az etetéseket ellenőrzi, a felvételezéseknél jelen van, a póstát hozza stb.

A kennel és istállóőrökre szintén a Szolgálati Szabályzat határozványai mérvadók, amelyek a kennelőrrel értelemszerűen és a telep különleges viszonyai szerint alkalmaztatnak.

A belső szolgálat és a foglalkozás napirendben van szabályozva, melyről a szolgálatmenet alatt lesz szó.

Fentiekben a beosztottak legfontosabb köteleit írtuk le; ahhoz, hogy azok egymással szoros összefüggésben, súrlódás nélkül végeztessenek, különféle jegyzetekre és segédletre van szükség. Ezeket legközelebb tárgyaljuk.

Talán fölöslegesnek látszik, hogy ilyen részletkérdésekkel foglalkozunk, mi azonban szükségesnek tartjuk, hogy erről mindazokat tájékoztassuk, akik tanfolyamokra kerülnek, vagy ebbel foglalkoznak, mert így a tanfolyamhallgató a telep belső szolgálatáról tájékoztatva kerül már oda s előbb éli magát bele az ottani viszonyokba. Az pedig, aki az ügyvel foglalkozik és a teleppel nexust akar létesíteni, ezt könnyebben teheti, ha tudja, hogy a telepnek mik a szabályai, hogy működik, mit követel meg és mit nyújthat.

2. Vizsgák és versenyek.

Nevezések I. sz. csendőr kerület területéről:

Somogyi Károly ezredes Mackó nj. s.

Bizony Ede őrnagy Egbert nj. 200.

Udvári Antal törzsőrmest. Burkus nj. 36.

5. honv. kerékp. zlj. Edburg nj. 151 és Dankmara nj. 121.

III. csendőr kerület területéről:

Plávits György törzsőrmester Cirák nj. 66.

IV. csendőr kerület területéről:

Boldóczy Pál törzsőrm. Csele nj. s.

Buczkó Antal csendőr Pajtás d. s.

Orbán Vendel őrmester Maxi nj. s.

Orzechowski Félix százados Darú nj. 143.

V. csendőr kerület területéről:

Zischka Gyula törzsőrmester Bori nj. 38.

Cloos János tths. Daliás nj. s.

3. Gyakorlati eredmények.

1923 március hó 13-án Farkas Mátyás tths. járőrtársával *Tápiószelén* 5 egyént közcsendelleni kihágáson tetten ért. Ezek a járőr láttára menekülni akartak. Farkas tths. a vele levő Pajtás nj. 13 szolgálati ebet utánuk küldte. Az eb a menekülőket feltartóztatta és mindaddig helyben tartotta, míg a járőr hozzájuk ért.

(Felemlítjük, hogy Pajtásnak a legkedvesebb foglalkozása volt, hogy valakit megállítson. Persze parancs nélkül nem tette. Jaj volt azonban annak, akit utólért és az nem állt meg. Nem harapott, de úgy lefogta az embert, hogy mozdulni sem tudott. Vezetője ügyesen kezelte. Ugy látszik Pajtásnak híre járt már a környéken, mert ha egy csendőr *Tápiószelén* valakit megállít, az egy tapodtat sem megy tovább.)

A *mátészalkai* őrsről Papp Bálint csendőr jelenti:

Február hó 23-án Szabó Károly III. csendőrrel rendes szolgálatban járt és magával vitte Bella nj. 31 szolg.-ebét. 20 óra tájban, amint a vasúti töltés mentén portyáztak, észrevették, hogy Bella állandóan balra a sötétbe szimatol és meg-megáll. Vezetője, Papp csendőr előre küldte. Az eb a sötétben és ködben eltűnt; rövid idő múlva azonban nagyobb távolságról ugatni hallották, majd visszatért és nyugtalanul figyelt az előző irányba. A járőr ebből azt következtette, hogy ott valaminek lennie kell, azért Bellát lassúbb ütemre intve, ugyanabba az irányba előre küldte és követte. A töltéstől mintegy 500 lépésre a sötétségben egyszerre csak felismerhetetlen alakok tűntek elő, akik egy-kazal tövében sürgösködtek. Egyszerre felfigyeltek s miután a járőrt észrevették, elfutottak. Papp csendőr a szabályszerű megállítást célzó felszólítás után, mert egyik sem állott meg, Bellát állításra parancsolta, amely rövidesen az egyik már-már eltűnő alakot meg is állította és mindaddig helyben tartotta, míg a járőr odaérkezett és amíg Papp csendőr leparancsolta. Kitént, hogy L. J. a megállított és egynéhány társa, kiknek neveit bemondta, szalmát és töreket loptak Katona Sándorné tulajdonából.

Az őrs a járásbírósnak tett feljelentésében Bella működését részletesen leírta, ami ügyünk érdekében nagyon fontos és előnyös.

Bella, mint fentiekből kitűnik, először felderített, azután a színhelyre vezette a járőrt s végül állított. Főlegesen tartjuk, hogy az eb kitűnő segítségét

külön fejtegetjük, mert ez a fentiekből kitűnik. Hozzáfűzzük azonban, hogy ebben az esetben Bella talán több is volt, mint kisegítőeszköz, mert nélküle a járőr egyáltalán nem is vehette volna észre a lopást, a ködös sötétségben. Eltekintve ettől, ha a kutya nincsen ott, a cselekmény csak a másnap feljelentéssel került volna az őrs tudomására. A nyomozás megindul, esetleg napokig tart s mire a tettesek megkerülnek, az ellopott holmi eltűnt. Kiadás és kár a kincstárnak és a károsultnak, az őrsön pedig esetleg egy kiderítetlen esettel több. De tovább megyünk még. Elegendő az ebnek egy néhány ilyen sikerült alkalmazása és azok, akik a sötétség leplét keresik tetteik palástolásához, rájönnek majd, hogy a csendőr a mellette levő négy-lábú társával éjjel is lát.

Papp csendőr azért, hogy Bella jelzéseit megfigyelte és számba vette, vezetői tudásáról és rátermettségéről tett bizonyosságot.

Bella, szegény, pedig — szolgálat közben veszett eb marita meg — az állatorvosi főiskolán van megfigyelés alatt. Talán megmenthető pasteurizálásokkal, ha engedélyezik a költségeket. De ezt ki tudja, hiszen csak egy kutyáról van szó...

III. Tájékoztató.

1. Törzskönyvezés.

a) Kincstári ebek: Fatti p. 37, Futtyu p. 38, p. 39 kanok. Foltos p. 39 és Fánna p. 40 szuka — 1926 február 22. Doktor p. 26—Dolgos p. 24. (mind a négy a telepen) azonnal átvehető. Az alomban a szuka ígérkezik legjobbnak. Ugyanezen szülők előző almából következő, a kölykök még a közepes természetű puflinál is kisebbeknek ígérkeznek. A mult alomból származottak nagyon függők, elevenek és éberek, közbiztonsági szolgálati ebek azonban kis természetűknél fogva nem alkalmasak. A jelenlegi alomban levő kölyköket juhászoknak szívesen adná ki a telep.

2. Kiutalt szolgálati ebek.

a) Kincstári eb egy sem utaltatott ki.

b) Kötelezvény ellenében: Bábny nj. 32 dr. *Dzubay* László kir. járásbírósnak jegyzőnek Felsőgöd. Ermina nj. 220 *Kurucz* Mihály csendőrnek Keszthely.

Ewara nj. 221 *Vörös* Ferenc tiszthelyettesnek Lenti. Doffo nj. 147 *Buzás* Károly csendőrnek Lenti.

Menyecske a. 1. *József* kir. herceg Ö Fensége uradalmába Tihany.

3. Hirdetés.

A telep átvenne egy háromhónapos, nagy természetű szülőktől származó, német juhász kan kölyköt. Azok a csendőrök tehát, akik ilyenek birtokában vannak vagy ilyenről tudnak, ajánlatukat az ár megjelölésével a telepparancsnokságnak küldjék be.

4. Értesítés.

Előreláthatólag a jövő hóban a telepen tanfolyam veszi kezdetét, melyen olyan csendőrök is részt vehetnek, akik saját ebbel rendelkeznek. Akik tehát erre a tanfolyamra vezénylésüket kérelmezni óhajtják, ezt április 10-ig a telepparancsnokságnak jelentsék be, annak felemlítésével, hogy milyen fajtájú és milyen korú ebbel rendelkeznek.

Megrendülve vettük a hírt, hogy *Técsi István* tiszthelyettes f. hó 3-án súlyos tüdőgyulladásban el-

húnyt. Técsi tiszthelyettes a legképzettebb és legügyesebb oktatóink közé tartozott, aki tanítványainak a szolgálati ebvezetést nemcsak a tanultak alapján adta elő, hanem igen értékes saját megfigyeléseit is az ügy előnyére tudta értékesíteni. A telepre annak felállításakor osztatott be, ahol az akkori súlyos viszonyok között fáradságot nem ismerve, még a legnehezebb fizikai munkákat is példás odaadással és kitartással végezte. Személyében vezetőségünk nemcsak egyik legkiválóbbját veszítettük el, hanem maga a telep is egyikét azoknak, akik bőlesőjét szeretettel ringatták.

A Csendőrségi Lapok pályázata.

Előző pályázatunk sikere, de bajtársaink több oldalról hozzánk juttatott kérelme is arra indít bennünket, hogy nyomozási pályázatunkat az alábbiakban megismételjük.

A Csendőrségi Lapok szerkesztősége tehát ezennel új pályázatot hirdet a legjobb nyomozásra, amelyet a csendőrség tagjai 1919 augusztus hó 1-e utáni időben teljesítettek és amelynek következményeképpen a bíróság a gyanúsítottat elítélte.

Pályázhatik minden tényleges vagy volt tiszt-helyettes, altiszt és csendőr, aki a leírt nyomozást maga vezette vagy azt közvetlenül és cselekvőleg irányította.

A nyomozás lefolyását olyan részletesen kell leírni, hogy a leírásból a nyomozás kiindulási helyzetét, az abból levont következtetéseket, a gyanúsított ellen rendelkezésre álló vagy beszerzett gyanuokokat és azok alapjait, a gyanúsított védekezését, a fontosabb tanúk előadását, a nyomozás lényeges fordulatait, a nyomozó egyes intézkedéseit, azok okát, célját és eredményét, a bizonyítékokat, azok beszerzésének módját és értékesítését, egyszóval az elbírálás szempontjából fontossággal bíró összes körülményeket meg lehessen állapítani. Helységek és személyek neveit teljesen ki kell írni.

Legjobb nyomozásnak az a nyomozás fog tekintetni, amelyben a nyomozó csendőr — a szabályok pontos betartása mellett — a bizonyítékok beszerzésénél a legnagyobb szakértelmet és leleményességet tanúsította, tekintet nélkül arra, hogy a gyanúsított bűnösségét beismerte-e vagy sem.

Az, hogy a bűncselekményt a gyanúsított mikor követte el, mellékes, a nyomozásnak azonban feltétlenül az 1919 augusztus 1-e utáni időben kellett lefolynia. Esetleges stilusbeli hiányosságok a pályamunka elbírálására nincsenek befolyással.

A pályamunkákat félhasábosan, az ívnek csak egyik oldalára, könnyen olvasható írással — lehetőleg írógéppel — kell leírni. A pályázathoz csatolni kell:

a) két olyan bajtárs írásbeli nyilatkozatát, akik a nyomozásban maguk is résztvettek vagy annak mikénti lefolyásáról közvetlen tudomásuk van.

(Lehetőleg a járőrtársak, vagy ha csak egy járőrtárs volt, úgy az és az őrsparancsnok vagy helyettese.) A nyilatkozatot aláíróknak igazolniok kell, hogy a nyomozás szó szerint úgy folyt le, ahogy a pályázatban le van írva;

b) a vonatkozó bűnügyi feljelentés (tényvázlat) fogalmazványát és

c) az ügyben hozott elsőfokú birói ítélet másolatát, ha azonban azt a felsőbiróság megváltoztatta, a jogerős ítélet másolatát is.

A pályamunkákat felterjesztés előtt az előjáró szárnyparancsnokkal láttamoztatni kell.

Ha a pályázó a nyomozásért dicséretben vagy jutalmazásban részesült, ezt a körülményt a pályázat végén fel kell említeni.

A „Csendőrségi Lapok“-ban már megjelent vagy ezután közlendő nyomozásokkal a pályázatban szintén részt lehet venni, ebben az esetben azt nem kell újra leírni, csak a mellékleteket kell pótlólag beküldeni.

Pályadíjak:

1. díj 10 darab tízpengős arany;
2. díj 5 darab tízpengős arany;
3. díj 3 darab tízpengős arany;
4. díj 2 darab tízpengős arany.

Pályázati határidő 1926 szeptember 1. A pályamunkákat a „Csendőrségi Lapok“ szerkesztőségének (Budapest, I. ker., Országház-utca 30. szám) kell beküldeni.

A pályázatok elbírálására a szerkesztőség a m. kir. csendőrség állandó tanulmányi bizottságát és a budapesti kir. ügyészség egy tagját fogja felkérni.

A döntés eredményét folyó évi karácsonyi számban fogjuk közölni.

A díjat nyert pályamunkák a „Csendőrségi Lapok“ tulajdonába mennek át. A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy esetleg a díjat nem nyert pályamunkákat is — a szokásos írói tiszteletdíjak mellett — a „Csendőrségi Lapok“-ban közölhesse.

Nincs semmi, mi a szívnek inkább fájna, mintha reményeinktől megfosztatunk; való veszteségek föltött hamarabb vigasztalódunk: felszámolhatjuk kárunkat és új remények, mint a kivágott fa helyét az új sarjadék, hamar eltakarják a szomorú emléket, mely szívünkben visszamaradott; de ha egy reménytől fosztattunk meg, a veszteség felszámolhatatlan. Az öröm, melyet várunk, még tisztán áll a képzetünk előtt, benne minden szép, minden ragyogó vala; a cél, mint ködborított tárgyak, nagyítva emelkedék a jövő titkos fátyolából s mert reményeinkben sokat bíránk, mit, ha teljesülnek, a való is elrabolt volna, vesztöknél többet siratunk, mint mi valóban tőlünk elvétellett.

Eötvös.

KÜLFÖLDI CSENDŐRSÉGEK

A bajor csendőrség.

(Folytatás.)

VI. FEJEZET.

A járásvezető kötetelmei

37. §. A járásvezető a csendőrségi szolgálat irányítása végett a járási közigazgatási hivatalhoz van beosztva. Előjárója a járás területén levő csendőröknek s feladata a hatóságok rendelkezéseit az őrsökkel közölni és ezen rendelkezések végrehajtását ellenőrizni.

A járásvezetőnek a járás viszonyait, a lakosság hangulatát és esetleges mozgalmait alaposan ismernie kell, jelentőséggel bíró események felől magát az őrsök útján tájékoztatni és a járási közigazgatási hivatalt is tájékoztatni köteles. A járásvezető felelős azért, hogy az őrsök szolgálatukat a fennálló utasítások és a közigazgatási hivatal rendelkezései szerint teljesítsék.

A területén előforduló különleges eseményeket a csendőrsztálynak is be kell jelentenie.

38. §. A járásvezető köteles valamennyi alárendelt őrsét évente legalább tízszer részint bemondva, részint meglepetésszerűen megsejmelni. Amennyiben szükség volna arra, hogy egyes őrsöket gyakrabban is megsejmeljen, erre az Országos Csendőrigazgatóság engedélyt kell kikérnie.

A szemle célja az, hogy a járásvezető az őrs minden irányú szolgálatteljesítését részletesen ellenőrizze, hogy alárendeltjeivel személyesen érintkezve azokat oktassa és önképességük eredményéről meggyőződjen. A szemlénél minden szolgálatmentes csendőrnek jelen kell lennie, ha csak a járásvezető ez alól valakit fel nem mentett.

A szemle eredményét a szemlejegyzőkönyvben röviden be kell vezetni. Szolgálati szabálytalanságokat a szemlejegyzőkönyvben nem kell tárgyalni, hanem azokat — ha lehetséges — szóbelileg el kell intézni. súlyosabb esetben külön feljelentés tárgyává kell tenni.

39. §. A járásvezető köteles a járás székhelyén levő főőrs szolgálatának irányításában még akkor is részt venni, ha az őrsnek önálló őrsvezetője van. A járásvezető jogosítva van megjelölni azokat a szolgálatokat és portyázásokat, amelyeket maga óhajt teljesíteni. Szolgálati könyvecskét a járásvezető a maga számára még akkor sem vezet, ha a főőrs vezetőjeként működik.

A járásvezető ideiglenes távolléte esetén őt a főőrs vezetője helyettesíti, de csak a sürgős ügyeket intézi el. Hosszabb helyettesítés szükségessége esetén a csendőrsztály a járási közigazgatási hivattal egyetértésben intézkedik.

VII. FEJEZET

Illetékesség.

40. §. A csendőrséget nem szabad igénybe venni:

1. olyan szolgálatokra, amelyek a csendőrség feladatával nem állanak összefüggésben, különösen küldönyszolgálatokra, kivéve sürgős idézések kézbesítését;
2. magántermészetű szolgálatokra.

Olyan községekben, amelyek megelőzőleg városi szervezettel bírtak, a csendőrség a nyomozások megindítása előtt — ha a késedelem nem jár veszéllyel — köteles meggyőződést szerezni arról, hogy a helyi rendőri hatóságnál nem tettek-e már feljelentést. Igenlő esetben a csendőrség az ügyészség esetleges további rendelkezéséig minden szolgálati ténykedéstől tartózkodjék. Ugyanez a rendelkezés áll fenn Pfalznak azokra a városaira vonatkozólag is, amelyek a járási közigazgatási hivataloknak alá vannak ugyan rendelve, de amelyekben szervezett rendőrség működik.

42. §. A rendkívül szétágazó tevékenységet kifejtő modern bűnözés elleni harcban a helyi rendészeti szerveknek, tehát a csendőrségnek is — amelynek ez különben főfeladata — egymás kölcsönös támogatására okvetlenül szükségük van. Különösen nehéz és bonyolult esetekben mindinkább szokásossá vált, hogy több járás területére kiterjedő nyomozás esetén azzal idegen járások területén is ugyanazt a közeget bízzák meg, aki a nyomozást kezdetül fogva vezette. Természetes, hogy ilyen esetben a nyomozást fogantató idegen köze-

nek a helyi közbiztonsági szervekkel egyetértésben kell működnie, hogy azok a tervezett nyomozó cselekményekkel szemben fennálló esetleges aggályait kifejezésre juttathassák és hogy a nyomozónak helyi és személyi ismereteikkel segítségére lehessenek. Az illetékes helyi közbiztonsági szerv előzetes értesítését csak egészen kivételes esetekben és akkor lehet mellőzni, ha a késedelem veszéllyel járna, ebben az esetben azonban azt utólag pótolni kell.

A helyi közbiztonsági szervek kötelesek a nyomozó idegen közeget minden feltékenység és kiesinyeskedés nélkül támogatásban részesíteni, különösen kötelesek olyan nyomozó cselekményeket, amelyeknek fogantatóására az nincsen feljogosítva (pl. házkutatás, lefoglalás, amelyet csak az ügyészség segédeszközei fogantatosíthatnak), helyette vagy közreműködésével elvégezni. Ha az idegen közeget eljárásával szemben aggályok merülnek fel, vagy ha megegyezésre jutni nem lehet, akkor az illetékes járási közigazgatási hivatal vagy ügyészség döntését kell kikérni. Ezáltal azonban az eljárás eredményét kérdésessé tenni nem szabad.

43. §. A csendőrségnek nincsen joga arra, hogy a német birodalomnak valamely Bajorországon kívüli államában házkutatást tartson, nyomon üldözés esetén azonban joga van az illetékes idegen bírói és rendőrhatalóságokat házkutatás megtartására felkérni és annál jelen lenni. A csendőrség köteles idegen német államok közegeinek jogtalan szolgálati ténykedését bajor területen megakadályozni és erről a járási közigazgatási hivatalnak jelentést tenni. Egyébként a szomszédos államok közbiztonsági közegeivel jó szolgálati viszonyt kell fenntartani és azoknak bajor területre menekült bűntettesek elfogásában segítségükre lenni.

VIII. FEJEZET.

A portyázás.

44. §. A portyázás (Dienstgang) célja az őrskörlet közbiztonsága fölötti őrködés, a közcsend, közrend és biztonság fenntartására kiadott előírások érvényre juttatása, áthágások megszüntetése, szerencsétlenül járt és segítségre szoruló egyének megsegítése, a lakosság védelmére szükséges halaszthatatlan intézkedések megtétele, események, nyomok és gyanúkok tudomásul vétele, szolgálati ügyeknek a szomszédos őrsökkel való elintézése és végül a helyi rendészeti szervekkel és a lakossággal való állandó érintkezés fenntartása.

45. §. Minden őrs számára őrskörlet van kijelölve. Az őrskörletet rendszeresen be kell járni.

Az őrskörletet különféle összeállítású őrsjáratokba kell beosztani. Egy őrsjárat bejárását „rendes portyázás”-nak nevezik.

Az őrsjáratokat azok határainak és a bennük fekvő községeknek pontos meghatározásával közelebbről is meg kell jelölni és az őrsjáratok jegyzékébe be kell vezetni. A szolgálati könyvecskébe stb. való bevezetésnél elég az egyes őrsjáratok számát bejegyezni.

Rendes portyázások alkalmával a kijelölt területet minden irányban és alaposan be kell járni. Amennyiben az őrsvezető másként nem rendelkezett, a csendőrség van bízva, hogy a kijelölt községeket, tereptárgyakat, erdőket, vasuti állomásokat, ipari telepeket stb. milyen sorrendben járja be, köteles azonban arról gondoskodni, hogy őt a szolgálat tartama alatt bármikor fel lehessen találni vagy be lehessen vonultatni.

Minden rendes portyázásnak meg kell határozni azt a legrövidebb és leghosszabb időtartamát, amelyet sem megrövidíteni sem túllépni nem szabad. Minimális idő gyanánt azt az időtartamot kell megjelölni, amely a kijelölt őrsjáratnak minden szolgálati ügyködés nélküli leportyázására elegendő. Ha portyázás közben annak szüksége merülne fel, hogy a csendőr az őrsjárat egy részét ne portyázza le, annak határát át lépje, az időtartamot megrövidítse vagy meghosszabbítsa, ezt a szolgálati könyvecskében alaposan meg kell indokolnia.

Az őrskörleteket és azok egyes őrsjáratait az őrsvezető, a járásvezető és a csendőrsztály meghallgatása után a járási közigazgatási hivatal állapítja meg s erről a kerületi kormányzóságnak jelentést tesz. A járási közigazgatási hivatalnak joga van arra is, hogy rendkívüli portyázásokat elrendeljen. Amennyiben pedig olyan szolgálati teendők merülnek fel, amelyek

rendes szolgálattal kapcsolatban el nem intézhető, az őrsvezető „különleges portyázást” rendelhet el.

A pihenőnapok kivételével és a járásvezetőn kívül minden esendőrnek minden nap portyázó szolgálatot kell teljesítenie.

46. §. Az éjjeli szolgálatok száma a közbiztonsági viszonyoktól és az őrs létszámától függ. Általános elvül szolgáljon, hogy az őrsön minden esendőrnek havonta legalább két éjjeli szolgálatot teljesítenie kell.

Portyázó szolgálatba nappal rendszerint egy, éjjel pedig két esendőrt kell kivezénelni, ha csak az utóbbi esetben a esendőr által magával vitt rendőr- vagy kísérő eb a esendőr személyes biztonságát kellőképen nem biztosítja.

Éjjeli időnek októbertől márciusig az esti 7 órától reggel 7 óráig, áprilistól szeptemberig az este 8 órától reggel 5 óráig terjedő időt kell tekinteni. Ha valamely portyázás nagyobb fele éjjeli időre esett, úgy a szolgálatot éjjeli szolgálatnak kell tekinteni.

Azt a esendőrt, aki előreláthatólag éjjeli szolgálatba lesz vezényelve, az éjjeli szolgálatot megelőző délután, valamint a következő nap délelőttjén lehetőleg könnyebb szolgálatba kell vezényelni.

47. §. A portyázást a meghatározott időnél legfeljebb egynegyed órával hamarabb és legfeljebb egynegyed órával később szabad megkezdeni. A szolgálat megkezdésének idejét lehetőleg egynegyed, vagy fél órában kell megállapítani.

Portyázás alatt a esendőrnek teljes figyelmét a szolgálatra kell irányítani. Községi előjárókkal és olyan egyénekkal, akik a esendőrnek a szolgálat szempontjából értékes közléseket tehetnek, érintkezésbe kell lépnie. A szolgálat tartama alatt a esendőrnek magánházában vagy vendéglőkben csak elkerülhetetlen szükség esetén és csak addig szabad tartózkodnia, amíg azt szolgálata szükségessé teszi.

A portyázás alatt tett minden észleletet, valamint a kapott feladatok mikénti végrehajtását bevonulás után az őrsvezetőnek be kell jelenteni és — amennyiben szükségesnek látszik — a többi esendőrökkel is közölni kell. Az őrsvezető is köteles az általa szolgálat közben tett észleleteket a esendőrökkel közölni.

48. §. A járási közigazgatási hatóságnak jogában áll több őrs esendőreinek találkozását elrendelni. Fontos szolgálati okokból a szomszédos őrsök vezetői is elrendelhetik, hogy szolgálatban levő esendőreik egymással a járási közigazgatási hivatal rendelkezése nélkül is találkozzanak.

IX. FEJEZET.

Egyes őrsök.

49. §. Az egyes őrsök (einmännige Stationen) vezetőire nézve az V. fejezet határozványai értelemszerűen alkalmazandók.

A járásvezető — a VI. fejezetben előírt feladatain kívül — köteles az egyes őrsök szolgálatát (éjjeli portyázás, járórtaálkozás stb.) szabályozni és a kiküldött esendőr hosszabb távolléte esetén annak pótlása végett a esendőosztálynak javaslatot tenni.

Az egyes őrsre kiküldött esendőr köteles arról gondoskodni, hogy rövidebb távolléte esetén azonnal feltalálható legyen, körletének elhagyásáról a szomszédos őrsöt értesítenie kell.

(Folytatjuk.)

Valamint a szép test a tagok helyes összeillesztése által hat a szemre, s a kéz, melyet bennünk gerjeszt, éppen onnan származik, mivel valamennyi rész mintegy izlésesen nyúlik egymásba; úgy az életben nyilvánvaló illem is helyeslést ébreszt azokban, kikkel élünk, rendben, szóban és tettben nyilvánuló következetesség s mérséklet által. Kell tehát némi tiszteletet mutatni embertársainknak nemcsak színe-java, hanem megannyia iránt is. Mert nem gondolni azzal, hogy mások mit tartanak rólunk, nemcsak elbizakodásra mutat, hanem valóságos elvetemedettségre is.

Cicero.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK

Nyomozás a kommün idejében.

Irta: BARASICS KÁLMÁN tiszthelyettes

(Keszthely)

(A Csendőrségi Lapok nyomozási pályázatán külön jutalmazott nyomozás).

1919. évi március hó utolsó napjai mindannyiunknak szomorúan emlékeztetnek; a kommunizmus első heteit élte, fogházak, börtönök és fegyházak kapui megnyitáltak s a kiszabadult gonosztevőkből vezetők, diktátorok, terrorfiúk lettek. Táboruk gyorsan nőtt, hisz a dolgozni nem szerető csöcselék szívvel-lélekkel csatlakozott hozzájuk; jaj volt annak, aki követelésüknek ellenállni merészelt. Hatalom és a fegyver a csöcselék kezében volt. És még ilyen körülmények között is lehetett nyomozni, ha akart és mert az ember és — amit elfeledni nem szabad, — ha jószerecséje megmentette az akkoriban könnyűszerrel érvényesülő bosszútól. Egy gyilkosság történt 1919 március 30-án este Sármelléken s a nyomozást lefolytattam. De a bosszúállástól engem is a jószerecsém mentett meg. 1919 március hó 30-án este ¼8 óra tájban Sármellék községben, a plébánia udvarán 3 lövés dördült el és Vida János esperesplébános fején találva, holtan rogyott össze.

Az esetet nyomban bejelentették az ottani őrsön, mire Szabó Gábor tiszthelyettes őrsparancsnok az őrs összes legénységével hozzáfogott a nyomozáshoz, de, mert az eredmény elmaradt, a következő napon küldönc útján jelentést tett a keszthelyi járásparancsnoksághoz. Akkor én vezettem a járást s a nyomozás megajtése céljából nyomban kiszálltam a helyszínre. A hullaboncolás is megtörtént már, de a tettes kilétére vonatkozólag semmiféle tőmpontot nem nyervén, a nyomozást előlről kellett kezdenem. A helyszíni szemle eredményre nem vezetett, mert éppen a gyilkosságot követő napon gyengén havazott, ami azonban elég volt arra, hogy az esetleges nyomokat eltakarja. Csupán az volt megállapítható, hogy a tettes az udvar végéből, egy szalmaboglya mellől tette a lövéseket, a kilőtt töltényhüvelyeket és a tárat ugyanis ott találták meg.

A meggyilkolt hozzátartozóinak előadása szerint éppen vacsoránál ültek, amikor az udvarról erős kutyaugatás hallatszott. Vida János esperes kiküldötte a szolgáját, hogy nézze meg, kit ugatnak a kutyák.

A szolgálta kiment ugyan, de nyomban vissza is tért azzal, hogy ő nem látott senkit. De, mert a kutyák tovább ugattak, az esperes maga ment ki, hogy megnéze, kit támadnak a kutyák. Alig ért az udvarra, gyors egymásutánban három lövés dördült el, s mert a lövések után az esperes nem ment vissza a szobába és a hangját sem hallották, az esperes fivére, Vida Antal rosszat sejtve, kiment az udvarra. Fivérét azonban nem látta, sem a kiáltásaira nem kapott választ, mire keresni kezdte és az udvar közepén átlőtt fejjel, holtan meg is találta.

Hogy a tettes ki lehetett, arról fogalmuk sem volt. A meggyilkolt közszeretnek örvendett, haragosa tudomásuk szerint nem volt, a szegény népen járandóságát soha be nem hajtotta, és a szegényemberen segített, ha bírt.

A nyomozást rendkívül megnehezítették az akkori forradalmi állapotok. A jobbérzésű emberek elzárkóztak s még ha tudtak volna is valamit, akkor sem merték volna szólni. A vezetőktől pedig hiábavaló lett volna érdeklődni, hiszen nekik érdekükben állott az intelligenciát félelemben tartani. Így jobban halászhattak a zavarosban. A tettes semmit sem vitt el, s ezt meg sem kísérelte, rablógyilkosságra nem gondolhattam. E véleményemet támogatta annak valószínűsége is, hogy ha a tettesnek lopás vagy rablás lett volna a célja, erre sokkal alkalmasabb lett volna a késő éjjeli idő, amikor már a ház népe és a lakosság alszik. A gyilkosság időpontjában pedig még az utca is népes volt. A nyomozás tehát ez irányban céltalannak látszott. Tekintettel az akkori forradalmi állapotokra, az volt a legvalószínűbb, hogy a forradalmi eszméktől megrészegetett kommunista csupa osztálygyűlöletből követte el a gyil-

kosságot. De ezt a kiindulási alapot is gyengítette az a tény, hogy a meggyilkolt mindenkor távoltartotta magát a politikától és csak papi hivatásának élt.

Bosszúból eredő gyilkosságot a hozzátartozók és mások is kizártnak tartottak. A nyomozás tehát egy pillanatra megakadt.

Miután a meggyilkolt hozzátartozói a kikérdezés folyamán igen szűkszavúan nyilatkoztak, arra gondoltam, hogy esetleg a tettes bosszújától félnek s azért hallgatnak. Ezért a lakásukon zárt ajtók mögött — bizalmasan újból kikérdeztem s figyelmeztettem őket, hogy a legjelentéktelenebbnek látszó dolgokat is mondják el. A meggyilkolt unokanővére, ki atyjával együtt a meggyilkoltnál élt, elmondotta, hogy pár évvel előbb volt neki egy vőlegényjelöltje: T. D. tanító, aki még a háború folyamán arra kérte Vida esperest, hogy a szomszédos Égenföld községbe választassa meg tanítónak s akkor sikerül felmentését kieszközölnie. Az esperes azonban ebbe nem ment bele, ezért — bár egy ideig még leveleztek — szakítottak egymással.

Volt vőlegényét egyáltalán nem gyanúsítja a gyilkossággal. Azt sem tudja, hogy hol tartózkodik.

Ezek után bocsánatot kérve, hogy intím családi ügyeiket firtatom, arra kértem, hogy mondja meg: hol és mily körülmények között ismerkedett meg volt vőlegényével.

Elmondotta, hogy T. L. nevű sármelléki lakos közvetítése révén ismerkedett meg vele. T. L. régebben dolgozott náluk. A háborúban T. D.-nek, aki tartalékos hadnagy volt, tisztiszolgájaként szolgált. Így hozta őket össze T. L. Ezek után gyanúm T. L. ellen irányult, bár szerepe még nem is volt okozati összefüggésben a gyilkossággal. Most tehát T. L. dolgait kellett kutatnom. Megtudtam, hogy T. L.-t kellemetlenül érintette az, hogy a tervezett házasság füstbe ment, sőt, amikor megtudta, hogy a leány menyasszony lett, meg is fenyegette. Sőt 1918 november 16-án, az esküvő előtti napon, este a plébánia udvarában lesbe is állott. Bizonyára erőszakkal akarta az egybekelést megakadályozni, de Kis Varga Mihályné rajta érte a leskelődésen és megzavarta. Azt is megállapítottam, hogy T. L. a tervezett házasság meghiúsulása után is élénk levelezésben állott T. D.-vel.

Eme adatok alapján T. L.-et őrizetbe vétettem és bekísértettem az örsre. Amikor az érte küldött járőr az örsre kísérte, fennhéjázva, szinte felelősségrevonólag azt kérdezte: „Hát elvtárs miért kísértett be?!“ Erre én vontam kérdőre, hogyan jön ahhoz, hogy gyilkos léteire „elvtárs“-nak merészel szólítani s egyidejűleg tudtára adtam, hogy csak egy gyilkosnak lehet elvtársa, de nem egy magyar csendőrnek. Nyomatékokat pedig azzal adtam szavaimnak, hogy megbilincseltem; a bilincsnek meg volt a hatása, mert sem ő, sem más többé abban a községben „elvtársnak“ nem szólított.

Ez az esti órákban történt s reggel már mindenki tudta a községben, hogy a kommunizmus ellenére is a régi törvények szerint dolgozom. A csöcselék már a kora reggeli órákban felvonult a csendőrlaktanya elé, hogy a gyanúsítottat kiszabadítsa. Mikor azonban fegyverhasználatlalt fenyegettem meg őket, eltávoztak ugyan, de megfenyegettek, hogy táviratilag jelentenek fel az igazságügyi népbiztoshoz, mert még most is a régi reakciós módon merészelek dolgozni.

Nem törődve sem a csöcselék fenyegetésével, sem az akkori forradalmi állapotokkal, a nyomozást tovább folytattam. A házkutatás nem járt teljes eredménnyel, amennyiben a fegyver nem került meg, de 4 darab levelezőlapot találtunk, melyeket T. D. küldött neki. Ezek tartalma az ellene irányuló gyanút erősítette.

Alibit igazolni nem tudott. Igen véresszájú kommunista volt s tagja a munkástanácsnak. A gyilkosság elkövetésének idején a munkástanács éppen gyűlésezett, T. L. pedig, aki minden alkalommal szívesen hallatta szavát — vezetőszerphez igyekezett jutni — ezen a gyűlésen nem volt ott és távolmaradásának okairól senkinek sem adott felvilágosítást.

T. L. különben egy másik ügyben is érdekelt volt. A Sármellék községhez tartozó Főmajorban Simon Viktor intéző és Medgyesi György ispán ablakán, 1919 március 9-én éjszaka ugyancsak katonapuskával belövéldöztek. A nyomozást ebben az irányban is kiterjesztettem. A cselekmény elkövetésének napján T. L. az ura-

dalommal aratási szerződést akart kötni, az aratógazda persze ő lett volna. De, mert túlzott követelésekkel lépett fel, az intéző közbelépése folytán elutasították.

Érdekes, hogy a nemzeti tanács eme cselekmény elkövetésekor is éppen gyűlésezett, T. azonban nem jelent meg a gyűlésen.

A nyomozást tovább nem folytathattam, mert táviratilag Székesfehérvárra vezényeltek, ahová azonnal útbá kellett indulnom. Ezért az addig beszerzett adatok alapján a T. L.-t a keszthelyi kir. járásbírósnak átadtam.

Az időközben megalakult forradalmi törvényszék a kommunisták közbenjárása folytán T. L.-t április hó 11-én szabadlábra helyezte. A nyomozásnak azonban mégis meg volt az eredménye, amennyiben T. L. szabadlábra helyezése után a további szerepléstől kommunista barátaival együtt visszavonult s így a vezetés rendesebb emberek kezébe került, akik nem voltak kommunisták s vállalták a vezetést, hogy megmeneküljön a község a T. L.-féle emberektől. Így azután az egész kommunizmus alatt nem is fordult elő bünes cselekmény a községben, sőt úgy viselkedett a lakosság, hogy megőrzésére terroresapatot küldöttek ki a községbe.

Amint a kommün bukása után Keszthelyen a tisztogatással valamennyire elkészültünk, 1919 augusztus hó 28-án T. L.-t újból elfogattam. T. L. látva, hogy az ő világának befellegzett, a gyilkosság elkövetését beismerte s a véghezvitelt a helyszínen bemutatta, illetőleg azt részletesen elmondotta. Védelmére előadta, hogy a gyilkosság elkövetésére T. D. bujtatta fel azért, mert a meggyilkoltnak tulajdonította azt, hogy unokanővére nem lett a felesége. T. D. ellen azonban alapos bizonyítékot nem tudtam beszerezni. A levelet, melyben a gyilkosságra felbujtotta őt, T. L. megsemmisítette.

T. L.-t a nagykanizsai kir. törvényszék életfogytiglani fegyházra ítélte s az ítéletet a pécsi királyi tábla is jóváhagyta. T. L.-en azonban a fogházban kifejlődött fogházi elmezavar vett erőt s a kir. kúria 1921. évi június hó 28-án kelt 16. B. 5573—46. 1920. számú végzésével elmebetegintézetbe helyezését rendelte el. Ma is ott van, az ítélet tehát csak akkor emelkedik jogerőre, ha az elévülési határidőn belül felgyógyul.

A nyomozás során magam is kétségbe vontam T. L. elméjének épségét, mert ilyen súlyos bünes cselekményt csak a nyomozás során kiderült jelentéktelen indítókalkal épeszű ember nem követhet el.*

* Az ítéletet nem közöljük, mert nem jogerős. Szerk.

A helyes bánásmód, tudniükük az, mellyel magunkat igazán megkedveltjük az emberekkel, nem abban áll, hogy tündököljünk, hanem abban, hogy másokat tündököltessünk és a magunk szerénysége által nagyobb tért engedjünk büszkeségöknek. Nincs mit tartani attól, hogy egy szellemes férfit, ki csak mások iránti figyelemből és önmagát mérsékelve hallgat, valaha ostobának tekintsenek. Legyen bárhol, sehol sem fognak egy férfit aszerint megítélni, amit nem mondott, vagy megvetni azért, mert hallgatott, sőt a köztapasztalás tanúsítja, hogy a hallgató embereket valami különösnek tartjuk, hogy jelenlétükben magunkra jobban vigyázunk és hogy nagy figyelemmel vagyunk, ha egyszer megszólalnak s így ők nagy előnyben vannak, tőlük függ, hogy mikor akarnak beszélni és abból, amit mondanak, mi sem vész el. Nehéz — még a legértelmesebb férfúnak is —, ha sokáig beszél, teljes lélekéberséget fentartania és ritkán történik, hogy olyasmit ki ne szalasszon száján, amit utóbb csendben meg ne bánna és inkább a jót is elhallgathatja, semhogy magát annak a veszedelemnek tegye ki, hogy rosszat mondjon; egy szóval: ha hallgatása nem szellemhiányból származik, akkor — bármily szerény legyen is — hallgatásának oka azokban fekszik, kiknek társaságában mulat.

Rousseau.

CSENDŐR LEKSZIKON

18. Kérdés. *A számadó juhász őrizetére bízott nyájból több birka elbitangolt. A juhász, hogy gondatlanságát gazdája előtt leplezze, feljelentést tett az őrsön ismeretlen tettes ellen lopás büntette miatt, azt adva elő, hogy a bezárt birkaistállóból több birkát az ajtó lakatjának lefeszítése után elloptak. A járőr a nyomozás során megállapította a feljelentés alaptalanságát, sőt az elbitangolt állatok egy részét is megtalálta. Feljelenthető-e a juhász a csendőrség nyilvánvaló félrevezetéséért?*

Válasz. A hatóságoknak alaptalan feljelentéssel való félrevezetését a Kih. Btk. 40. §-a bünteti abban az esetben, ha valótlan vészhiót vagy zavargást hoztak a hatóság tudomására, amely esetleg a fegyveres erő felvonulását vagy a rendőrség szélesebb körű rögtönös intézkedéseit teheti szükségessé. Ha pedig valaki egyszerűen hamis feljelentést tesz, a feljelentés tudomásulvételére hivatott hatóság elotti, büntetőjogi felelőssége a Btk.-nak a hamis vádról vagy az 1914:XLII. t.-c.-nek a hatóság előtt való ragalmazásról szövege rendelkezései alapján viseli. Az alaptalanul vadaskodó feljelentő azonban ezt a felelősséget is csak akkor viseli, ha feljelentése meghatározott személy ellen irányult. Mind-ebbet tehát az következik, hogy a kérdésben forgó esetben a feljelentő büntetői felelősségre nem vonható. A gyakorlati életben az ilyen alaptalan feljelentésekkel, mint aminő a most tárgyalt, rendszerint csak akkor szoktak élni, amikor a feljelentők saját büncselekményeiket (lopás, sikkasztás, biztosítási csalás stb.) akarják elleplezni. A pontos nyomozás ezt mindig kideríti s így a feljelentő amúgy is meglakol, furfangját a büntetés kiszabásánál súlyosbító körülménynek veszi a bíróság. Ez a szempont vezethette a törvényhozót, amikor a fentéhez hasonló eseteket büntetlenül hagyta, ami kétségtelenül hiányossága a törvénynek.

Az alaptalan feljelentés ügyében teljesített nyomozás eredményét természetesen jelentésbe kell foglalni s be kell terjeszteni ahhoz a hatósághoz, amelynek hatáskörébe a feljelentett büncselekmény elbírálása tartozott volna.

19. Kérdés. *Egy kocsmáros táncvigalom tartására jogosító hatósági engedélyét, amelynek hatálya már lejárt, úgy hamisított meg, hogy azt hatályban levőnek tüntette fel. Milyen büncselekményt követett el?*

Válasz. Az elkövetett büncselekmény a Btk. 391. §-ába ütköző közokirathamisítás büntette. A Kih. Btk. 76. §-ának alkalmazása szintén érvényre jut, ha a táncmulatságot megtartják, az ellenőrzésnek a meghamisított engedéllyel való kijátszásában bízva. Ez a törvénytákos azonban pusztán az engedély nélkül való nyilvános mulatságrendezést büntetvén, nem lehet szó arról, hogy az a többször-cselekmény, amely egy közokirat meghamisításában nyilvánul, figyelmen kívül hagyassék, bármennyire nyilvánvaló legyen is az, hogy a hamisításnak egyéb célja nem volt, mint engedély nélkül táncvigalmat tartani. Az eset kinyomozásánál fontos annak kiderítése, miként használta fel a gyanúsított a meghamisított közokiratot, milyen mulatságot rendezett vagy szándékolt rendezni (pl. a belépődíj kérdése), milyen díjakat kellett volna fizetni a hatóságnál egy érvényes engedély kiállításáért? Ezek a körülmények ugyanis annak elbírálására nyújthatnak alapot, hogy a Btk. 392. §-a alkalmazható-e, vagyis nem vezette-e a hamisítót vagyoni károkozás szándéka valaki ellen, nem akart-e magának vagy másnak jogtalan vagyoni hasznot szerezni.

20. Kérdés. *X. Y. meglátogatván egy távoli rokonát, nagyobb összegről kiállított váltó aláírására kéri fel. A rokon ezt megtagadja, mire X. Y. felkapja a rokonnak egy éves gyermekét s nyitott késsel kezében újból felhívja rokonát az asztalra helyezett váltó aláírására, mert különben megöli a gyermeket. A rokon erre a váltót ijedtében aláírja, mire X. Y. az aláírt váltót zsebre téve eltávozik. Mi a büncselekmény helyes minősítése ebben az esetben?*

Válasz. A tettes vagyoni haszonszerzés célzatával járt el, mert a váltó értékesítéséhez szükséges aláírást kívánta megszerezni. A haszonszerzés módja jogtalan

volt, mert hiszen a sértett akarata ellenére kényszerítette ki az aláírást, ama fenyegetés kíséretében, hogy az aláírás megtagadása esetén meg fogja gyilkolni a sértett gyermekét. A fenyegetés kétséget kizárólag olyan, hogy az a sértett megfélemlítésére alkalmas volt, amit legjobban az elért eredmény mutat. A tettes cselekménye tehát a Btk. 350. §-ába ütköző, a 353. §. 1. pontja szerint minősülő zsarolás büntetett állapotja meg. Az közömbös, hogy a tettes nem a sértett meggyilkolásával fenyegetőzött, hanem egyik hozzátartozója életének kioltásával. A lényeg az, hogy a fenyegetés alkalmas legyen a sértett megijesztésére s arra, hogy a sértett ily módon a kívánt cselekményt végrehajtsa. Rablásról ebben az esetben nem lehet szó, mert a tettes nem idegen ingóság jogtalan eltulajdonításának célzatával járt el; a Kih. Btk. 41. §-a pedig a nem zsaroló céllal elkövetett veszélyes fenyegetést bünteti s így szintén helytelen lenne, ha a tettes eljárását részleteire szednők szét s a fenyegetést elszigetelten ítélnék meg.

21. Kérdés. *Az őrsállomáshely utcáján több legény részvételével verekedés keletkezett, amelynek során az egyik legény egy vasvilla használatára emelkedett, a verekedés utján a vasvillát tulajdonított el. A verekedésnél felhasznált vasvillát azonban a verekedés egy másik résztvevője tőle elvette s hazavitte. Mikor az utóbbinál a vasvilla tulajdonosa jelentkezett, annak visszavásárlását megtagadta azzal a megokolással, hogy ő nem tudja, ki mit jogosan a vasvilla. A vasvilla két eltulajdonítója büncselekményt követett-e el s ha igen, milyent?*

Válasz. A vasvilla első eltulajdonítója, aki a tulajdonostól annak beletétele nélkül oly célból vette el a villát, hogy a verekedésnél fegyverül használja s így ekként azzal jogtalanul rendelkeznek, lopást követett el. Hasonlóképpen a másik is lopással gyanúsítható, mert idegen ingót annak birtokosától elvett oly célból, hogy azt magának megtartsa.

Más kérdés az, hogy a vad ellen sikerrel lehet-e védekezni a fenntorogó esetben. Ha az egyik eltulajdonító valószínűsíteni tudja azt, hogy a tulajdonos utólagos jóváhagyásának reményében, teljes kártalanító kötelezettségének elismerése mellett, izgatott állapotban, védekezésül szerezte meg a villát, kilátás van felmentő ítéletre. A másik eltulajdonító pedig azzal védekezhetik esetleg, hogy a jogos védelem gyakorlásában jutott a villához, támadóját tartotta a villa tulajdonosának s így nem büncselekmény útján jutott a villa birtokába, hogy a villát titkos kártalanító szándékkal vagy tán „emlékbe” magának megtartotta, nem büncselekmény, de polgári peruton a villa kidására kényszeríthető, esetleg mint bűnjel, tőle lefoglalható a verekedés miatt megindult nyomozás során.

Ha már a nyomozás során nyilvánvaló, hogy a felek nem lopás célzatával jártak el, a Kih. Btk. 127. §-a alapján ama felelősségükéről is lehet szó, hogy idegen ingó dolgot tudva jogtalanul használtak s ezzel a tulajdonost megkárosítottak.

Ez ellen a vád ellen azonban ugyanúgy védekezhetnek a siker reményében, amint a lopás vádjá ellen.

22. Kérdés. *A tettes a község utcáján levő több méter magas osztopra felmászik s az ott elhelyezett, a közvilágítás céljait szolgáló villanykörteket tartóval kicsavarva, eltulajdonítja. Egyszerű vagy minősített lopásról van-e szó?*

Válasz. Az elkövetett cselekmény egyszerű lopás. A lényeg az, hogy a lopás nem bekerített helyről történt s az elloptott körte nem bezárt tartályban volt elhelyezve. A felmászás, ha nem az épülethez vagy más bekerített helyre való bejutás céljából történt, valamint a körte kicsavarása, minthogy zár feltörésevel nem járt, a Btk. 336. §-ának 3. pontja szerint való minősítésre nem ad alapot.

23. Kérdés. *Magánindítványra üldözendő büncselekmények esetén meddig vonhatja vissza a sértett fél az indítványát? Helye van-e a visszavonásnak a csendőrség által folytatásban tett nyomozás folyamán?*

Válasz. A magánindítványra jogosult az elsőbírósági ítélet kihirdetése előtt bármikor visszavonhatja magánindítványát. Semmi törvényes akadálya nincs tehát annak, hogy a csendőrség által már megindított nyomozást megállítsa azzal, hogy írásban benyújtott

magánindítványától való elállását bejelenti, feltéve természetesen, hogy nem nemi erőszak és megfertőzés, nő- és gyermekrablás, valamint uszora esete forog fenn. Ezekben az esetekben a már előterjesztett magánindítványt nem lehet visszavonni.

24. Kérdés. Mik a feljelentés irányításának gyakorlati szabályai?

Válasz. 1. A kir. törvényszékek hatáskörébe tartozó bűncselekmények esetén a feljelentést az illetékes kir. törvényszék mellett működő kir. ügyészségnél kell megtenni. 2. A kir. járásbírók hatáskörébe tartozó vétségek és kihágások esetén a feljelentést az illetékes kir. járásbíróhoz kell benyújtani. 3. A közigazgatási hatóságok, mint rendőri büntető bíróságok hatáskörébe utalt kihágások miatt az illetékes rendőri büntető bírósághoz kell megtenni a feljelentést. 4. Fiatalkorú gyanúsítottak bűnügyeiben a feljelentést a fiatalkorúak bíróságánál kell megtenni, kivéve azokat az eseteket, amikor a fiatalkorú bűnügyében is a rendes bíróság vagy a fiatalkorúak törvényszéki tanácsa hivattott eljárni. Ezekben az utóbbi esetekben a feljelentést az illetékes kir. ügyészséghez kell intézni. 5. Nyomatvány útján elkövetett, magánindítványra üldözendő bűncselekmény esetén a feljelentést az illetékes kir. törvényszék vizsgálóbírájánál kell benyújtani. 6. A Btk. 174. §-ába ütköző bűncselekmény esetén (büntett és büntetendő feldőlése) a feljelentést az illetékes bíróságnál kell beadni, még pedig az elkövetéstől számított három hónapon belül, mert különben az elévülés kizárja a büntető eljárást. 7. Ha katonai bíraskodás alá tartozó egyén a feljelentett, a feljelentést az illetékes elöljáró csapat, vagy önálló osztályparancsnokságánál kell megtenni. 8. Ha a fent felsorolt szabályok kellő ismeretében hiányában a feljelentést az elkövetés helye szerint illetékesnek látszó kir. ügyészségnél adják be, az ügy érdemét érintő hiba rendszerint nem történhetik, mert a törvény arra kötelezi a kir. ügyészséget, hogy a nála tett feljelentést haladéktalanul vizsgálja meg, határozzon a nyomozás elrendelése, esetleg halaszthatatlan nyomozó cselekmények teljesítése kérdésében, avagy, ha magát illetéktelennek tartja, a feljelentést az illetékes hatósághoz tegye át. Az illetéktelen kir. ügyészségnél tett feljelentést csak az a vesztély fenyegeti, hogy az illetékes hatósághoz való áttétel idővesztéssel járván, érdemi elintézése késik, ami esetleg az elévülés vagy a sürgős nyomozó cselekmények (lefoglalás, házkutatás indítványozása stb.) szempontjából döntő fontosságú lehet az ügy sorsára. Az igazságszolgáltatás közegeitől és hatóságaitól természetesen méltán el lehet várni, hogy az illetékesek kérdéseivel tisztában legyenek s tudják például azt, hogy nem mindig az elkövetés helye szerint illetékesnek látszó bíróság illetékes a feljelentés elbírálására. Ismerniük kell a kivételes illetékesség szabályait, így a pénzhamisítás, a király- (kormányzó-) sértés, az 1921. III. t.-c. eseteiben, amikor az elkövetés helye szerint illetékes kir. ítélőtábla székhelyén levő kir. törvényszék az illetékes. Ezekben az esetekben tehát a feljelentést az ítélőtáblai székhelyen levő kir. ügyészséghez kell beadni.

25. Kérdés. Bűncselekményt követ-e el az, aki az iparosnak megjavítás végett átadott holmiját, az iparos tudta és beleegyezése nélkül a megjavítás után elviszi, anélkül, hogy a kialakított munkadíjat kifizetné? Bűncselekmény-e az, hogy a javítás végett átadott tárgyat az iparossal való megállapodás után, de a javítás előtt a tulajdonos hasonló körülmények közt visszaveszi?

Válasz. A javítás végett átadott tárgy tulajdonosának a kérdésben leírt eljárása önkényes eljárás, amely azonban a Btk.-be nem ütközik, hanem az iparosnak polgári per indítására nyújt jogi alapot. A kérdés első részében foglalt esetben, ha a tettesre a rosszhiszeműség rábizonyítható lenne, a Btk. 384. §-ába ütköző csalásnak tekintendő bűncselekményről lehet esetleg szó. Ebben az esetben azt kellene rábizonyítani, hogy az iparost fizetőképessége és szándéka felől tévedésbe ejtette, tudva azt, hogy az iparos neki hitelbe nem dolgozik. Fondorlatot valószínűleg meg tehát hitel elérése végett akként, hogy az iparosnak fizetésért ígért a javítás teljesítése után nyomban, holott ez szándékában nem állt, a munka befejezése után pedig a fizetés alól

rosszhiszeműen kibújt akként, hogy az iparossal való találkozást is alattomosan elkerülte. Meg kell itt jelezni, hogy az iparosnak a javítás díjának behajtását szolgáló törvényes zálogjoga a javított holmira nézve nincsen. Ha azt a munkadíj kifizetéséig visszatartja külön megállapodás nélkül, ő sem jár el jogszerűen, ám ha ezt az eljárását büntető panasz tárgyává teszik, a hatóság az ő jóhiszeműségének vizsgálatával dönti el a panasz ügyét.

26. Kérdés. Egy nagykiterjedésű uradalom bizonyos célből mérgezett húst rak le földjén. Nem messzire a mérgezett hús helyétől magánosok tanyái vannak, bár ezek között és az uradalom földjei között határjelző árok vonul el. A tanyai kutya széthordják a mérgezett húst, elpusztulnak, de elpusztul sok lábas jószág is, mely ily módon a mérgezett húshoz jut. Nem törvénybe ütköző eljárása ez az uradalomnak?

Válasz. A kérdés eldöntésénél elsősorban azt kell figyelembe venni, milyen cézzal történt a mérgezett hús lerakása? Bejelentett-e ez a közigazgatási hatóságnál s az tudomásul vette-e ezt? Az uradalom jóhiszeműsége, veszélyeztetett érdekeinek jogos megóvása, a magántulajdon sértetlensége nyomós szempontok itten. Másrésztől azonban azt is vizsgálni kell, nem veszélyeztet-e az eljárás mások életét, testi épségét (péld. akár az uradalom alkalmazottaiét, akár a tanyákról elszaladgáló zsengekorú gyermekeket) vagy nem veszélyeztet-e mások magántulajdonát, holott az a cél, amelyet az uradalom elérni akar, más eszközzel avagy a mérgezett anyagnak másként való elhelyezésével is elérhető? E kérdések alapos mérlegeléséhez szükséges tényállás megállapítása után lehet esetleg szó a Kih. Btk. 108. §-ába ütköző avagy a Kih. Btk. 125. §-ába ütköző közegészségügyi kihágásról. A 108. §. esetében az uradalom intézőségét, mint iparüzem vezetőségét kell felfogni, amely iparában mérget tartalmazó anyagot készít, tart és használ, azt nem megfelelő módon avatatlanknak hozzáférhetővé teszi s azok tartásában és elszállításában mások jogainak, testi épségének sérelmével járó gondatlanságot tanúsít. Ha a mérgezett húst, mint szemetet vagy hulladékot fogjuk fel, a Kih. Btk. 125. §-áról lehet szó, ez esetben a tanyai lakosság által lakott területet olybá kellene tekinteni, mint valamely község belterületét, ha ezt a helyi viszonyok megokolttá teszik. Az előbbi kihágás a kir. járásbíró, az utóbbi a közigazgatási hatóság hatáskörébe tartozik.

27. Kérdés. Egy gazda pénzigérettel rábirta béresét arra, hogy egy haragosát ölje meg. A béres vállalkozik erre s az ígért vérdíjból előleget kap, amelyet el is költ. Több napon keresztül, éji időben, a gazdától kapott töltött fegyverrel lesállást vesz a korcsmából a sértett lakása felé vezető úton, amelyen a sértett rendszerint keresztül szokott menni. Mikor végre a sértett mellette gyanútlanul elhaladt, elhagyja a bátorsága s nem meri a gyilkosságot végrehajtani. Nem is leselkedik többé a sértett után, hanem a gazda sürgetésére megvallja, hogy nem képes a gaztett elkövetésére. Kérdés, milyen a büntetőjogi felelőssége a felbujtó gazdának és a gyilkosságra vállalkozó, de azt végre nem hajtó béresnek?

Válasz. Mint ahogy a béres a sértett orvul való megtámadása végett lövőfegyvert szerzett be, alkalmas helyzet kikémlelése végett lesállást vett, majd a sértett közvetlen közelségében töltött fegyverrel lövésre meglapult, a sértett életét megtámadottnak kell tekinteni. A béres tehát, figyelembe véve azt is, hogy eselekedetért jutalmat várt, amelyre előleget is felvett, elkövette a Btk. 278. §-ába ütköző gyilkosság büntettségének kísérletét. Tény azonban az is, hogy a gyilkosság végrehajtásától önként, nem rajta kívül álló körülmények kényszerítése folytán elállott. A Btk. 67. §-ának 1. pontja szerint ennél fogva magának büntetlenségét biztosított. Kérdés azonban, hogy ez a büntetlenség kiterjed-e a felbujtó gazdára is? Erre a kérdésre nem kell válaszolnunk, mert a törvény, helyes értelme szerint, az önkéntes elállással nem a felbujtónak, hanem csak a tettesnek adta meg a mentességet a büntetés alól. Mint ahogy pedig a bűncselekmény, a gyilkosság kísérlete valóban elkövetett, ezt nem semmisítheti meg a tettes önkéntes elállása, a felbujtónak a Btk. 69. §-ának 1. pontja szerint, mint a megkísérelt büntető részesének felelőnie kell.

SPORT

Beszámoló az 1926. évi csendőrségi országos mezei futó-, szabad birkózó és tiszti vívóversenyéről.

A csendőrség március hó 27-én és 28-án Székesfehérvárott a II. kerület rendezésében tartotta ezévi országos mezei futó-, szabad birkózó- és tiszti vívóversenyét. A versenyek nagy érdeklődés mellett, előkelő közönség jelenlétében folytak le. Megjelentek: *vitéz Raics Károly* altábornagy és neje, *vitéz báró Abele Ferenc* vezérőtanácsnok és neje, *Száhlender Béla* tdk., a m. kir. csendőrség felügyelője, *Wulf Olaf Richárd* vezérőkapitány, a m. kir. folyamórság felügyelője, *dr. Török János*, a budapesti m. kir. rendőrség főparancsnoka, *Diószeghy János* min. tanácsos, a belügyminiszter képviselőjében. *Issekutz Aurél*, a m. kir. állami rendőrség székesfehérvári ker. főkapitánya, a Székesfehérvárott állomásozó csendőr- és honvédtisztek, valamint számos budapesti és székesfehérvári rendőrtisztviselő.

Mezei futóverseny:

28-án 10 órakor került lebonyolításra. Résztvettek: Csendőrtisztek, csendőrlegénység, honvéd-, rendőr- és vámőrlegénység, továbbá Miskolcra, Szegedre és Székesfehérvárról ifjúsági egyesületek külön-külön csoportokban. Start és finish a m. kir. 2. honvéd vegyesdandárparancsnokság épülete előtt volt. A verseny az esős időben is fennakadás nélkül pergett le. **Eredmények: Csendőrcsapatok helyezési sorrendje:** 1. a székesfehérvári, 2. a miskolci, 3. az egyesített csendőriskolák, 4. a debreceni, 5. a szegedi, 6. a budapesti, 7. a szombathelyi és 8. a pécsi kerület csapata. A csapathelyezések alapján 1926-ban a székesfehérvári kerület a mezei futás vándordíjának védője. **Csendőrtisztek helyezési sorrendje:** *Plavenszky Ferenc* fhgy, *Stift József* g. fhgy, *dr. Gergely Sándor* szds, *Baky László* fhgy, *Péterffy Jenő* fhgy, *Mayer Sándor* zls. **Czékus László** fhgy. **Csendőrlegénységi futók helyezési sorrendje:** *Eráth György* prb. csendőr (Ecsi), *Nagy László* prb. csendőr (Ecsi), *Nagy László* prb. csendőr (VII.), *Farkas István* prb. csendőr (VII.), *Pápai József* prb. csendőr (Ecsi), *Domonkos Antal* prb. csendőr (Ecsi), *Szücs Kálmán* prb. csendőr (II.), *Fagyal József* prb. csendőr (VI.), *Zemán János* csendőr (II.), *Csipák József* prb. csendőr (VII.), *Gál József* prb. csendőr (II.), *Nagy József III.* prb. csendőr (VII.), *Egyházy Jenő* csendőr (III.), *Bognár Mihály* prb. csendőr (II.), *Kálai János* prb. csendőr (Ecsi), *Vámos Bálint* csendőr (VI.) **Országos bajnok:** *Eráth György* prb. csendőr (Ecsi). **Honvédség, rendőrség és vámőrség együttes versenye:** 1. *Lőrincz József* szkv. 3/II. zljtől, 2. *Klement Pál* budapesti II. vasuti osztálybeli rendőr, 3. *Faragó Imre* örvezető a 3/II. zljtől, 4. *Kozárovics László* honv. a 3/II. zljtől, 5. *Héder Károly* örvezető a 3/II. zljtől. **Ifjúsági egyesületek versenye:** 1. *Jóhárt György* (szegedi levante egyesület), 2. *Csiszár Jenő* (miskolci levante egyesület), 3. *Baranyi Sándor* (szegedi levante egyesület), 4. *Kocsmár Gábor* (szegedi levante egyesület), 5. *Vass József* (szegedi levante egyesület), 6. *Sütő János* (székesfehérvári levante egyesület), 7. *Pingiczer Ferenc* (székesfehérvári levante egyesület), 8. *Popovics György* (szegedi levante egyesület).

Szabad birkózás:

27. és 28-án a reálgymnázium tornatermében. Résztvettek: csendőrlegénység és ifjúsági birkózók Miskolcra és Székesfehérvárról, külön-külön csoportokban. **Helyezések: Csendőrlegénység:** Könnyű súlycsoportban: 1. *Vincze Dezső* csendőr (V.), 2. *Rabec István* prb. csendőr (Ecsi), 3. *Kéki István* csendőr (VI.) Közép súlycsoportban: 1. *Lender Hugó* csendőr (II.), 2. *Kádár Sándor* prb. csendőr (V.), 3. *Bene István* prb. csendőr (Ecsi). Nehéz súlycsoportban: 1. *Szabó István* prb. csendőr (II.), 2. *Bányai József* csendőr (IV.), 3. *Kárász Ferenc* csendőr (III.) **Országos bajnok:** *Szabó István* prb. csendőr (II.) **Ifjúsági birkózók:** Könnyű súlycsoportban: 1. *Naagy Ferenc* (székesfehérvári levante egyesület), 2. *Puzsati István* (miskolci levante egyesület), 3. *Tóth Sándor* (miskolci levante egyesület). Közép súlycsoportban: 1. *Jeckel Antal* (miskolci levante egyesület), 2. *Zimmermann Ferenc* (székesfehérvári levante egyesület), 3. *Lendvai István* (székesfehérvári levante egyesület). Nehéz súlycsoportban: 1. *Bán Imre* (miskolci levante egyesület), 2. *Dömsödy György* (székesfehérvári levante egyesület), 3. *Végh György* (székesfehérvári levante egyesület).

Tiszti vívóverseny:

27. és 28-án a reáliskola tornatermében. Résztvettek: csendőr tisztek. Jury elnökök: *Holly* tanácsnok és *Bogen* al-

tanácsnok Budapestről. Kerületek és Ecsi helyezési sorrendje: 1. pécsi, 2. székesfehérvári, 3. budapesti, 4. szombathelyi, 5. szegedi, 6. Ecsi, 7. miskolci, 8. debreceni kerület. A helyezési sorrend szerint a pécsi kerület vívói védik ez évben már harmadszor a B. M. úr vándordíját, így ez a pécsi kerület végleges tulajdonába ment át. **Egyéni eredmények:** Kard senior: 1. *Kontra* fhgy, 2. *Orendi* fhgy, 3. *Garlathy* szds, 4. *Horváth-Halus* szds, 5. *Csiba* alezr, 6. *Purth* fhgy, 7. *Plachintár* fhgy, 8. *Keresztes* g. szds. Tőr senior: 1. *Kontra* fhgy, 2. *Csiba* alezr, *Horváth-Halus* szds, 4. *Keresztes* g. szds, 5. *Orendi* fhgy, 6. *Possert* szds, 7. *Baky* fhgy, 8. *Garlathy* szds. Kard junior: 1. *Tavassy* fhgy, 2. *Marsó* szds, 3. *Lajkó* fhgy, 4. *Muzsik* őrn, 5. *Baky* fhgy, 6. *Zatoschil* fhgy, 7. *Uhlig* szds, 8. *vit. Sáray* őrn. Tőr junior: 1. *Borovszky* fhgy, 2. *Purth* fhgy, 3. *Muzsik* őrn, 4. *vit. Sáray* őrn, 5. *Micskey* fhgy, 6. *Dlabik* szds, 7. *dr. Doboly* fhgy, 8. *Spielberger* szds. **Országos bajnok a kard- és tőrvi-vásban:** *Kontra Kálmán* fhgy, (pécsi kerület). Valamennyi versenyben a bajnokok bajnoki plakettet, a legjobbak tiszteletdíját és éremdíjakat kaptak. A díjakat és érmeiket *vitéz Raics Károlyné* öngyerméltósága a székesfehérvári vdr. parancsnok neje előkelő közönség jelenlétében osztotta ki a győzteseknek. *Vitéz Raics Károly* altábornagy pedig lelkes beszédben buzdította további eredményes sportolásra az egybegyűlt versenyzőket. 28-án délben *Száhlender Béla* tábornok a versenyre érkezett csendőrtisztekkel a 2. vdr. tiszti étkezdéjében közös ebéden vett részt. A versenyeredmények és a versenyzők sportszerű, fegyelmzett magatartása a csendőrségi sport fejlődésének és helyes irányának újabb bizonyítéka.

Mezei futó- és birkózóverseny Kaposvárott. A m. kir. pécsi IV. számú csendőr kerületi parancsnokság kaposvári, esurgói, szekszárdi és pécsi osztályai közötti mezei futó- és birkózóversenyét márc. hó 10-én Kaposvárott tartották meg. A futóverseny eredménye a következő: Csapatversenyben első a kaposvári osztály csapata 22 ponttal, második a szekszárdi osztály csapata 49 ponttal és harmadik a esurgói osztály csapata 52 ponttal. Egyéni versenyben a 28 induló közül első *Németh János* VII. csendőr (kaposvári osztály) 20 I., 8. II., 2. *Balogh János* II. csendőr (kaposvári osztály), 3. *Antal József* csendőr (szekszárdi osztály). Altisztek közül első *Kovács Elek* őrmester (kaposvári osztály). Tisztversenyben 3 induló közül első *Bálint József* főhadnagy (kaposvári osztály). Négy és fél kilométeres nehéz terepen felázott talajú pályán folyt le a verseny. A kellemetlen hideg ellenszélben a futók derekasan megállták helyüket. A birkózóverseny eredménye: Nehéz súlyban első *Bányai József* csendőr (kaposvári osztály), könnyű súlyban első *Fejes István* csendőr (esurgói osztály), közép súlyban első *Geresdi István* csendőr (kaposvári osztály).

Mezei futóverseny Szegeden. A MASz délkerülete márc. hó 14-én rendezte junior mezei futó csapatversenyét, amelyben három polgári és kettő csendőrcsapat vett részt. Első helyre a szegedi csendőr kerület csapata, másodiknak pedig a szegedi csendőriskola csapata futott be a célba. Az első helyezett csapat tagjai (*Kerecsi László*, *Mészáros János*, *Orbán József*, *Gál Sándor*, *Kocsis János* csendőrök) a Masz. ezüstözött érmét, a második helyezett csapat tagjai *Benedek István*, *Butor Aladár*, *Vida József*, *Tóth József* III., *Papp Jenő* próbacsendőrök a Masz. nagy bronz érmét nyerték.

Sportnap Miskolcon. Folyó évi március hó 11-én 7 óra 30 peretől tartotta a miskolci VII. számú csendőr kerület az osztályai közötti birkózó-, majd 11 órától a mezei futóversenyt. Mindkét verseny szorosán a „MASz.” szabályai szerint folyt le. A versenyeken megjelent a miskolci csendőr kerület tisztikarán kívül a város sportkedvelő közönségének egyrésze, a sportegyesületek, valamint a honvédség és államrendőrség képviselői. A „MASz.” képviselőjében *Szabovits Ernő*, a szövetség miskolci csoportjának elnöke vett részt, aki egyben a miskolci testnevelési tanács elnöke is. Ő volt úgy a birkózó-, mint a futóversenynél a jury egyik tagja is, melynek elnöke *Kertész Jenő* alezredes, beosztott törzstiszt, a másik tagja pedig *Deseő Sándor* százados volt. A birkózóversenyt *Kreskó Dezső* birkózómester vezette. A futóversenynél célbíró *Deseő Sándor* százados, indító *Lisicsinszky Béla* főhadnagy volt. Jólleső érzéssel könyveljük el a szakértő sportemberek elismerő nyilatkozatait a csendőrlegénység sportkészsége és rátermettsége felől. **Részletes eredmények: 1. A birkózóversenyben:** a) Könnyű súly: Indult 6 ember. 1. *Poleczki Vendel* próbacsendőr, egri iskola, nyert egy ezüstérmét; 2. *Nagy Sándor* próbacsendőr, miskolci iskola, nyert egy bronzérmét; 3. *Váli Ferenc* próbacsendőr, egri iskola. b) Középsúly: Indult 5 ember. 1. *Bakos Mihály* csendőr, egri iskola, nyert egy ezüst-

érmet; 2. *Nikodém* Sándor próbaesendőr, egri iskola, nyert egy bronzérmet; 3. *Mille* Menyhért próbaesendőr, miskolci iskola. c) Nehézsúly: Indult 3 ember. 1. *Morvay* Lajos próbaesendőr, egri iskola, nyert egy ezüstérmet; 2. *Vanyik* József próbaesendőr, miskolci iskola, nyert egy bronzérmet; 3. *Hege-düs* Henrik próbaesendőr, egri iskola. II. A mezei futóversenyben 4400 m. távolságon: a) Egyéni verseny: Indult 29 versenyző. Ebből 23 befutott a célba, 6 nem, de ezek is befutották a pálya háromnegyed részét. 1. *Nagy* László próbaesendőr, egri iskola, 14 perc 54 másodperc, nyert ezüstplaketet; 2. *Nagy* József próbaesendőr, egri iskola, 15 perc 03 másodperc, nyert ezüstérmet; 3. *Farkas* István esendőr, egri osztály, 15 perc 04 másodperc, nyert bronzérmet; 4. *Csipak* József próbaesendőr, egri iskola 15 perc 17 másodperc, nyert bronzérmet; 5. *Palencsár* Lajos próbaesendőr, egri iskola, 15 perc 23 másodperc, nyert bronzérmet. Díjat nyert (ezüstérmet) ezenkívül a legjobb altiszti futó, *Matkocsik* Károly őrmester, egri osztály, ki 19-nek ért célhoz. b) 5-ös csapatverseny: Nyerte az egri osztály nagy fölényrel — 29 ponttal — s megnyerte ezuttal másodízben a m. kir. esendőrség felügyelője által alapított vándordíjat. Második lett az abaujszántói osztály csapata 104 ponttal. Kiestek: a sátoraljaujhelyi osztály csapata, mert csak 2 futója haladt át a célon és a miskolci osztály csapata, mert altiszti futója nem volt. Az eredmények elbírálásánál figyelembe kell venni, hogy a versenyzőknek, — bár eléggé sima terepen — de északi ellenszélben kellett futniok s így az eredmények jónak mondhatók. Külön elismerés illeti az egri osztály csapatát lankadatlan szorgalommal elért szép sikeréért. A díjakat nemes *Nemessányi* Lajos ezredes, esendőr kerületi parancsnok osztotta ki buzdító beszéd kíséretében.

A debreceni esendőr kerületi 1926. évi mezei futó- és birkózóversenye. A m. kir. debreceni VI. sz. esendőr kerület, a debreceni osztályparancsnokság rendezésében, márc. hó 10-én 15 órai kezdettel tartotta meg 1926. évi kerületi mezei futóversenyét. Az igen szépszámú érdeklődő közönség soraiban ott voltak: a debreceni vdr. parancsnok képviselőjében vitéz homorogdi *Homorogdy* Pál ezredes, *Vámos* Béla ezredes a debreceni II. honv. gy. ezred és *Gidófalvy* Elemér a debreceni esendőr kerület parancsnoka. A versenyre 35 fő esendőr, 26 fő honvéd egyén és 6 fő levante nevezett be, kik valamennyien végigfutották a távot. A verseny részletes eredménye a következő: I. Csendőrségi és honvédségi versenyben: 1. *Gyulai* Gábor szakaszvezető a debreceni tüzérosztálytól 12. I. 28. II. 2. *Dobos* Miklós esendőr a debreceni esendőrkerülettől. 3. *Polczik* Géza őrmester a debreceni II. honvéd gyalogezredtől. II. Leventeegyesületek versenyében: 1. *Mikulás* György 12. I. 19. II. 2. *Szerecz* József. 3. *Kolozsvári* Gyula. A szép tiszteletdíjakat és érmeiket *Paksi Kiss* Tiborné úrasznony osztotta ki. A mezei futóverseny után megtartott birkózóverseny eredménye: 1. Nehézsúly győztese: *Szabó* Mihály próbaesendőr a nyíregyházi esendőriskolától. 2. Középsúly győztese: *Kovács* Gábor próbaesendőr. 3. Könnyűsúly győztese: *Kéki* István esendőr. Mindkettő a debreceni esendőriskolától. A győztesek szép tiszteletdíjat és aranyozott érmet nyertek. A csapatversenyben a debreceni osztály csapata győzött 20 ponttal a nyíregyházi osztály 16 pontot elért csapatával szemben. A vándordíjat a debreceni esendőr osztály vitte el.

AZ ORSZÁGOS TISZTI KASZINÓ KÖZLEMÉNYEI

József kir. herceg a Tiszti Kaszinó diszelnöke. Mult hó 22-én hétfőn délelőtt 11 órakor *József* kir. herceg tábornagy úr Őfensége magánkíhallgatáson fogadta a M. Kir. Országos Tiszti Tudományos és Kaszinó Egyesület vezetőségét, kik felkérték, hogy az egyesület diszelnöki tisztségét elfogadni kegyeskedjék. A küldöttségben részt vettek: Gyergyószentmiklósi Kary Béla altábornagy, az egyesület elnöke, vitéz Szakvály Emil ny. tábornok, az egyesület alelnöke, Miákhich Alajos ny. alezredes, az egyesület igazgatója, valamint a kebelbeli bizottságok elnökei: *Thaisz* László ny. tábornok, vitéz pávai *Mátyás* Sándor ezredes és vitéz *Rácz* Jenő vk. ezredes. Az elnök magasszárnyalású beszédben adta elő az egyesület kérelmét, mire Őfensége megható szavakban válaszolt és örömmel elfogadta a felajánlott tisztséget. Egyben biztosította az egyesület vezetőségét arról, hogy legkomolyabban kíván velük vállalva együtt

működni a virágzó egyesület továbbfejlesztése érdekében. Őfensége új tisztségét egy május első felében e célra összehívandó és ünnepélyes keretek között megtartandó díszközgyűlésen fogja elfoglalni, melyre — a Kaszinó országos jellegének megfelelően — annak vidéki tagjai is meghivatnak.

HIREK

Bokor Béla százados.

Immár sorozatosan kell ama szomorú kötelességünknek eleget tennünk, hogy e helyen egy-egy bajtársunktól elbúcsúzzunk. Egy kedves, esendes, jókedélyű fiatal bajtársunkat búcsúztatjuk, aki csak nemrégiben végezte el sikerrel és életvidáman a budapesti tisztí továbbképző lovaslóiskolát; néhány hét múlva, legvirágzóbb férfikorában elragadta tőlünk a hozzánk — fájdalom — nagyon is sűrűn ellátogató, könyörtelen halál. Halálhírét hitetlen megdöbbenéssel fogadtuk az első pillanatban s csak a hír hivatalos megerősítése után tudtuk elhinni. Nem kérdezhettük a sorsot, miért e sorozatos csapások, mert az élet és halál Ura emberi értelmünk elől elzárt, láthatatlan utakon vezet mindannyiunkat s nekünk, gyarló embereknek nem lehet más tennivalónk, mint belenyugodni a Végtelenség kifürkészhetetlen akaratába s könnyes szemmel kísérni utolsó útjára azt, akin beteljesedett a Mindenható örök rendelése.

Bokor Béla százados, szentesi szárnyparancsnok március 24-én 11 órakor a szentesi kórházban rövid szenvedés után elhunyt. Halálát asthma okozta. Temetésén — március 26-án 11 órakor Szentesen — a végtisztesség megadására megjelentek: *Zselyonka József* ezredes, szegedi esendőr kerületi parancsnokhelyettes, *Verbó János* beosztott törzstiszt és *Burg Jenő* gazd. százados, a szegedi esendőr kerületi parancsnokság képviselőjében. Ott volt a szentesi osztály tisztikara teljes számban, *Oláh Ferenc* őrnagy vezetésével, vitéz *Illés Gyula* ezredes, a nemzeti munkavédelmi hivatal vezetője, dr. ifj. *Madarassy Gábor* főispán, dr. *Csergő Károly* alispán, *Bándy György* rendőrfőtanácsos vezetésével a szentesi államrendőrség tisztviselői kara, a szentesi állami reál-gimnázium tanári kara, a szentesi sajtó képviselői és kevés kivétellel a szentesi intelligencia.

A ravatalnál *Sebestyén Béla* ref. lelkész, a sírnál pedig *Sütő Miklós* ref. segédlelkész búcsúztatták halottnkat. A katonai gyászkiiséretet a szentesi esendőriskola szolgáltatta s előljárójuk és fellebbvalójuk iránt érzett ragaszkodásának és szeretetének jeléül mintegy 150 szentesi osztálybeli esendőr is eljött a temetésre. A gyászszertartás külsőségeinek emelésére az államrendőrség is kivonultatta egy szakaszát.

Bokor Béla százados Gyergyószentmiklóson született 1889-ben. A honvéd hadapródiskola elvégzése után 1908 októberében a volt 7. honvéd gyalogezrednél teljesített zászlósi rangban szolgálatot. Hadnaggyá 1910 május 1-én, főhadnaggyá 1914 nov. 1-én, századossá 1917 május 1-én nevezték ki. A világháborúban 1916 július 16-ig szolgálta fegyverrel hazáját. Akkor orosz fogásba esett. Oroszországból 1920 augusztus 17-én tért haza. 1921 szeptember 1-én a nagykanizsai m. kir. reáliskolai nevelőintézet tanára lett, onnan 1922 augusztus 1-én a m. kir. soproni reáliskolai nevelőintézetbe helyezték át. Ebből a beosztásából jött át a esendőrséghez 1923 július 31-én. Nálunk sikerrel letett esendőrségi vizsga után a mindszenti, majd a szentesi szárnyparancsnokságot vezette.

Viszontagságos, a fogság gyötrelmeivel is kipróbált katonai múlt után a esendőrtisztikar hasznos tagja lett, akit gondoskodásáért, jóindulatú, igazságos, higgadt parancsnoki mivoltáért alárendeltjei méltán szerettek és becsülték, jómodorú, áldozatkész és őszinte bajtársi viselkedéséért pedig bajtársai megérdemelten becsülték és kedvelték. Bensőséges, holdog családi életet élt s agyászoló család nagy fájdalmát csak elenyészően csökkentheti az a tudat, hogy minden részvétünk és

együttérzésünk a hátramaradott gyászoló családe. Megboldogult bajtársunk esikországi ember volt, ő is hullatta a szűkebb hazájából való száműzetés keserű könnyeit és neki sem adta meg a sors a felszabadult szülőföld viszontlátásának örömét, de lelkének immár nem állhatják útját a szuronyok. Pihenjen békében, csendesen s legyen szószólója az Úr számolyánál szegény székely testvéreinek. —

Helyreigazítás. Legutóbbi számunkban ismertettük dr. *Preszly Lőränd* őrnagy „A nemzeti társadalom alapkérdései” c. könyvét és a könyv áraként 40.000 koronát írtunk. Helyreigazításul közöljük olvasóinkkal, hogy a könyv ára 20.000 korona és 2 havi részletben is fizethető.

Megtámadott esendőrök. *Becze Gábor* bicskei bírósági végrehajtó az alesuti őrsöt írásban egy járőr kivezénylésére kérte, mert *Major József* tabajdi lakosnál megtartandó árverésnél ellentállásra talált. *Kovács József* II. tiszthelyettes alesuti őrsparancsnok *Kakas László* törzsőrmestert és *Herbszt Péter* esendőrt vezényelte ki s a járőr március 13-án 1/2 16 órakor Tabajdra érkezett és a végrehajtás színhelyén a hivatalos egyénekkel megjelent. *Major* és fia az udvar egy sarkában karót faragott. A járőrvezető felszólította őket, hogy a hivatalos eljárásnál nyugodtan viselkedjenek és tőlük három lépésre felállottak. A kisbíró a végrehajtó utasítására egy üszöl vezetett ki az istállóból a ház előtti térre, ahol azt elárverezték. Id. *Major* ez alkalommal oda akart menni az árverezőkhöz, de *Kakas* törzsőrmester visszatartotta és rendreutasította. A kisbíró másodszor egy borjút vezetett ki az istállóból, id. *Major* odakiáltott, hogy: „Aki éhes a borjúra, az csak vegye meg, de meg fogja bántani”. A kisbíró harmadszor egy csikót vezetett ki az udvarra, midőn ifj. *Major* egy sulyokkal hirtelen a kisbíró felé szaladt, meg akarta ütni, de az ütés a csikót érte. *Herbszt* esendőr a kisbíró segítségére akart menni, midőn ifj. *Major* ellene fordult és a sulyokkal fejbe vágta. A esendőr megtántorodott. E pillanatban ifj. *Major* *Herbszt* esendőr fegyverét megfogta és a fegyverért megindult a küzdelem, míg mindketten térdelő helyzetbe jutottak. E pillanatban *Herbszt* esendőr a fegyverét, melyet már csak a szíjánál tartott, eleresztette és kardjával ifj. *Major* fejbe vágta, majd a még mindig támadó legényt újból megvágta. Id. *Major* *Kakas* törzsőrmester szuronyát megfogta balkezelével és egy baltával fejbe vágta. *Kakas* törzsőrmester az ütésre összeesett. Id. *Major* a fekvő *Kakas* törzsőrmester fejére még 3–4 ütest mért és fia segítségére ment, kitől időközben ifj. *Rácz* és *Becze* végrehajtó a fegyvert elvette. Ifj. *Rácz* id. *Major* kezéből a fejszét kiütötte, de ez azt újból felvette és a közben felszabadult fiával együtt *Herbszt* esendőrré rohant, aki kardjával feljűk vágva az udvarból kifelé hátrált. A kisbíró, végrehajtó és a többi polgári egyének elszaladtak. *Herbszt* esendőr segítségért kiáltott és ifj. *Rácz* a fegyverét kérte, ki azt csak ismételt kérésre adta oda. Amikor aztán *Herbszt* esendőr a fegyverét visszaszerezte, a két *Major* az udvarba szaladt, id. *Major* baltával újból az ott aléltan fekvő *Kakas* törzsőrmester fejére ütött, fia pedig a fegyverét vette fel és lábbal rugdalta. *Herbszt* esendőr járőrtársa felszabadítása érdekében a két *Major* felé öt lövést adott le, de izgatottságában nem talált senkit. A lövésekre a két *Major* a házba szaladt, *Kakas* törzsőrmester fegyverét magukkal vitték. Az aléltan fekvő *Kakas* törzsőrmestert *Németh István* lakására szállították, hol első segélyben részesítették. Az őrsparancsnok a helyszínén 6 fővel megjelent és a nyomozást bevezette. A két *Major* elfogta és *Kakas* törzsőrmester fegyverét *Majorék* lakásából előkerítette. *Major* Józsefné, ki a verekedés közben férjét és fiát kérlelve, ide-oda szaladgált az udvarban, kezén megsérült, de hogy mitől, azt maga sem tudja. 19 óra tájban *Sonntag* alesuti orvos orvosi segélyben részesítette a sebesülteket. *Kakas* törzsőrmester a fején több sérülést szenvedett, jobb alsó állcsontja is eltört. Székesfehérvárra szállították. Arca annyira dagadt, hogy a műtét lehetetlen, de már jobban van s valószínű, hogy fel fog épülni. *Herbszt* esendőr a fején sérült meg könnyebben. Id. *Major* József, aki a fején sérült meg és a mellén is volt egy szúrástól eredő seb, máre. hó 19-éről 20-ára virradó éjszakán a székesfehérvári kir. ügyészség fogházában nadragszijára felakasztotta magát és meghalt. Ifj. *Major* József a fején és jobb lapockáján sebesült meg *Herbszt* esendőr kardjától.

Öngyilkosság. *Kránitz István* esornai őrsbeli esendőr március 22-én 21 órakor Frommer-pisztollyal főbe lőtte magát és 23-án meghalt. Tettének oka eddig ismeretlen, talán a folyamatban levő kivizsgálás fogja tisztázni.

Elöléptek. *Örmesterré: a II. számú esendőr kerületben: Badics Lajos, Kolonics Jenő, Lakács Jenő, Cseh János, Laki István, Romoda István, Tóth István I., Szép József, Noll József, Kovács Gyula, Vajda Mihály, Kázmér Ferenc, Nagy János II., Fehér Gyula, Gábel Béla, Váradi Zsigmond, Ihász Sándor, Bajnóczy Miklós, Dobri József, Dobri Mihály, Polgár Kálmán, Sántha József, Tóth Dénes, Ambrus Géza; a III. számú esendőr kerületben: Falusi Antal, Antal Mihály, Varga István IV., Marton Ferenc II., Koller Mihály, Lisztes János, Horváth Sándor III., Nink József, Sermann Károly, Bedő Károly, Bebes László, Baranyai István, Silinger Lajos, Tar. soly József, Gosztolai Imre, Huszanecz József, Koller Dezső, vitéz Torda János, Tóth István II., Csete Lajos, Fincza Endre, Hetyei Miklós, Mikus Mihály, Moser Mátyás, Neubauer János, Orbán György, Bencze Antal, Borbás Pál, Kálmán Géza, Kovács Ferenc I., Németh János V., Németh József III., Nagy Antal, Perlaki Géza, Raffai Ferenc II., Szabó Jenő, Talasz Ferenc, Timár József, Kiss Mihály, Oravecz István, Kuklek Imre, Homor Péter, Molnár József I., Kocsis Géza, Horváth Ferenc IV., Hiller János, Samu Ferenc; a VI. számú esendőr kerületben: Oláh András, Salamon Sándor, Fodó István, Karácsony András, Károlyi Imre, Nagy István II., Pócsik János, Kun Miklós, Porcsin Gyula, Bede József, Széchenyi László, Szűcs József, Czibere Miklós, Polgár István, Kemecei Lajos, Huszti Imre és vitéz Kéki Gyula esendőrök.*

Házasságot kötöttek. *Az I. számú esendőr kerületben: Ilyés Ferenc* tiszthelyettes *Kostsák Paulával* Vácszentlászlón; *a II. számú esendőr kerületben: Tima Lukács* törzsőrmester *Hermann Annával* Alsógallán; *a III. számú esendőr kerületben: Csapó János II.* törzsőrmester *Székely Margittal* Külsőváton, *Gózon Miklós* törzsőrmester *Horváth Karolinával* Káptalantótin; *a IV. számú esendőr kerületben: Lepjes Pál* tiszthelyettes *Friedrich Etelkával* Látrányban, *Sárközi János* törzsőrmester *Názer Máriával* Balatonalmádin; és *a VI. számú esendőr kerületben: Galgóczi Albert* tiszthelyettes *Kövér Piroskával* Debrecenben.

Elhaltak. *Pál Lajos* balassagyarmati őrsbeli esendőr, mult hó 6-án a budapesti m. kir. 3. számú honvéd és közrendészeti kórházban mandulagyulladás és vérmérgezésben, *Békéssy Sándor* III. számú esendőrkerületbeli esendőr Csornán és *Varga László* ugyanezen kerületbeli esendőr Gógánfán elhaltak.

Kérelmek. *Wéber István* (vagy Sándor) volt járásörmsert, aki a világháború folyamán Krusevácott (Szerbia) teljesített szolgálatot, kéri *Fontányi István* tiszthelyettes (Dombóvár), hogy címét közölje vele.

Vén Géza főhadnagy (Kaposvár), kéri azon bajtársait, akik a esendőrtiszti tanfolyamot vele végezték el és a csoportképet még nem kapták meg, közöljék vele címüket.

Imre Gábor esendőr, aki 1919-ben a deszki őrsről menekülve, Makón *Tápai Antal* pályafelügyezőnek adta át magánholmijait, ha életben van, jelentse be címét a makói osztályparancsnokságnak, mert holmijai itt átvehetők. Állítólag Békésesaba környékén az oláhok agyonlőtték s ha ez való lenne, akkor hozzátartozói jelentkezzenek az ingóságokért. A hozzátartozóit ismerő esendőrök jelentsék be a makói osztályparancsnokságnak azok címét.

Kölesönös áthelyezésüket óhajtják. *Pelyhe László* seregélyesi őrsbeli (székesfehérvári osztály) esendőr a kecskeméti osztály területére; *Pintér János* látrányi őrsbeli (kaposvári osztály) törzsőrmester (nőtlen) a zalaegerszegi osztály területére; *Lakatos István* baltavári őrsbeli (szombathelyi osztály) esendőr a budapesti, szegedi vagy debreceni kerület területére; *Katona István* cecei őrsbeli (székesfehérvári osztály) esendőr a nagykanizsai osztály területére; *Vér István* mosoni őrsbeli (győri osztály) esendőr a szegedi kerület területére; *Karaszek Árpád* mernyei őrsbeli (kaposvári osztály) esendőr a székesfehérvári kerület területére; *Kurits Ferenc* felsőgallamésztelepi őrsbeli (esztergomi osztály) esendőr a veszprémi osztály területére; *Buczkó Antal* és *Hegedüs Ferenc* szabadhidvégi őrsbeli (kaposvári osztály) esendőrök a szegedi kerület területére; *Zvebhár István* pusztatoldi őrsbeli (herettyóujfalusi osztály) esendőr a debreceni, nyiregyházi vagy kisvárdai osztály területére; *Tikász Imre* boldogi őrsbeli (budapesti I. osztály) esendőr a debreceni kerület területére. Kéri azokat a bajtársait, akik kölesönös áthelyezésüket óhajtják, hogy címüket közöljék velük.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Lakáspénz. 1. 2. Ha örökbe fogadta mostohagyermekét, mindkét kérdésben tárgyalat iránt benyújthatja kérvényét a belügyminiszter úrhoz (VI. b. osztály). 3. Siófok a VI. lakáspénzosztályba sorol. 4. Az 1913. évi LX. t. c. 1. §-a és az 1901. évi XX. t. c. alapján kiadott községi ügyviteli szabályzat 99. §-a községi főjegyzőről beszél. Ezt a megszólítást tehát a törvényhozó is elfogadta, de ettől eltekintve is úgy kell szólítani, mert az általánosan elfogadott szokáshoz Önnek, mint csendőrnek a közigazgatás tisztviselőivel szemben fokozottabban kell alkalmazkodnia.

F. J. őrmester. A kerületi parancsnokságok kapták meg annakidején a rendeletet s az annakidején mindenestre kiment az őrsökre is, de ma már aligha találja meg. De erre nincs is semmi szüksége. Teljesen elegendő annyit tudnia, amennyit a levelében hivatkozott üzenetünkben olvast. Ne folyamodjon sehová sem, illetvekeiből a fennálló rendelkezések szerint nem vonhatnak le semmit sem.

Soproni levelezőknek. Küldje be híreit ezentúl is rendszeren. Ha idejében megkapjuk, mindenestre közöljük.

Töke Imre esendőr, Tolna. Áthelyezési kérelmét nem közölhetjük, mert nem írta meg, hová óhajtaná az áthelyezését.

Ibolya. Olvassa el az ideiglenes ruhagazdálkodási utasítás 5. §-át.

T. J. tiszthelyettes, Dombóvár. 1. Kisvelence (Fejér várm.), Rédey-kastély. 2. Ismeretlen. 3. Kérelmek között közöltük.

D. E., Nsnd. Szabó Lajos őrnagy a 4. gyalogezred II. zlj. parancsnoka Győrött.

B. M. esendőr, Békéssámson. Magyar Pál százados a 9. honvéd gyalogezrednél Szegeden teljesít szolgálatot.

Lengyeltóti. Argay Ferenc ny. áll. őrnagy Budapesten lakik, VIII., József-utca 15., I. 17. szám alatt.

Bécs. Az az idősebb, aki hamarabb nyerte el a „csendőr“-i rendfokozatot.

Arvalányhaj. A kerékpáros szolgálatteljesítés ma még rendezetlen kérdés, az új utasítás ezt is rendezni fogja. Nézetünk szerint már most is meg lehet engedni, hogy úti járőrbe és vásárügyeleti szolgálatra kerékpárt használjon a járőr, mindenestre azonban az őrsparancsnok belátására van bízva, hogy ezt megengedhetőnek tartja-e, vagy sem.

Vitatkozó. Mai számunk Csendőr Lekszikron rovatának 23. kérdése alatt találja a választ.

Menekült es. 1. Nyugdíjaztatása alkalmával kérje kegyelmi úton, hogy a távol töltött időt ne tekintsek megszoktatásnak. 2. Folyó évi I. számunkban „K. J. B.“ jelige alatt talál választ kérdésére. 3. A családi pótlékra az, hogy az illető családtag hol tartózkodik, nincs kihatással. 4. Olvassa el mai számunkban „Rábamenti csendőrörs“ jeligére küldött üzenetünket.

S. L. 1. 2. A napirend világosan megmondja, hogy hoeszű. fárasztó, huszonnégy órán felüli vagy egész éjjelre kiterjedő szolgálat után alvásra hatóra pihenőt kell engedélyezni. Ha tehát a szolgálat egész éjjelen át tartott, 24 óránál rövidebb szolgálat után is igénye van erre a pihenőre. 3. Az éjszaka napnyugtától napfelkelteig tart, esendőrügyi szolgálati szempontból azonban az ébresztőtől takarodóig terjedő napszakot kell éjszakának tekinteni. 4. Csak osztály területére kérheti kölesős áthelyezését.

F. H. 1902. 1. Elvileg nem akadály. A kivizsgálás állapítja meg, hogy egyébként méltó-e az illető arra, hogy esendőrtiszti nevévé legyen. 2. Mai számunk Csendőr Lekszikron rovatának 22. kérdése alatt talál választ.

Sz. J. tiszth. 1. A helyi és laktanyaügyeleti szolgálatból lakásukra mehetnek étkezni, ha ezt az őrsparancsnok megengedi. 2. A foglalkozás kezdetétől a foglalkozás befejezéséig kell a nősöknek a laktanyában tartózkodniok, természetesen az ebéldő leszámításával. Ha azonban különleges okok azt szükségessé teszik, mindaddig a laktanyában tartózkodnak a nők is, amíg a távozásra őrsparancsnokuktól engedélyt nem kapnak. 3. Mint bünyelt őrizetbe veheti a pipát és csatolhatja feljelentéséhez, de ez szükségtelen, ha a tüzrendészeti kihágásból különben semmi kár, vagy veszedelem nem származott. Elég, ha kihágás miatt feljeleni azt, aki szénásszeker tetején pipázik. 4. Az 1883. évi XXIII. t. c. 3. §-a értelmében akár saját birtokán, akár a másén akar valaki vadászni, köteles vadászjegyet váltani. Ez vonatkozik a bekerített területekre is. Az 1888. évi XIX. t. c. 8. §-a értelmében az, aki halászni akar, köteles halászjegyet váltani és azt halászás közben magánál tartani. Vonatkozik ez a magánbirtokon levő halastavakra is. 5. Az 1894. évi XII. t. c. 18. §-a értelmében állatokat legeltetni csak kellő felügyelet mellett szabad. Bekerített helyen az állatok felvigyázó nélkül is legelhetnek. Az a 100 holdas gazda tehát, aki jószágát tanyája közelében be nem kerített helyen felügyelet nélkül legeltette, elkövette a mezőrendőri kihágást. 6. Legközelebbi számunk Csendőr Lekszikron rovatában válaszolunk.

Boldog jövő. Erdőőri szakvizsgára nem boesátják addig, amíg valamely erdőbirtokon teljesített 3 évi gyakorlati szolgálatot be nem igazol. Ezt a gyakorlati szolgálatot kötelező-jének lejártá előtt természetesen meg nem kezdheti.

Világhírű

Styria és Dürkopp kerékpárok

kedvező fizetési feltételek mellett kaphatók.

Kerékpáralkatrészek és gummik gyári árban.

Schwartz Géza

kerékpárnagykereskedő

Budapest, Német-u 45. József-u. sarok

(Vigyázat, saroküzlet)

WEISZ JÓZSEF ÉS TÁRSAI fényképészeti szaküzlet

BUDAPEST, VII., HÁRSFA-UTCA 2.

Ajánlja dűsan felszerelt raktárát mindennemű fényképészeti cikkben. A csendőrség tagjainak kedvezmény!

Csendőrségi kerékpárjaink megérkeztek!

Kedvező részletre Kerékpár alkatrészt, friss gummik nagyban árban. Világhírű VARRÓGEPEK. Javítások gyorsan és olcsón.

LÁNG INRE BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÜT 3. SZ. (Sarok üzlet) Árjegyzék ingyen

Mikép leszek erős és egészséges?

Ha egészségre, életreje panaszra ad okot, gyorsan kifárad, ideges, étvágytalan, álmatlan stb., kérje renti című könyvet, amelyet a csendőrség minden tagjának díjtalanul küld meg a Nutrigén Vállalat pontja Budapest, VII., Kertész-u. 50/c.

SIMON GYULA bőrönd- és bőrdíszmű-készítő

Budapest, VIII., Baross-utca 1. sz.

Calvin-tér mellett.

Csendőrségi tagoknak árengedmény.

Alapítva: 1874.

Telefon:

József 8-61 sz.

ZELINKA KARDGYÁR

BUDAPEST, IX. KER., ÜLLŐI-ÚT 55. SZÁM.

A MAGY. KIR. CSENDŐRSÉG SZÁLLÍTÓJA.

Kardnikkelezést és egyéb javításokat elvállalunk.

38-as sajméneti. Csendőraltisztoknak a Boeskey- és a fekete sapkát kell viselniük. Csapatbéli altisztek sem társasági, sem fekete sapkát nem viselhetnek, hanem csak Boeskey-sapkát.

Turán III. 1. Katonai szolgálati idejének nyugdíjába való beszámítása iránti felségfolyamodványát majd csak nyugdíjaztatása alkalmával adhatja be, természetesen szolgálati úton, tehát a nyilvántartó gazdasági hivatal útján. 2. Nem tudjuk. 3. 4. Mai számunk Csendőr Lekszikon rovatának 24. kérdése alatt találja a választ. 5. A 120.791/eln. XV. 1922. számú B. M. rendelet kimondja, hogy a megszállott területen töltött idő a nyugdíj szempontjából beszámítható. Ezt a rendeletet azonban a 120.458/eln. VI. c. 1923. sz. B. M. rendelet úgy módosítja, hogy ez a kedvezmény csak azokra vonatkozik, akik az ú. n. tanácskormány bukása után jöttek ki megszállott területről, tekintet nélkül arra, hogy az illetők mikor távoztak megszállott területre. Nem vonatkozik tehát azokra, akik az 1918. évi októberi forradalom után, vagy az ú. n. tanácskormány idejében távoztak megszállott területre s onnan vagy még az ú. n. tanácskormány megalakulása, vagy annak bukása előtt tértek vissza Magyarországra. Önre tehát, a levelében foglaltak szerint, a kedvezmény vonatkozik.

Disciplina. 1. Olvassa el lapunk múlt évi 3. számában „Felvidéki” jellegű küldött üzenetünk 2. pontját. Értesülésünk szerint most van néhány üres hely. 2. A parlamenti őrség létszáma most teljes. Értesülésünk szerint 6–7 felvételi kérvény van előjegyzésben. Ha kérvényét beadja a belügyminiszter úrhoz (VI. c. oszt.) — természetesen szolgálati úton — előjegyzésbe veszik, de egy éven belül nem számíthat arra, hogy sorra kerül.

555. 1. Mai számunk Csendőr Lekszikon rovatának 26. kérdése alatt találja meg kérdésére válaszunkat. 2. Azt, hogy a fekete sapka kihordási határideje mikor jár le, nem tudjuk. 3. Olvassa el lapunk 1924. évi 9. számában „Érdeklődő” jellegű küldött üzenetünk 3. pontját.

Rábamenti esendőr úrs. 1. A belügy és külügyminiszterek együttesen és legfeljebb három évre engedélyezik nyugdíjnak kiutalását. Kérvényét a belügyminiszter úrhoz (VI. b. osztály) terjessze fel és csatolja mindazokat az okmányokat, amelyek kiutazását indokolják. Indokolt esetben meghosszabbítást lehet kérni. Kérvényébe vegye bele, hogy hová óhajtja nyugdíját kapni, esetleg csatoljon egy két tanu előtt aláírott meghatalmazást valamelyik rokona, vagy jóbarátja számára, aki a nyugdíjat ez alapon felveheti. Letétbehelyezésre nincs rendelkezés. 2. Feszler Antal ny. áll. százados Budapesten, Vég-utca 25. szám alatti lakik. 3. Hegedűsre igen, i-vel végződő névre nem változtathatja meg a nevét.

Fokker. Leveléből azt látjuk, hogy megilleti. Ha a gazdasági hivatal nem fizeti, kérje a belügyminiszter úrtól. (VI. b. osztály).

K. J. esendőr, Mátészalka. Ismeretlenek.

Cz. M., Nagyecere. Vitéz Zoltán Ödön alezredes a 4. kerékpáros zlj. parancsnoka Kenyérmezőtáborban (Esztergom vm.).

Somogyásd, K. J. Liszai István ny. áll. alezredes Rákosszentmihályon lakik az Aulich-utca 27. szám alatt.

V. A., Nyiregyháza. Miklós István főhadnagy Miskolcon szolgál a 13. honvéd gyalogezredben. A másik ismeretlen.

Csendőrségi szállító!

Sapkák Kardok
Kardbojtok

Khaki szövetek Szabókellékek
Egyenruhák és egyenruházati cikkek
legolcsóbban

a 36 év óta fennálló és a csendőrségnél elismert

MÁRER egyenruházati intézetében

Budapest, VIII., Baross-tér 6. szám

a keleti p.-udvar érkező oldalán, a Baross-szoborral szemben.

Telefon: József 21—78.

Lapunkra való hivatkozásnál megrendelési költséget a cég visszatéríti.

Kérje kivonatos árjegyzékem.

Testületeknek nagyobb megrendelésnél % árengedmény.

Levente és Bocskay sapkák!

A világhírű

PRESTO KERÉKPÁROK

eredeti német gyártmány

teljes felszereléssel,
mérsékelt árban,
előnyös fizetési fel-
tétel mellett kap-
hatók

„KOMET”
KERESKEDELMI R.-T.-nál
Budapest, VI., Andrássy-út 10.

FIGYELEM! A m. kir. Csendőrség legolcsóbb beszerzési forrása. **FIGYELEM!**

Mindenfajta

CIPŐT + CSIZMÁT készpénzáron vásárolhat **hathavi lefizetésre**

Utalvánnyal, nyomtatvánnyal és felvilágosítással készséggel szolgál a

NORMA CIPŐKERESKEDELMI R.-T.

Telefon 79—79. Budapest, V. kerület, Erzsébet-tér 13. szám. Telefon 79—79.

Bihar. Kötelezője folyó évi augusztus hó 31-én jár le. A megszakítás csak a nyugdíj szempontjából akadályozza katonai szolgálati ideje beszámításának. De majd nyugdíjaztatása alkalmával kegyelmi kérvényben kérheti, hogy a katonaságnál töltött idejét nyugdíjidejébe beszámítsák.

H. L. csendőr, Taktaharkány. 1. Kérdésére mai számunk Csendőr Lekszikron rovatának 25. kérdése alatt találja meg a választ. 2. Természetes, hogy a sajátjukból. A nőtlenek is a sajátjukból szerzik be a kardhüvelyakkot, mert a közgazdálkodás a nőtlenek tulajdona.

Itt a szezon. Eltávozási engedély nélkül nem hagyhatja el az őrsállomást. Ha kerékpárral sportszerűleg messzebbre akar eltávozni, erre őrsparancsnokától kell engedélyt kérnie s mindig be kell jelentenie, hogy melyik útvonalat óhajtja bejárni és meddig hájt távol maradni. De nem is tudjuk megérteni, hogyan támadhat olyan gondolata, hogy se szó, se beszéd, rákap a kerékpárjára és a kedve szerint bejár egy nagyobb utat anélkül, hogy őrsparancsnoka keresni is tudná, ha szükség adódna Önre. Képzeld el, mi lenne, ha az őrs minden tagja ezt tenné? Hogyan érezné ön magát s hogyan vállalatná a súlyos felelősséget a közbiztonságért, ha történetesen Ön lenne egy ilyen őrs parancsnoka? Bizonyára meggyűlne a baja hamarosan. Hogy pedig sorainkat félre ne értse, megjegyezzük, hogy levelének jóhiszeműségét nem vonjuk kétségbe. Tudjuk, hogy Ön ezt a kérdést nem figyelmetlenségéből, hanem tájékozatlanságból vetette fel. Éppen ezért világítunk rá azokra az okokra, amelyek az ilyen, látszólag fölösleges és nyugós intézkedéseket nagyon is szükségessé teszik.

Libéria. 1. A honvédségtől örvezető, tizedes vagy szakaszvezetői rendfokozattal a csendőrséghez állépők eme rendfokozatukat a csendőrségi próbaszolgálati idejük alatt is viselik. 2. Választ mai számunk Csendőr Lekszikron rovatának 21. kérdése alatt talál.

Nem tiszta kép 123. 1. Az 1888. évi VII. t. c. 68. §-a intézkedik az ebzárlatra vonatkozólag. Ha veszett vagy vesztesség gyanújában álló kutya (vagy más állat) kóborol, a hatóság tartozik a szomszéd községeket erről értesíteni és a kutya (vagy más állat) kiirtásáról intézkedni. Ily esetben elrendelendő, hogy a községben valamennyi kutya megkötve tartassék, vagy pedig biztos szájkosárral pórázon vezettessék; a szabadon járó kutya kiirtandó. Aki kutyáját ebzárlat idején megkötve nem tartja, kihágást követ el, amely végső fokon a földművelésügyi miniszter illetékessége alá tartozik. A levelében írt paragrafusok tehát nem vonatkoznak az ebzárlatra. 2. Kérélmét mai számunkban közöltük.

Dombrád. 1. A Vöröskereszt-sorsjegyeikre vonatkozólag a Vöröskereszt Egylet központi igazgatósága (Budapest, Andrássy-út 8.) szívesen ad felvilágosítást válaszbélyeg beküldése ellenében. Az Ön sorsjegyét különben kihúzták, de csak folyó évi október hó 1. után váltható be, mert a szeptemberre esedékes húzást most tartották meg s az Öné is ezek közé tartozik. A nyeremény 19 papirkorona, amit felvenni most igazán nem érdemes, de joga van 20 éven belül felvenni, a remény szerint előbb-utóbb bekövetkező valorizációt tehát bevárhatja. 2. A József kir. herceg Szanatórium Egyesület sorsjegyeiről a Stux Gyula és Hugó bankház ad felvilágosítást, forduljon oda (Budapest, Deák Ferenc-utca 6.).

FIGYELEM!

ZLAMÁL LAJOS műszerész cég
Budapest, I., Krisztina-körút 151.,

mely 25 év óta fennáll és a legnagyobb szakértelemmel bír, raktárán csakis elsőrendű és a hadseregnek bevezetett fegyverkerékpárokat (Waffenrad), valamint a legjobb varrógépeket — eredeti Muntios, Victoria és Rast & Gasser — nagy választékban tart.

Gummik és az összes létező kerékpárok alkatrészei nagy raktára.
Szakszerű javítások jutányosan.

♦ A honvédség és csendőrség tagjainak árengedmény. ♦

FIGYELEM!

GÁBOR LAJOS
órás és ékszerész

Budapest, Lipót-körút 30.

Nagy svájci, omega és doxa, valamint más megbízható gyártmányú órákat, valamint a m. kir. csendőrség és honvédség tagjainak előnyös fizetési feltételek mellett (3-tól 5 havi részletre) ajánlatos.

Megrendelésre vidékre is szállít.

Készpénz vásárlásnál 10% árengedmény.

Nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küld
Az órákért 3 évi jótállást vállal

A mai számhoz nagy és előnyös árjegyzék csatolva

A XVI. magyar királyi Osztályosorsjáték

új játékterve általános feltűnést kelt az egész országban, nemcsak azért, mert a nyeremények számát 36.000-re emelte a m. kir. Pénzügyminisztérium és így

minden második sorsjegy nyer,

hanem mert a nyeremények összege valóban szenzációs. Szerencsés esetben

5.000.000.000

azaz öt milliárd korona nyerhető és pedig 3 milliárd jutalom, 2 milliárd főnyeremény, aztán 1000 millió, 500 millió, 400 millió, 250 millió, 200 millió, 150 millió, 100 millió, 90, 50, 40, 30, 20, 10, 6, 5, 4, 3, 2, 1 millió stb. stb. nyereményeket sorsolnak ki, összesen 55 és egy-negyed milliárd koronát, mely összeget készpénzben fizetnek ki.

Az I. osztályú sorsjegyek hivatalos árai:

Egész	Fél	Negyed	Nyolcad
200.000 K	100.000 K	50.000 K	25.000 K

Húzás április
15-én kezdődik

Sorsjegyek az összes árusítóknál kaphatók!

STESSEL ERNŐ nyugalmazott ezredes HADIFOGLYOK ÉLETE SZIBÉRIÁBAN

Krasnojarszki hadifogolytábor című könyve
70 000 K-ért kapható a szerzőnél (II. Donáthy-
utca 61. sz/m) vagy a Szent István Társulatnál.

KERÉKPÁROK

(Styria és Premier budapesti vezérképviselője.)
A híres Continental gummi gyári lerakata.

Varrógépek, legjobb gyártmány, grammofonok,
hanglemezek, legelőssébban árusítatnak, részlet-
fizetésre is.

DEMÉNYI ÉS FIA cégnél Budapest, VI., Teréz-körút 4.

Weisz Frigyes

A Kat. Kör és Szent István-Társulat tagja
Budapest, IV., Ferenciek-tere 3-4.
Kegytárgyakban legnagyobb választék
Legjobb minőségű templomi viaszgyertyák napi áron

VARRÓGÉPEK KERÉKPÁROK kedvező részletfizetésre WEISZ BÉLÁNÁL Budapest, VIII., Baross-u. 69.

Hontalan. A fogságban töltött ideje is beszámít nyugdíjába. Megszakítás az Ön szolgálati idejében a katonasághoz történt bevonulása óta nincs. Egyébként vegye elő lapunk 1924. évi 9. számában „F. J. tiszthelyettes, Nagyoroszi” jellegre küldött üzenetünket, az abban közölt adatok alapján könnyen kiszámíthatja azt, amit tudni akar.

N. J., Sz. F. Az aranyországi intézése Budapestén, V. Szabadság-tér 6. sz. alatt található (Magyar Nagyhallók Országos Egyesülete). Már két házias volt és pedig január 26-án és március 26-án. Lesz még házias. Hogy kihúzták-e sorsjegyeit, azt mi nem tudjuk megállapítani, mert sorsolási jegyzéket sehol sem tudunk keríteni. Forduljon a sorsjáték-intézőséghez.

Szank, W. I. A Magyar Tudományos Akadémia összeállításában kiadott „A magyar nyelv helyesírási szabályai” szerint „lakos” a helyes, nem pedig „lakós”. Az említett füzetet 10.000 koronáért megkapja bármelyik könyvkereskedésben. Ajánljuk, vegye meg, mert sok hasznos szolgálatot tesz. 2. Csendőr járőr ellen hatósági közeg elleni erőszak büntetést természetesen el lehet követni. A Btk.-nek a hatósági közeg elleni erőszakra vonatkozó szakaszai a csendőr járőrre is vonatkoznak s az ellene elkövetett erőszak másként nem is minősíthető, mint e szakaszok alapján.

Sajómenti tiszthelyettes. I. 2. A katonai és csendőrségi szolgálat között megszakítás van. Nyugdíjaztatása alkalmával kegyelmi úton kérje, hogy megelőző szolgálati idejét az önhibáján kívül keletkezett és csupán néhány napos megszakítás ellenére is beszámítsák nyugdíjidejébe. Ami a MÁV.-nál teljesített szolgálati idejét illeti, azt csak úgy lehet nyugdíjába beszámítani, ha a MÁV nyugdíjintézetének, vagy nyugbérpénztárának tagja volt s a járulékokat rendszeresen fizette. Erre vonatkozólag a MÁV ügyvezetőségét vagy igazgatóságát kérdezze meg, ott minden bizonnyal megvannak az Önre vonatkozó adatok is. Volt állomásfőnökeinek ily természetű igazolása nem elég.

A Hazai Fatermelő R.-T. bútortermékei a legjobbak!

Háló-, ebédlő-, nőt- és leányzsoba berendezések gyári ában részletfizetésre kaphatók a

Hazai Fatermelő R.-T. bútorüzletében Budapest, VII., Erzsébet-körút 27. sz. alatt.

Telefon: József 145-73

Ugyanott szab. „Xylos” ágybetétek ágyba behelyezve 240.000 koronáért kaphatók

Sportérmek és plakettek, sportszobrok és dísz-
tárgyak (serlegek, órák stb.) mint tisztelet- és vándor-
díjak, **jelvények, katonai rendjelek**

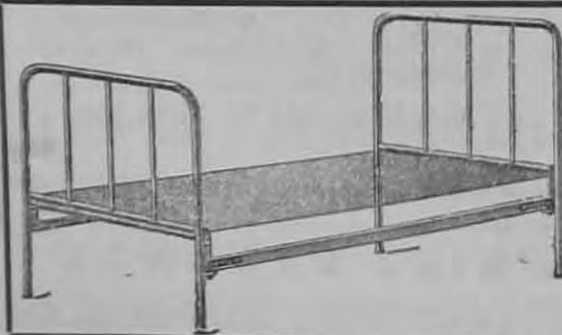
MORZSÁNYI-nál,
Budapest, IV., Eskü-út 5. sz.

(Klotild palota, Erzsébet hídnál)

Fürdőszoba berendezések

ülő- és gyermekfürdőkádak
magy. kir. szab. **jégszekrények**
és **vízvezetékek szerelések**

Wiesel Adolf Budapest, VI., Vilmos császár-út 47.
Telefon: 91-20.

HIKKER GYULA Réz-, vasbútor-, sodronybe- tét- és gyermekkocsi gyára

Réz- és vasbútorok, valamint gyermekkocsik szak-
szerű javítását, fényezését és csiszolását elvállalom

Telefon:
Gyár
József 124-12.

Mintaraktár:

Budapest, VII., Dohány-utca 6.

Telefon:
Mintaraktár
József 61-97.

A Csendőrségi Lapokra hivatkozók 5% engedményben részesülnek.

Egerági érdeklődő. Olvassa el legutóbbi számunkban „B. M., Báasshorod” jellegre küldött üzenetünket.

Érdeklődő csendőr. I. Kérelmét mai számunkban közöltük. 2. A körülmények részletes ismerete nélkül nem lehet véleményt mondani. Abban tökéletesen igaz van, hogy jobb kevesebb vagyonnal nőni és békességben élni, mint sok vagyonnal nőni és civódások és szemrehányások között eltölteni az életet. Az, hogy a csendőr nőülésének bizonyos fokú anyagi előfeltételei is vannak, távolról sem jelenti azt, hogy a csendőr csak a vagyont nézze. Ennek az intézkedésnek csak az a célja, hogy a család létfenntartásához az ara is hozzájáruljon valamivel.

V. p. A portyázás fogalma régi eredetű. A magyarok honfoglalás utáni külföldi kalandozásai is tulajdonképpen portyázások voltak, amikor felkerekedtek, hogy idegen területekre átesapva, rendszertelen csatározásokban tombolják ki a pihe-
nés ideje alatt felgyülemlett harci készségüket és rettegetté, tekintélyessé tegyék a magyar nevet. Történelmünk későbbi folyamán is találkozunk ezzel a fogalommal, például a portyázó lovasokkal, akik a várakból ki-kijöttek, hogy egy-egy nagyobb környező területet bejárva (átportyázva) meggyőződjenek arról, van-e a határban ellenség. Ugyanez az érte-
telme a mi portyázásunknak is. Mi is kimegyünk időközön-
ként a laktanyából és bejárjuk az örskörlet egy-egy darabját — az örsjáratokat —, hogy váratlanul itt is, ott is felbukkanva megelőzzük a bűnözők tevékenységét. Az Ön meghatározása tehát helytelen, mert nemesak a portyázó, hanem a nyomozó, sőt a szolgálaton kívül sétálgató, avagy magánügyei után járó csendőr is — menetel, ami másként (és magyarosabban) úgy is mondható, hogy jár, megy, halad. Bajtársas meghatározása sem helyes ebben az értelemben, mert nem azt mondja meg, hogy mi a portyázás, hanem azt, hogy az milyen legyen. Mi így határoznók meg a csendőrségi portyázást: „Portyázás alatt egy bizonyos útvonalnak vagy területnek rendszertelenül ismétlődő, meglepetésszerű közbiztonsági bejárást értjük.”

30 év óta a világot uraló eredeti angol

The Champion kerékpárok

3 évi jótállással előnyös részletekre, kerékpáralkatrészeket, lánc, pedál, nyergeket nagyban gyári ában, külső gumik 98 ezer-, belsők 30 ezertől. **Motobécane** francia motorkerékpárokat 1 1/2 millióért szállítunk

LÁNG JAKAB ÉS FIA kerékpár- és motornagykereskedők
Arjegyzék ingyen. Budapest, VIII. kerület, József-körút 41. szám

Az 1924. évi XVIII. t.-c. alapján szervezett
Iparosok Országos Központi Szövetkezete
Központja: Budapest, V., Nádor-ucca 22. III. em.
Telefon: 53-33, 53-37, 151-35, L. 912-30.
Táviratcim: Ipközpont.

Szőnyegek

bútorszövetek, matrac, csinvatok,
kocsigyártó- és kárpitoskellékek stb.

Neumayer Fülöp rt.

Budapest, V., Deák Ferenc-tér 1. szám.
Tel.: 11-21. Alap. 1889.

BÚTORCSARNOK

ERNST GYULA, BUDAPEST, VII., DOHÁNY-UTCA 33
(Klauszál-utca sarok)

Mindenféle bútorok és lakberendezési tárgyak órlási választékban. A csendőrség tagjainak jutányos ár és kedvezményes fizetési feltételek. Vidékre csomagolás.

Pata. Ha katonai szolgálati idejét igazolni tudja, kötelezője 1927 február 28-án jár le. Ellenkező esetben 1928 július 31-én.

Építkezõ. Értesülésünk szerint féléven belül remélheti a kölcsön kiutalását.

Maros. Kocsis György ny. csendõr g. alezredes címe: Budapest, Bösörmenyi-út 32., földszint.

K. J. csendõr, Budapest. 1. Az õtestamentum magyarázgatásánál — szerintünk — jobb, ha nem törí a fejét megmagyarázhatatlanoknak mutatkozó dolgokon, hanem követi a hitét. A természetben is talál olyan dolgokat, hogy a kezdet és vég nélkül valóságon kívül egyebet ne is mondjunk, amit az emberi értelem felfogni és megmagyarázni nem tud, amikor tehát egyedül a hit az, ami az embert az ilyen kérdések örvényei fölött átsegíti. Mert a magyarázgatások a hit rovására esnek. A fölvetett kérdéstrõl különben megállapítjuk, hogy a biblia vonatkozó részét tévesen magyarázza. Sehol sem találja a bibliában azt a megállapítást, hogy Ádámnak és Évának csak két gyermeke — Kain és Ábel — volt, hanem csak azt, hogy ezek voltak a legidõsebb gyermekek. Az Irás egyébként is csak arról beszél, hogy Kain a testvérgyilkosság bûlyegével lelkiismeretfurdalásoktól gyötörve elbujdosott. Arról a vadászról, aki az õn levele szerint *agyonlõtte* (!) Kaint, nem esik szó s nem tudjuk, honnan vehette ezt. 2. Jelentsék be az adatokat részletesen a belügyminisztérium III. osztályának (hadisírcsoport). A nyomozást meg fogják ejteni és az eredményrõl értesíteni fogják Önöket. Közvetlenül is felterjeszhetõ a jelentés, mintán azt valószínûleg a család legidõsebb érdekelt tagja fogja az egész család nevében megtenni. Különben is magánügyrõl van szó.

Reménység, B. B. N. C. 1. A bíróság mindentõl függetlenül zkedik az iránt, hogy a vádlott a fõtárgyaláshoz elõvezetessék-e vagy sem. Ön késve vonult be a szabadságáról s azt azzal tetézte, hogy fenytésének kitöltése céljából szükségessé vált utazását is hazamenetelre használta fel — és újból késelt.

Ez éppen elegendõ ok arra, hogy a pontos megjelenés szempontjából a bíróság ne tartsa megbízhatónak, tehát elõvezetesse. Amennyiben pedig az õrparancsnoksághoz intézett felhíváson a bíróság nem törölte az erre vonatkozó kitétel, az õrparancsnok köteles is volt ezt foganatosítani. Ilyenkor, ha saját hibájából vezetnek elõ valakit, köteles az abból származó kiadásokat megtéríteni. Mi csak azt ajánljuk, hogy ne késsen a szabadságáról való bevonulással, legyen a kötelességei teljesítésében pontos, akkor nem lesz ilyen kellemetlenségeknek kitéve. Lássá be, hogy rászolgált a kellemetlenségekre s óvakodjék attól, hogy azokra okot szolgál-tasson. 2. Ha egy szobában fiatalabbak fellebbvalójukkal együtt laknak, a reggeli felkelésnél természetesen a kellõ festtartás felvételével tiszteletadást kell teljesíteniök. Ez már régi csendõrszokás. Amennyiben pedig nálunk a „jó reggelt“ üdvözlést a tiszteletadás helyettesíti, felkelés után is azzal üdvözlõjük egymást. 3. Önnek is csak azt válaszolhatjuk a dolog érdemére vonatkozólag, amit lapunk folyó évi 5. számában „K. J. csendõr, Balatonfüred“ jellegre üzentünk. Önöz azonban volna még néhány szavunk. Elsõ kérdésében azt kérdezi, hogy jogosan járt-e el az õrparancsnok, amikor elõvezettette? A második kérdésében azon gondolkodik, hogy a reggeli felkelésnél köteles-e fellebbvalójának tiszteletadást teljesíteni? Mi ebbõl a két kérdésbõl akár megiratlanul is kiolvastuk volna a harmadik kérdést: miért van az, hogy Önnel fiatalabb csendõr mellé osztották be másodcsendõrnék? Hát mi úgy látjuk, hogy azért, mert az elsõ két kérdés és még ahhoz hasonló sok más kérdés foglalkoztatja, ahelyett, hogy szerénységgel, az idõsebbek megtisztelésével és kitartással igyekezne megtalálni a boldogulás útját. Mi szívesen megadjuk a választ az olyan kérdésekre is, amilyenekkel Ön fordult hozzánk, de nem hallgathatjuk el, hogy kérdései az Ön fegyelmezetttségét nem helyezik a legjobb megvilágításba. Reméljük, hogy ezután elsõsorban magamagában keresve a hibákat, azt az utat választja, amit mi ajánlottunk. Biztosítjuk róla, hogy így hamarosan Ön lesz a fiatalabbik járõr-vezetõje.

CSENDŐR-

tisztek, altisztek és azok családtagjai névre szóló utalványára

hat havi részletfizetésre készpénzárón

a következõ cikkeket kaphatják:

nõi-, férfi- és egyenruha- szöveteket, bélésárukat, vásznat, sifont, zefireket, és egyéb vászonárukat, nõi s férfifehérműveket kész és rendelésre,	törülközőket, abroszokat, kötött és szövött árut, kötött gyermekgarnitúrát, kesztyűt, harisnyát, kész kötött kabátokat, függő- göny és függönykelméket,
---	--

uj, gyárilag sterilizált ágytollat és pelyheket, paplanokat, mindennemű mosókelméket, selymeket, valamint diszpárnákat a

TRIBON Ruházati Részvénytársaságnál
BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-ÚT 14. SZÁM.

A vásárláshoz szükséges **utalványok** Budapesten a csendõrkerületi parancsnokságnál, míg vidéken minden parancsnokságnál állanak t. vásárlóink rendelkezésére.

Az egyes vásárlások utáni első részletek 1926 május hó 1-ével kezdõdnek.

Magyar kir. honvédelmi minisztérium és csendõrség
sportcikkék szállítója

Macher Rezsõ és Társa

Budapest, VI., Podmaniczky-utca 45. sz.

Árjegyzék ingyen és bérmentve!

Közalkalmazottak Országos Gazdasági Szövetkezete

A „Közalkalmazottak Országos Gazdasági Szövetkezete ruházati-osztálya“ (IV. Egyetem-utca 3.) ezúton hozza tagjai szíves tudomására, hogy a szövetkezet vezetõségének **több hetes külföldi, főleg angolországi** útja, illetve ott eszközölt bevásárlásai után a legteljesebb felkészültséggel néz a megnyitó tavaszi saison elébe.

Az angol textilipar minden szép és kiváló minőségű produktuma várja raktárunkon érdeklõdõ tagjainkat.

Férfi felöltõ- és öltöny szövetek, u. m. covercoat, barberry, whipeord, kamngarn, fresco stb. egyszerűségükben is nemcsak mintáktól a legdivatosabb deessinokig. Khaki egyenruha szövetek nagy választékban!

Nõi árúink közül felemlítjük eredeti lyoni selymeinket, felselymeinket, továbbá angol gyapjuszöveteket, ruha, pongyola és tavaszi kabátok céljára. Valamennyi a legújabb divatanyagokból, választékos izlésű divatszínekben.

A közvetlen beszerzés elõnyei árúink mérsékelttségében jutnak kifejezésre.

Értesítés: A m. kir. Honvédelmi Minisztérium március hó 8-án kelt (13072/0) számú értesítése szerint a I. évi 6-4k számú Honvédelmi Közlönyben közzétett 206/0) számú körrendelet hatásköranyagai a Kozsma nem vonatkoztathatók, miért is az 1925. évi 11. számú Honvédelmi Közlönyben közzétett 20324/14 számú körrendeletben foglalt megállapítás az 20k/0-tes visszahagyások kezeléséről a Kozsma részére teljes mértékben továbbra is fennáll.

KEMÉNYFA BÚTOROK

✦ elismert gyõri gyártmány jótállással ✦

HEGEDÛS ÉS TÁRSA-nál

BUDAPEST, VII., DOHÁNY-UTCA 10.

Csendõrségnek és közalkalmazottaknak 12 havi részletre elõleg nélkül.

K. őrmester, Bogács. Őrmesterek táborbarna selyem kardbajlot és táboribarna selyem, hosszközépen meggyzínvörös fonállal átszőtt puszománnyal ellátott kardkötőt hordanak.

K. L. csendőr. A szokásos büntettes, akit betöréssel rajta ér a járőr, rálő a járőrre, majd elfut és a rákiáltásra meg nem áll; tiszta esete a Szerv. Ut. 12. §. 4. pontjában körvonalazott fegyverhasználatnak. Egyébként a betörő azzal, hogy rálőtt a járőrre, a hatóságok büntetőjogi védelméről szóló 1914. évi XL. t. c. 3. §. 2. bekezdésében meghatározott hatósági közeg elleni erőszak büntetést követte el. Megjegyezzük, hogy fegyverhasználattal kapcsolatos kérdésekben mi csak elvileg tudunk állást foglalni, mert megtörténhetik, hogy valaki leír nekünk egy konkrét esetet, amit mi a leírás alapján jogos fegyverhasználatnak látunk, de a valóságban esetleg még sem az, mert a levélíró olyan részletek körülményekről feledkezhetett meg, amelyek a kérdést egészen más megvilágításba helyezhetik.

Nagyvárad. Legközelebbi számunkban „Brassó” jelige alatt talál kérdésére választ. Egyébként ezt a kérdést egy, a közeljövőben kiadásra kerülő rendelet újonnan fogja szabályozni.

Bodrogköz. 1. A taps az együttérzés, a helyeslés megnyilvánulása, aminek hazafias érzés is lehet rugója. Ha a levélben említett tapsok ilyen érzelmek megnyilvánulásai voltak, senkinek sem lehet azok ellen kifogása. 2. Nem tudjuk. 3. A folyó évi 5. sz. Csendőrségi Közlönyben közzétett 93865/VI. b. 1926. sz. B. M. rendelettel szabályozott csendőrségi területi beosztás végleges.

Tavasz, Okány. Lapozza fel a múlt évi Csendőrségi Zsebkönyv 315. és 316. lapoldalát. Ott pontos felvilágosítást talál kérdésére.

Kikeleti hóvirág. 1. 2. Választ mai számunk Csendőr Lekszikon rovatának 18. kérdése alatt talál. 3. A nyomozást a járőrvezető végzi tulajdonképpen s így elsősorban az ő joga az, hogy tanulságos nyomozásként való leközlés végett beküldje hozzánk. Előbb tehát meg kell őt kérdeznie, hogy ő maga óhajtja-e leírni, avagy hozzájárul ahhoz, hogy Ön írja le és küldje be s ha ehhez hozzájárult, megírhatja, beküldheti és ha jónak bizonyul, mi szívesen közöljük majd.

S. A. csendőr, Sükösd. Kérdéseire mai számunk Csendőr Lekszikon rovatának 19. és 20. kérdése alatt talál választ.

Kopács. Ha egy vasútállomáson szolgálatilag átutazóban van és fellebbvalóval találkozik nem köteles nála jelentkezni.

Csallóköz. Ha 1922 július 26-ig opciós nyilatkozatot adott be, vagyis, ha a magyar állampolgárságra való igényét bejelentette, akkor egyéb tennivalója nincs. Ha azonban ezt az említett határidőig elmulasztotta, akkor visszahonosítását kell kérnie a hadügyminiszter úrtól. Erre vonatkozólag olvassa el lapunk folyó évi 6. számában „W. J. csendőr, Pusztamagyarod” jeligére küldött üzenetünket. Ha tehát optálási nyilatkozatát idejében beadta, kérheti névváltoztatását. Szülei beleegyező nyilatkozatát szerezzék be úgy, hogy azt állítsa ki, levélben küldje el szüleinek és atyja azt írja alá. Az aláírás hitelességét atyja két tanú aláírásával igazoltassa. A cseh hatóságoknak mindezekhez semmi néven nevezendő közük sincs, mi nem kérünk tőlük beleegyezést ahhoz, hogy valakinek — aki magyar állampolgár — a nevét megváltoztassuk.

Kökény III. Az őrmesteri előléptetési beadványokat, amikor az előírt idő elérkezik, előjárói a kerületi parancsnoksághoz terjesztik elő s az dönt, hogy valakit előléptetésre alkalmasnak találva előlépteti-e vagy sem.

Tóth Ferenc csendőr, Devecser. Szárny területére nem, hanem osztály területére kérhet kölcsönös áthelyezést. Levélben talált 2000 K bélyeget lapunk javára bevételeztük.

Káplár. Két évi katonai szolgálata kötelezőjébe beszámít, ha igazolni tudja. Ebben az esetben 1928 június 30-án jár le kötelezője.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN százados.

Pallas r.-t. nyomdája Budapesten, V., Honvéd-u. 10. sz.
(Telefon: 5-67, 5-68.)

Felelős vezető: Tiringer Károly műszaki igazgató.

Az AEG-MIGNON írógép a csendőrség kedvelt írógépe.

Előnyei:

1. rendkívüli olcsósága,
2. könnyű és kényelmes kezelhetősége,
3. azonnali és állandó látható írása,
4. egyenletes és tiszta írása,
5. nagy átütőképessége, (15 átütés egyszerre)
6. egyszerű, szolid, erős kivitele, miáltal a javítások feleslegessé válnak.

Havi 150.000 K részletfizetés ellenében kapható:

az

Unio Magyar Villamossági

Részvénytársaságnál

Budapest, VI., Andrássy-ut 15. sz.

Az egykori osztrák-magyar had-
sereg által használt

WAFFENRAD

gyártmányú **kerékpárokat**
tíz havi részletfizetésre csendőr-
szolgálatra alkalmas felszerelés-
sel szállít

„BÖHM” GÉPÁRUHÁZ SZENTGOTTHÁRD.

KÉRJEN AJÁNLATOT!

Eddig kb. 500 darab csendőrhasználatban.

**EZÜSTKOSZORÚS
MESTER**
Aranyéremmel kitüntetve

HALWA SÁNDOR
PUSKAMŰVES MESTER
Fegyvereket készít. Javítások. Lőszerek. Sportcikkek

**BUDAPEST, I.,
KRISZTINA-TÉR 2.**
Telefon: 166-02.